

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ЛУГАНСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

голови обласної державної адміністрації –
начальника обласної військової адміністрації

25 грудня 2023 р.

Сєвєродонецьк

№ 296

**Про затвердження Програми
економічного і соціального розвитку
Луганської області на 2024-2027 роки**

Керуючись статтею 6, пунктом 2 частини першої статті 13, пунктом 1 статті 17 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», статтями 10, 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», законами України «Про засади державної регіональної політики», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», типовою структурою програми економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, області, району, міста на наступний рік, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 (у редакції від 17.04.2019 № 335), постановами Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 586 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки», від 11.03.2022 № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану», указами Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX, від 24.02.2022 № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій», з метою реалізації державної політики в економічній і соціальній сферах, забезпечення розвитку реального сектору економіки, покращання якості життя населення області, максимально можливого зменшення негативних соціально-економічних наслідків

зобов'язую:

1. Затвердити Програму економічного і соціального розвитку Луганської області на 2024-2027 роки (далі – Програма), що додається.

2. Структурним підрозділам обласної державної адміністрації, рекомендувати територіальним підрозділам міністерств, інших центральних органів виконавчої влади – виконавцям заходів Програми забезпечити їх реалізацію та до 25 березня року, наступного за звітним, інформувати

Департамент економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності обласної державної адміністрації за результатами.

3. Департаменту економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності обласної державної адміністрації:

1) за пропозиціями структурних підрозділів обласної державної адміністрації, територіальних підрозділів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, узгодженими із заступниками голови обласної державної адміністрації згідно з розподілом обов'язків та Департаментом фінансів обласної державної адміністрації (у частині здійснення витрат на реалізацію заходів Програми за рахунок коштів обласного бюджету), у встановленому порядку забезпечувати внесення змін до Програми;

2) до 20 квітня року, наступного за звітним, поінформувати про виконання Програми.

4. Контроль за виконанням цього розпорядження залишаю за собою.

Голова обласної державної
адміністрації – начальник
обласної військової адміністрації

Артем ЛИСОГОР

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження голови обласної
держадміністрації – начальника
обласної військової адміністрації

25 червня 2023 р. № 296

**ПРОГРАМА ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2024-2027 РОКИ**

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	6
1.1. Структурні зміни	6
1.2. Промисловість	7
1.3. Паливно-енергетичний комплекс	10
1.4. Науково-технічна сфера та інноваційна діяльність	11
1.5. Агропромисловий комплекс	14
1.6. Дорожня інфраструктура	17
1.7. Транспорт	19
1.8. Зв'язок та інформаційний простір	23
1.9. Будівництво	25
1.10. Житлово-комунальне господарство	27
1.11. Інвестиційна діяльність	30
1.12. Міжнародна технічна допомога	34
1.13. Зовнішньоекономічна діяльність	38
1.14. Розвиток підприємництва	40
1.15. Внутрішня торгівля	44
1.16. Туристично-рекреаційна галузь	47
1.17. Децентралізація	49
1.18. Розроблення містобудівної документації	51
1.19. Управління об'єктами комунальної власності	53
1.20. Демографічна сфера	55
1.21. Ринок праці	56
1.22. Соціальне забезпечення	58
1.23. Соціальний захист дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах	64
1.24. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб	66
1.25. Створення умов для соціалізації сім'ї та молоді	67
1.26. Пенсійне забезпечення	68
1.27. Охорона здоров'я	70
1.28. Освіта	73
1.29. Культура	77
1.30. Молодь і спорт	79
1.31. Охорона навколишнього природного середовища	83
1.32. Цивільний захист	87
2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ЗАХОДИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	91
3. ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА 2024-2027 РОКИ	93
3.1. Джерела формування	93
3.2. Видатки бюджетних установ	98

- Додаток 1. Основні показники економічного і соціального розвитку Луганської області**
- Додаток 2. Заходи щодо забезпечення виконання завдань Програми економічного і соціального розвитку Луганської області на 2024-2027 роки**
- Додаток 3. Перелік регіональних (цільових) програм**
- Додаток 4. Перелік заходів, які фінансуються у 2024-2027 роках за рахунок обласного бюджету**
- Додаток 5. Перелік інвестиційних проєктів, які планується реалізовувати у 2024-2027 роках за рахунок бюджетних коштів**

ВСТУП

Програма економічного і соціального розвитку Луганської області на 2024-2027 роки (далі – Програма) розроблена Департаментом економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації за участю структурних підрозділів облдержадміністрації, територіальних підрозділів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади.

Законодавчою основою для розроблення Програми є закони України «Про місцеві державні адміністрації», «Про правовий режим воєнного стану», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про засади державної регіональної політики», типова структура програми економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, області, району, міста на наступний рік, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 (у редакції від 17.04.2019 № 335), постанови Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 586 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки», від 11.03.2022 № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану», укази Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затверджений Законом України від 24.02.2022 № 2102-ІХ, від 24.02.2022 № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій».

З метою забезпечення цілісності системи планування регіонального розвитку Програма враховує положення програмних документів, які діють на державному та регіональному рівнях, екосистемний підхід з урахуванням екологічної складової під час розроблення та затвердження документів державного планування, а саме:

Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;

Стратегії розвитку Луганської області на 2021-2027 роки, затвердженої розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 26.03.2020 № 246;

Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443-р;

Плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 878-р;

Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р;

Водної стратегії України на період до 2050 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134-р, та операційного плану її реалізації у 2022-2024 роках, затвердженого цим розпорядженням;

Державної стратегії управління лісами України до 2035 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р,

та операційним планом її реалізації у 2022-2024 роках, затвердженим цим розпорядженням.

Програма визначає мету та пріоритетні напрями дій на 2024-2027 роки щодо забезпечення розвитку реального сектору економіки і відповідно – поліпшення якості життя населення, максимально можливого зменшення негативних соціально-економічних наслідків, які виникли в Луганській області.

Прогнозні розрахунки і заходи Програми розроблено на основі аналізу поточної економічної та соціальної ситуації у господарському комплексі області, з урахуванням тенденцій попередніх років, показників провідних підприємств базових галузей економіки, пропозицій структурних підрозділів облдержадміністрації, територіальних підрозділів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади.

Фінансування передбачених Програмою заходів буде здійснюватися за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, міжнародної технічної допомоги, а також коштів суб'єктів господарювання, що спрямовуються на вирішення нагальних проблем області.

1. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

1.1. Структурні зміни

До початку широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України у промисловому комплексі регіону продовжувалися відбуватися структурні зміни.

Структура реалізованої промислової продукції регіону (у % до загального обсягу реалізованої продукції області)

Таблиця 1.1.1.

	2020 рік	2021 рік
Промисловість	100	100
Добувна та переробна промисловість	68,3	64,6
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	3,2	4,2
Переробна промисловість	65,1	60,4
з неї		
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	4,7	3,6
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	14,9	19,6
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	24,0	21,4
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	3,2	3,6
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	1,2	0,8
машинобудування	9,2	5,2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	29,3	33,6
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	2,4	1,8

У 2021 році в основних галузях промисловості, зокрема добувній та переробній, зменшено частку реалізації продукції у порівнянні з 2020 роком. Натомість у галузі «Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря» частка реалізації продукції збільшена.

У структурі реалізації 60,4 % обсягів всієї реалізованої продукції становила продукція переробної промисловості. Найбільша питома вага припадала на продукцію підприємств з виробництва хімічних речовин і хімічної продукції (21,4 %), виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності (19,6 %).

Збільшення частки реалізованої продукції відбулося у галузях «Виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності» на 4,7 відсоткових пункти (далі – в. п.) та «Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої продукції» на 0,4 в. п.

Зниження частки обсягу реалізованої продукції відбулося в галузях: машинобудування (зменшення на 4 в. п.); виробництва хімічних речовин і хімічної продукції (2,6 в. п.); металургійного виробництва, виробництва готових металевих виробів, крім машин та устаткування (на 0,4 в. п.).

1.2. Промисловість

Луганська область до 2014 року (початок проведення антитерористичної операції/ООС) мала значний економічний потенціал і входила до п'ятірки найбільш потужних промислово-економічних регіонів України.

На початок 2022 року виробничу діяльність у регіоні здійснювали 571 промислове підприємство, з них 500 – малі. Основні підприємства були зосереджені у містах Северодонецьку, Рубіжному, Лисичанську. Питома вага цих міст у загальному обсязі реалізації промислової продукції області становила майже 50 %.

На 2022 рік було заплановано отримати обсяг реалізованої промислової продукції – 21200 млн грн, індекс промислового виробництва – 100 % до 2021 року.

Проте з 24 лютого 2022 року через широкомасштабну збройну агресією російської федерації проти України, активні бойові дії на території області, тимчасову окупацію її переважної частини виконання планових показників стало неможливим.

Промислові підприємства регіону зазнали значних пошкоджень та руйнувань.

Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів.

З 2014 року виробничу діяльність здійснювали: ТОВ ВТФ «Шарм» (м. Лисичанськ), ФОП Смалій, (м. Рубіжне), ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура», ТОВ «Старобільська швейна фабрика» та інші малі підприємства, які мали незначний вплив на обсяги виробництва в регіоні.

Частка у структурі реалізації промислового виробництва останніми роками стабільно становила 0,5 %.

Єдине підприємство галузі, що відновило діяльність у безпечному регіоні України – ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура», зазнало значних руйнувань, виробничі потужності та складські приміщення із сировиною та готовою продукцією було знищено. Підприємство перереєструвалося у м. Львові, евакуювало частину працівників та відновило діяльність. За підтримки облдержадміністрації разом із Проектом USAID «Економічна підтримка України» та Данською радою у справах біженців (DRC) протягом 2022 року керівництвом підприємства вжито відповідних заходів (вирішення питань організаційно-кадрового забезпечення, оренди виробничих приміщень, закупівлі технологічного обладнання), що дозволило забезпечити пусконаладжувальні роботи з подальшим виходом на технологічний режим виробництва панчішно-шкарпеткових виробів.

Виробництво виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність.

Основне підприємство галузі, яке виробляло 98 % обсягів товарної продукції – ПрАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат».

У зв'язку з активними бойовими діями на території Луганської області, а також у місті Рубіжному, підприємство призупинило свою робочу діяльність на основному виробництві, перереєструвалося у м. Києві та продовжує приймати

та виконувати замовлення на дочірньому підприємстві ТОВ «Трипільський пакувальний комбінат», у м. Українка, Київська область.

Подальші перспективи діяльності підприємства будуть розглядатися після звільнення територій Луганської області від російського агресора.

Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції.

Основними підприємствами галузі з 2014 року були: ПрАТ «Северодонецьке об'єднання АЗОТ», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря», ТОВ «Кларіант Україна», ТОВ ВКФ «ТАНА», ПП «Хімпостачальник», ТОВ «Новоферт» та інші. Їх частка у структурі реалізації промислової продукції області у 2021 році становила 24 %.

У 2022 році до безпечних регіонів України були релоковані та перереєструвалися в інших регіонах України: ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря» – м. Київ, ТОВ «Кларіант Україна» – Київська область, ТОВ ВКФ «ТАНА» – м. Київ, ПП «Хімпостачальник» – м. Дрогобич Львівської області. Ці підприємства відновили виробничу діяльність, частково зберегли трудові колективи, опановують нові ринки збуту продукції в інших регіонах.

Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції.

Галузі представляли – ТОВ «НВО «Склопластик», ТОВ «Рубіжанський трубний завод» та інші підприємства малого бізнесу.

Частка у структурі реалізації промислової продукції області становила 3,6 %.

ТОВ «НВО «Склопластик» перереєструвалося у м. Києві.

Інформація про ТОВ «Рубіжанський трубний завод» та інші підприємства малого бізнесу відсутня.

Машинобудування.

Основні підприємства галузі: ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод», ПрАТ «СНВО «Імпульс», ТОВ НВП «Мікротерм», ТДВ «Северодонецький завод хімічного нестандартизованого обладнання».

Частка у структурі реалізації промислової продукції області становила 5,2 %.

ПрАТ «СНВО «Імпульс» перереєстровано та відновило діяльність у м. Києві.

Переробку та харчову промисловість області до 24.12.2022 представляли 72 середні та малі підприємства у 8 підгалузях: хлібопекарській, борошномельно-круп'яній, олійно-жировій, м'ясній, молочній, пиво-безалкогольній, комбікормовій, кондитерській.

Усі підприємства переробної галузі залишилися на тимчасово окупованій території, частину з них зруйновано, обладнання пошкоджено або вкрадено.

Розвиток промислової переробки в агропромисловому комплексі безпосередньо пов'язаний з відновленням України від наслідків військової агресії Російської Федерації за допомогою ЄС та країн G7.

В умовах стабільної державної підтримки виробників продукції тваринництва та садівництва, розвитку фермерських господарств, сільськогосподарських кооперацій прогнозується поступове формування

якісного підґрунтя для нарощування обсягів виробництва продукції з доданою вартістю, підвищення її конкурентоспроможності.

Підтримкою зростання виступатиме внутрішній попит, а саме споживчий та інвестиційний. У прогностному періоді очікується тенденція щодо зміщення акцентів на користь інвестиційної компоненти на тлі продовження процесів підвищення споживчої активності населення.

Луганська область знаходиться в особливо важких умовах (пошкоджено та зруйновано майно майже всіх суб'єктів господарювання, житлові будинки мешканців, інфраструктура міст, втрачено трудовий потенціал тощо). Проте, незважаючи на це, необхідно відновити промисловий потенціал області, створюючи умови для перспектив роботи в майбутньому, сприяти утворенню нових виробництв.

Основні проблеми:

тимчасова окупація майже всієї території області;
руйнування та пошкодження майна суб'єктів господарювання;
релокація підприємств області до безпечних регіонів України;
невизначеність механізму та джерел фінансування відшкодування збитків суб'єктам господарювання;
повернення релокованих підприємств на територію області;
стягнення заборгованості за кредитними договорами, укладеними до 24.02.2022.

Основні завдання:

проведення оцінки збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, та потреб на відновлення виробництв;
сприяння створенню податкового механізму для оновлення пошкодженого та зруйнованого виробничого обладнання;
врегулювання питання щодо виконання зобов'язань за кредитними договорами, запровадження мораторію на стягнення заборгованості за кредитними договорами, укладеними до 24.02.2022;
надання державної фінансової підтримки суб'єктам мікро-, малого та середнього підприємництва в Україні, спрямованої на відновлення та розвиток підприємництва, а також сприяння створенню нових робочих місць;
сприяння забезпеченню економічної адаптації та відновлення діяльності 100 % мікро- та малих підприємств із числа постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації учасників проектів міжнародної технічної допомоги, з метою зміцнення їх спроможності працювати та забезпечувати критично необхідними товарами і послугами;
залучення промислових підприємств до виставково-ярмаркових заходів, включення буклетів з їхньою продукцією до різноманітних каталогів;
сприяння пошуку нових ринків збуту промислової продукції.

Очікувані результати:

відновлення діяльності промислового комплексу шляхом повернення релокованих підприємств регіону з безпечних міст України до Луганської області;

забезпечення стійкого зростання ВРП на основі модернізації виробництва; підвищення експортного потенціалу за рахунок розвитку інноваційної продукції;

виведення на зовнішні ринки продукції з високою часткою доданої вартості;

забезпечення працевлаштування населення;

збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів.

1.3. Паливно-енергетичний комплекс

Внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України пошкоджень або руйнувань зазнали об'єкти:

електроенергетики – понад 539 од. (ПЛ 110 кВ, ПЛ 35 кВ, ПС 110 кВ, ПС 35/10 кВ, ТП 10/0,4 кВ) та понад 2000 км повітряних ліній;

газопостачання – понад 1400 км газопроводів та 136 газорегуляторних пунктів.

Також пошкоджень/руйнувань зазнали автомобільна та спеціалізована техніка, адмінбудівлі тощо.

Вугільна галузь.

До 24.02.2022 на підконтрольній українській владі території області працювали лише 4 шахти ПАТ «Лисичанськвугілля» та 4 – ДП «Первомайськвугілля».

Електроенергетичну галузь економіки області представляють: енергогенеруючі підприємства: ВП «Луганська ТЕС» ТОВ ДТЕК Східенерго», ДП «Сєверодонецька ТЕЦ»; енерготранспортуюче підприємство «Бахмутський ремонтно-експлуатаційний центр» ВП «Північна електроенергетична система» ДП «НЕК «Укренерго»; енергорозподільчі: ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» та Луганська філія ДП «Регіональні електричні мережі».

Свою діяльність підприємства галузі регіону здійснювали у рамках оптового ринку електроенергії України. Крім цього, на деяких промислових підприємствах (ПрАТ «ЛИНІК», ПрАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат», ТОВ «НВП «Зоря») знаходилися блокстанції, які виробляли електроенергію для власних потреб.

З метою підвищення надійності енергозабезпечення області та відновлення сталої роботи провідних підприємств регіону у 2020 році завершено будівництво електропідстанції ПС 500 кВ «Кремінська» із заходами ПЛ 500 кВ «Донбаська-Донська» та ПЛ 220 кВ «Кремінська-Ювілейна». У 2022 році під час активних бойових дій електропідстанцію було знищено.

Газову промисловість області на початок 2022 року представляли:

ТОВ «Куб-газ» – розвідка запасів та видобуток природного газу і газового конденсату;

Сєверодонецький цех з видобутку нафти, газу та конденсату філії «Газопромислове управління «Шебелинкагазвидобування» АТ «Укргазвидобування»;

Сєверодонецьке лінійне виробниче управління магістральних газопроводів філії Управління магістральних газопроводів «Харківтрансгаз» АТ «Укртрансгаз» – транспортування природного газу магістральними газопроводами.

Діяльність щодо транспортування природного газу розподільними трубопроводами у межах області здійснювало АТ «Луганськгаз», до складу якого входили 5 міжрайонних управлінь з експлуатації газового господарства: Лисичанське; Марківське; Новопсковське; Сєверодонецьке; Старобільське.

Послуги з постачання природного газу за нерегульованим тарифом для промислових споживачів, бюджетних та релігійних організацій, а також побутових споживачів області надавало ТОВ «Луганськгаз Збут» та інші постачальники України.

Основні проблеми:

пошкодження або руйнування об'єктів паливно-енергетичного комплексу.

Основні завдання:

сприяння отриманню державного фінансування вугледобувних підприємств на капітальне будівництво та технічне переоснащення;

сприяння залученню інвестицій на підприємства електро- та газопостачання, впровадження новітніх розробок, які забезпечать підвищення технічних та технологічних показників ефективності використання устаткування.

Очікувані результати:

відновлення роботи АТ «Лисичанськвугілля», освоєння виробничої потужності ДП «Первомайськвугілля»;

відновлення сталого і якісного електропостачання енергоємних промислових підприємств та інших підприємств регіону для забезпечення їх виробничої діяльності.

1.4. Науково-технічна сфера та інноваційна діяльність

Науковий та інноваційний потенціал області зазнав значних втрат через широкомасштабну збройну агресію Російської Федерації проти України, тимчасову окупацію переважної частини території області, особливо в питанні наукових кадрів – окупація частини області змусила викладачів університетів переїжджати в інші регіони України та за кордон.

Промислові інноваційні підприємства регіону зазнали значних руйнувань.

Разом з тим низка підприємств релокували свої потужності до безпечних регіонів України та продовжують свою діяльність в умовах обмеженості фінансового забезпечення та кількості спеціалістів:

ВКФ ТОВ «ТАНА» (м. Умань, Черкаська область);

ПрАТ «СНВО «Імпульс» (м. Київ);

ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура» (м. Львів);

ТОВ «Аеромех» (м. Єрки, Черкаська область) та інші.

У зв'язку з тимчасовою окупацією значної частини території Луганської області на сьогодні неможливо визначити актуальні кроки щодо розвитку науково-технічної сфери та інноваційної діяльності регіону. Ця робота може бути продовжена після деокупації, повного розмінування території області, належної експертної оцінки, визначення рівня руйнувань, наявного потенціалу, а також має бути спрямована на залучення інвестицій, підтримку інноваційних проєктів, створення сприятливих умов для науково-дослідних робіт, а саме:

збереження та підтримку науково-технічних ресурсів та інфраструктури на території області після деокупації;

співпрацю у напрямі розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва, залучення інвесторів, іноземних науковців, що сприятиме розвитку наукової бази області, відкриє нові можливості для сталого розвитку;

розвиток кадрового потенціалу: підвищення якості освіти та підготовки фахівців у галузі науки і техніки, створення мережі наукових центрів та лабораторій з метою залучення і збереження талановитих науковців;

розвиток інноваційного підприємництва: підтримка стартапів молодих інноваторів, створення сприятливого інноваційного середовища;

забезпечення фінансової підтримки для проведення наукових досліджень та впровадження нових технологій;

створення умов для впровадження нових технологій у сільське господарство, промисловість, альтернативну та зелену енергетику;

використання технологій дистанційної роботи із залученням науковців, які працюють в інших регіонах до співпраці у межах наукових проєктів;

підтримку наукових досліджень, спрямованих на розвиток регіону: вирішення проблем, що стали актуальними через окупацію території та забезпечать відновлення економіки регіону;

взаємодію з іншими регіонами та країнами, які мають подібний досвід та можуть надавати підтримку у вигляді фінансування, методичних консультацій, обміну досвідом та технологіями;

підтримку освіти: відновлення та розвиток освітніх закладів може допомогти забезпечити наукову базу області, розвиток наукових ініціатив та проєктів;

пошук нових джерел фінансування: державні, міжнародні, приватні, громадські фонди та інші джерела.

Протягом 2022 року у місті Дніпрі реалізовано такі інноваційні проєкти з підтримки внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) з Луганської області:

«Креативний простір Coworking Space»;

«Мультифункціональний коворкінг».

06.06.2022 за сприяння Фонду «Східна Європа» відкрито Креативний простір «Coworking Space», що об'єднав ВПО Луганської області та представляє собою креативний і комфортний простір, де є вся необхідна офісна техніка, доступ до Інтернету, облаштовано комфортні умови. Протягом 2022

року понад 350 переселенців скористалися комп'ютерною технікою, послугами друку, безкоштовним доступом до Інтернету.

Проект «Мультифункціональний коворкінг» впроваджено на базі Шелтеру переселенців Луганщини за фінансової підтримки Проєкту EGAP Фонду «Східна Європа» в партнерстві з ГО «Світло культури». У цьому центрі діти та дорослі мають можливість підвищити рівень комп'ютерної та цифрової грамотності. На базі інноваційного майданчика учні мають можливість підключатися до онлайн-занять та виконувати домашні завдання. Молодь реалізовує власний творчий потенціал та змістовно проводить вільний від навчання час: читають електронні книжки, отримують корисну інформацію в Інтернеті, грають в ігри, створюють цифрові малюнки чи навіть займаються програмуванням. Протягом 2022 року проведено 19 занять з комп'ютерної грамотності для молоді, що включали в себе вивчення базових комп'ютерних програм, вдосконалення навичок з друку тексту, допомогу в навчанні в загальноосвітній школі.

У 2024-2027 роках роботу з підтримки функціонування вказаних інноваційних просторів буде продовжено, а також опрацьовано питання створення інноваційних цифрових хабів з метою покращання знань населення із числа ВПО у сферах цифрової грамотності, доступу до нових технологій, ознайомлення з новими напрямками розвитку точних наук та інженерії.

Основні проблеми:

тимчасова окупація значної частини Луганської області та релокація інноваційних підприємств та наукових установ;

відсутність дієвих інструментів державної підтримки інноваційної діяльності;

неналежне фінансування сектора наукових досліджень та розробок;

нестача кваліфікованих працівників та відсутність партнерів для співпраці.

Основні завдання:

розвиток науково-інноваційного співробітництва державного та недержавного сектору науки, закладів вищої освіти та наукових установ із суб'єктами господарювання реального сектору економіки регіону;

підтримка наукових досліджень, що є однією з основ інноваційного потенціалу, та створення ефективної інфраструктури, яка сприятиме перетворенню результатів досліджень у продукт, придатний до комерціалізації;

створення умов для розбудови інноваційної інфраструктури області;

сприяння створенню освітнього та практичного ІТ-середовища на базі освітніх закладів області для розвитку та впровадження інноваційних технологій.

Очікувані результати

залучення інвестицій в інноваційну діяльність;

збільшення кількості інноваційно-активних підприємств;

збільшення кількості впроваджуваних розробок;

впровадження нових технологічних процесів;
зростання частки реалізованої інноваційної промислової продукції в загальному обсязі;
впровадження створеної інноваційної продукції у різні сфери життя регіону.

1.5. Агропромисловий комплекс

Луганська область відноситься до північної степової природно-кліматичної зони ризикованого землеробства, що обумовлює різну сприятливість територій для сільськогосподарського виробництва за умовами зволоження та температурним режимом.

Відмінність особливості ґрунтів і кліматичних характеристик області свідчать про те, що за рівними умовами вирощування сільськогосподарських культур їх врожайність формується нижче, ніж у сусідніх областях.

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну в лютому 2022 року спричинило величезні збитки в агропромисловому секторі області. Знищено поля, вкрадено зерно та техніку, готову продукцію, зруйновано та розграбовано склади, підприємства. Чітко визначити суму збитків аграрного сектору на цей час неможливо через продовження бойових дій на території області.

Найбільша частина втрат обумовлена знищенням чи пошкодженням сільськогосподарських угідь, неможливістю збору врожаю. Родючі чорноземи перетворені у забруднені вибухівкою землі. Значна частина території області потребуватиме розмінування.

Під час воєнних дій ґрунти зазнають різного негативного впливу. Через використання важкої техніки відбувається ущільнення ґрунту з порушенням гумусового шару та водного балансу, від вибухів утворюється сильний тепловий вплив, який може змінювати стан ґрунтів, водний та кисневий режим (перепалення ґрунтів), а також хімічне забруднення важкими металами, що потрапляють у землю внаслідок бомбардування. Якщо знехтувати цими впливами, можуть виникнути серйозні наслідки у вигляді зниження родючості, ерозії, втрати біорізноманіття тощо. Окрім цього, важливо враховувати, що важкі метали, які містяться у забруднених ґрунтах, можуть мігрувати до рослин, які там вирощуються. Відповідна продукція може потрапити на ринок, що, у свою чергу, може мати негативний вплив на здоров'я кожного споживача.

За оптимістичними прогнозами, аграрії зможуть повернутися до нормальної роботи не раніше ніж через 2 роки після деокупації територій, за песимістичними – знадобиться щонайменше 10 років. Найбільш очікувані витрати міжнародних донорів – це фінансування програм з розмінування території.

До повномасштабного вторгнення Російської Федерації загальна площа земель на підконтрольній українській владі території області становила 1824,7 тис. га, з яких сільськогосподарські угіддя – 1424,7 тис. га, у т. ч. рілля – 971,8 тис. га.

Виробничу діяльність здійснювали 1152 агропромислові формування, з яких: 855 фермерських господарств, 168 господарських товариств, 99 приватних підприємств, 19 державних підприємств, 11 виробничих кооперативів та близько 45,6 тис. особистих селянських господарств.

Обсяг виробництва продукції сільського господарства у 2021 році становив 13745,1 млн грн (у постійних цінах 2016 року) або 107,4 % до 2020 року. У структурі виробництва переважала продукція рослинництва – 91,5 %, тваринництва – 8,5 %.

Через активні бойові дії та тимчасову окупацію переважної частини території області дані про обсяг виробництва продукції сільського господарства за 2022 рік відсутні.

У рослинництві аграрний сектор представлено виробництвом зернових, технічних, кормових культур, картоплі, овочів та фруктів.

Таблиця 1.5.1.

Структура посівних площ сільськогосподарських культур по всіх категоріях господарств під урожай 2024-2027 років

Найменування культур	2021	тис. га			
		2024 прогноз	2025 прогноз	2026 прогноз	2027 прогноз
Рілля:	971,8	1277,0	1277,0	1277,0	1277,0
чисті пари	99,4	1027,0	637,0	320,0	161,0
посівні площі	872,4	250,0	640,0	957,0	1116,0
Зернові культури:	392,0	146,5	336,0	506,0	557,0
озимі на зерно	280,4	102,5	235,0	354,0	390,0
ярі зернові та зернобобові	111,6	44,0	101,0	152,0	167,0
Технічні культури:	444,7	85,0	276,0	400,0	480,0
у тому числі соняшник	442,2	83,0	270,0	390,0	450,0
Картопля	10,2	7,4	13,3	22,8	27,3
Овочі баштанні	5,5	3,2	5,1	9,6	16,3
Кормові культури	18,4	7,9	9,6	18,6	35,4

Базуючись на припущеннях повної деокупації території області, поступового розмінування сільськогосподарських земель, реалізації державних програм підтримки, активізації інвестиційного клімату, впровадження заходів зі збереження родючості ґрунтів, застосування районуваного насінневого матеріалу очікується поступова стабілізація та поступове нарощування валового збору зернових та зернобобових культур.

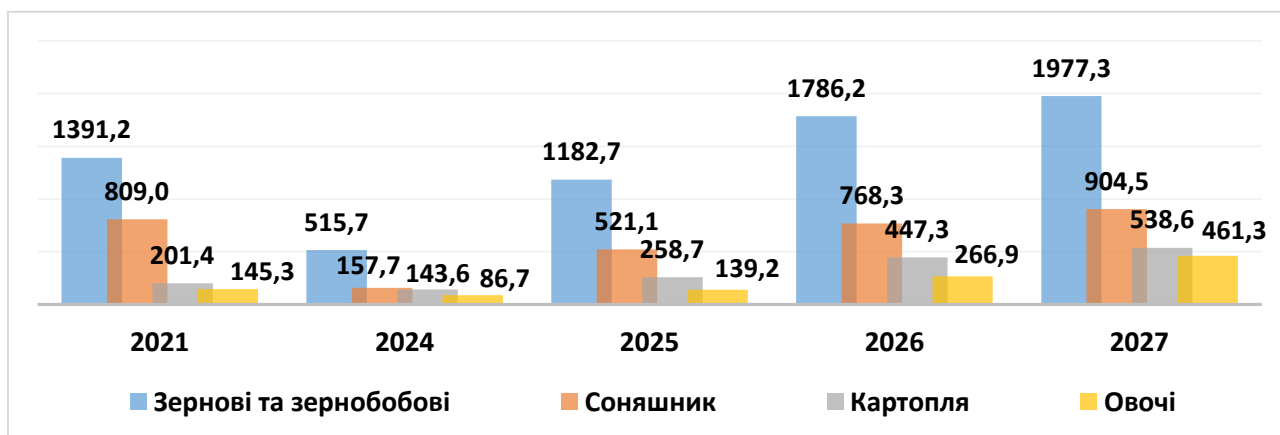

Рис. 1.5.1. Динаміка виробництва основних видів сільськогосподарських культур, тис. тонн

Тваринництвом займалися 55 сільськогосподарських підприємств та понад 45 тис. домогосподарств населення. Структура тваринництва – молочно-м'ясне скотарство, свинарство, птахівництво і вівчарство.

Станом на 01.01.2022 в усіх категоріях господарств налічувалося 33,5 тис голів великої рогатої худоби (у т. ч. корів – 16,9 тис. голів), свиней – 41,0 тис. голів, овець та кіз – 19,7 тис. голів, птиці – 838,9 тис. голів.

У 2021 році вироблено 102,1 тис. т молока та 78,5 млн шт. яєць, реалізовано 13,5 тис. т м'яса усіх видів тварин у живій вазі.

Відновлення галузі тваринництва після деокупації області буде залежати від багатьох чинників: повернення власників підприємств; відновлення зруйнованих та пошкоджених тваринницьких приміщень; відтворення знищеного поголів'я; кредитної політики; державних програм підтримки, розвитку харчової та переробної промисловості; чисельності населення області.

Основні проблеми:

- окупація майже всієї території області;
- мінне забруднення;
- знищення або пошкодження агропромислової інфраструктури;
- втрата майнового комплексу та матеріально-технічних ресурсів;
- вимушена міграція населення;
- відсутність можливості у аграріїв виконувати свої зобов'язання за отриманими кредитами.

Основні завдання:

- проведення розрахунків потреби населення деокупованих територій у продуктах харчування та товарах першої необхідності;
- інвентаризація майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України;

визначення збитків, завданих власникам (землекористувачам) земельних ділянок сільськогосподарського призначення;

здійснення аналізу обсягів проведення сезонних польових робіт; кількості сільськогосподарської техніки, придатної для використання; наявної чисельності поголів'я сільськогосподарських тварин; кількості виробничих потужностей, придатних для використання, залишків оборотних матеріальних активів та здійснення розрахунку щодо їх потреби;

сприяння відновленню функціонування суб'єктів підприємницької діяльності та створенню нових;

забезпечення ефективної реалізації програм державної підтримки;

розроблення регіональної цільової програми розвитку агропромислового комплексу області;

здійснення заходів щодо залучення міжнародної технічної допомоги для відновлення пошкодженої/зруйнованої інфраструктури;

організація освітніх та інформаційних компаній, координація і співпраця з донорськими організаціями щодо створення, функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та інших об'єднань з урахуванням кращих світових практик.

Очікувані результати:

відновлення агропромислового комплексу області;

повернення сільськогосподарських земель в економічний обіг;

відновлення родючості ґрунтів та розвиток меліоративних земель;

розвиток глибокої переробки сільськогосподарської продукції;

підвищення інвестиційної привабливості регіонального агропромислового комплексу, зростання доходів сільгосптоваровиробників та інвестиційної активності суб'єктів господарювання;

зменшення залежності економіки від експортно-орієнтовної сировинної торгівлі, орієнтація агропродовольчої системи на забезпечення внутрішньої продовольчої безпеки, гарантом якої є фермерський уклад із міцними селянськими сімейними господарствами.

1.6. Дорожня інфраструктура

У рамках реформування дорожньої галузі на баланс Департаменту розвитку, утримання мережі автомобільних доріг області, промисловості та транспорту облдержадміністрації передано автодороги: 146 обласних та 470 районних протяжністю 1731,9 км і 2216,1 км відповідно. Загальна протяжність автодоріг загального користування місцевого значення становить 3948,0 км. Відновлення дорожньої інфраструктури та покращання транспортного сполучення здійснювалося відповідно до Регіональної цільової програми дорожнього будівництва у Луганській області на 2016-2023 роки (далі – Регіональна цільова програма), затвердженої розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 06.04.2016 № 189 (зі змінами).

З метою забезпечення сталого функціонування та збалансованого розвитку мережі автомобільних доріг загального користування особливе значення надавалося:

капітальному та поточному середньому ремонту автодоріг, які забезпечують транспортний зв'язок між населеними пунктами, у тому числі сільськими, мостів, шляхопроводів та проїзної частини вулиць і доріг інших населених пунктів;

підвищенню рівня безпеки дорожнього руху шляхом облаштування автомобільних доріг технічними засобами організації дорожнього руху, постійного моніторингу рівня аварійності для оперативного виявлення ділянок концентрації дорожньо-транспортних пригод та вжиття комплексних заходів із забезпечення безпечних дорожніх умов.

Реалізацію Регіональної цільової програми буде продовжено до 2024 року. Виконання її заходів дасть змогу забезпечити:

відновлення мережі автомобільних доріг загального користування після деокупації тимчасово окупованих територій Луганської області;

покращання транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг загального користування місцевого значення за основними маршрутами, насамперед за напрямками районних, обласних центрів, територій та соціальних об'єктів;

зниження собівартості перевезення вантажів і пасажирів та збільшення прибутку на автомобільному транспорті у зв'язку з поліпшенням умов експлуатації автомобільного транспорту;

економію капітальних вкладень в автомобільний транспорт у зв'язку з підвищенням продуктивності його роботи через збільшення середньої швидкості руху на відремонтованих ділянках дороги;

зниження втрат від дорожньо-транспортних пригод, що трапляються через незадовільний стан автомобільних доріг;

зменшення негативного впливу на навколишнє середовище;

збільшення дохідної частини місцевих бюджетів за рахунок повернення коштів у вигляді податків та обов'язкових платежів;

покращання соціально-економічного розвитку міст і районів, інвестиційного іміджу, задоволення потреб населення, підприємств, установ та організацій;

забезпечення фізичного доступу операторів телекомунікацій до об'єктів транспортної інфраструктури для прокладення телекомунікаційних мереж та створення інших типів спеціалізованої цифрової інфраструктури;

гарантійний строк експлуатації об'єктів капітального ремонту автомобільних доріг загального користування місцевого значення не менш як 10 років.

збереження наявної мережі доріг загального користування від руйнування; своєчасне виконання робіт та вжиття заходів з безпеки дорожнього руху;

забезпечити ліквідацію незадовільних умов руху автотранспорту, у тому числі на аварійних ділянках доріг загального користування, шляхом проведення на них ремонтних робіт;

ефективне використання наявних коштів та підвищення рівня якості робіт, що виконуються, у тому числі шляхом упровадження нових матеріалів та технологій;

економічно збалансовану сукупність шляхів транспортного сполучення в області, що задовольнить потреби населення та підприємств у перевезеннях пасажирів і вантажів.

Основні проблеми:

незадовільний транспортно-експлуатаційний стан дорожньої інфраструктури у зв'язку із її пошкодженням через ведення бойових дій та використання важкої техніки;

Основні завдання:

капітальний та поточний середній ремонт автомобільних доріг місцевого значення, інших населених пунктів (комунальних), що забезпечують транспортне сполучення між районами області та рух до опорних шкіл і лікарень;

експлуатаційне утримання та дрібний ремонт автомобільних доріг.

Очікувані результати:

покращання транспортно-експлуатаційного стану доріг, підвищення транзитного потенціалу області;

економічно збалансована сукупність шляхів транспортного сполучення в області, що задовольнить потреби у перевезеннях пасажирів і вантажів.

1.7. Транспорт

До **транспортної інфраструктури** області входять залізничний, автомобільний та міський електротранспорт.

Залізничний транспорт є найважливішою складовою частиною економічного комплексу області, забезпечує життєдіяльність і технологічні процеси практично у всіх базових галузях виробництва, логістики, має соціальну значимість.

До 24.02.2022 на підконтрольній території області діяли такі структурні підрозділи регіональної філії «Донецька залізниця» АТ «Укрзалізниця»:

2 локомотивні депо (Кіндрашівська-Нова, Попасна);

1 моторвагонне депо (Сватове);

1 вантажне вагонне депо (Попасна);

2 дистанції колії (Кіндрашівська-Нова, Попасна);

2 дистанції сигналізації та зв'язку (Кіндрашівська-Нова, Попасна);

1 дистанція електропостачання (Попасна);

1 будівельно-монтажне експлуатаційне управління (Попасна);

2 пересувні механізовані станції (Старобільськ, Попасна);

27 залізничних станцій, які забезпечували роботу з перевезення вантажів і пасажирів.

Розгорнута довжина колій на території області становила 817 км, експлуатаційна довжина – 519,5 км, у тому числі експлуатаційна довжина електрифікованих колій – 8,7 км. Кількість залізничних перегонів – 31 од.

Приміські залізничні пасажирські перевезення виконувалися у напрямках Попасна – Сватове, Попасна – Сіверськ, Куп'янськ – Сватове з подальшим рухом до Попасної, Кіндрашівська-Нова – Лантратівка.

У дальньому сполученні курсували потяги сполученням Попасна – Київ, Лисичанськ – Ужгород, Одеса – Лисичанськ, Лисичанськ – Хмельницький, Жмеринка – Лисичанськ.

Завдяки спільній злагодженій співпраці облдержадміністрації та АТ «Укрзалізниця» з 19.12.2021 призначено регіональний поїзд «Слобожанський експрес» № 887/888 сполученням Харків – Попасна – Харків.

На балансі Попаснянського локомотивного депо обліковувалось 50 тепловозів, структурного підрозділу «Сватівське моторвагонне депо» – 35 дизель поїздів (19 моторних та 16 причіпних вагонів).

Згідно з рішенням правління АТ «Укрзалізниця» вокзали станцій Попасна, Рубіжне та Лисичанськ регіональної філії «Донецька залізниця» наприкінці 2020 року передано до нового структурного підрозділу «Вокзальна компанія» АТ «Укрзалізниця».

Автомобільний транспорт. Область мала розвинуту, оптимізовану автобусну маршрутну мережу та налічувала 163 приміські, 131 міжміський (внутрішньообласний) маршрут.

Регулярність перевезень пасажирів на автобусних маршрутах загального користування у приміському та міжміському (внутрішньообласному) сполученні забезпечувалася 9 пасажирськими перевізниками, у тому числі 7 юридичними та 2 фізичними особами – підприємцями.

В області функціонували 11 автостанцій ТОВ «Регіональне управління автобусних станцій», які обслуговували 94 % усіх внутрішньообласних маршрутів. Здійснювалися прямі рейси до обласних центрів України (мм. Дніпра, Запоріжжя, Харкова), а також міжнародні – до мм. Варшави, Зеленої Гури, Щеціна та Слупська (Польща).

Міський електротранспорт функціонував у двох містах області: Лисичанську та Сєверодонецьку, інвентарний парк якого налічував 47 од.

КП «Сєверодонецьке тролейбусне управління» мало 37 тролейбусів (10 – з низьким рівнем підлоги), пристосованих для перевезення осіб з інвалідністю: порушеннями зору (встановлено зовнішні звукові інформатори номера і кінцевих зупинок маршруту та звукові системи у салоні для оголошення зупинок), слуху (встановлено текстову систему у салоні для оголошення зупинок), осіб, які користуються кріслом-коляскою.

На балансі КП Лисичанської міської ради «Електроавтотранс» знаходилось 10 од. тролейбусів, 4 з яких експлуатувались на одному маршруті міста.

Починаючи з 24.02.2022 АТ «Укрзалізниця» забезпечувало безоплатні пасажирські евакуаційні рейси зі станцій Лисичанськ, Рубіжне, Сватове, Попасна, Новозолотарівка (Луганська область), Лиман, Слов'янськ, Покровськ (Донецька обл.), Лозова (Харківська обл.).

Луганською обласною державною адміністрацією – обласною військовою адміністрацією, військовими, військово-цивільними адміністраціями населених пунктів області, Головним управлінням ДСНС України у Луганській області, Управлінням патрульної поліції в Луганській області забезпечено безоплатне підвезення евакуаційного населення до залізничних станцій з подальшою пересадкою на евакуаційні потяги.

Всього евакуйовано 34951 особу. Жодна особа під час здійснення евакуаційних заходів не постраждала.

У рамках програми релокації підприємств евакуаційними рейсами скористалися 2 суб'єкти господарювання області.

АТ «Укрзалізниця» перевезено 5502 т гуманітарних вантажів, отримувачем яких є Луганська обласна державна адміністрація – обласна військова адміністрація. Під час функціонування гуманітарних складів на станціях Лиман, Бахмут, Покровськ, Іларіонове забезпечувалася подача, прибирання вагонів, залізничних платформ, розвантаження вагонів, контейнерів, навантаження автомобільного транспорту.

Для Луганщини важливим залишається питання налагодження залізничного сполучення північних та східних районів області із залізницями України за проектами:

1. Будівництво залізничної лінії, яка з'єднає ділянку Лантратівка – Кіндрашівська-Нова із залізничною мережею України.
2. Електрифікація залізничної гілки Попасна – Куп'янськ.

Обмеженість залізничної гілки та залежність від сторонніх факторів призвела до критичної ситуації в соціальн-економічній сфері регіону.

Без державної підтримки реалізувати ці важливі для регіону проекти неможливо. Налагодження залізничного сполучення забезпечить: збільшення обсягів перевезень; зниження негативного впливу на навколишнє середовище; зменшення логістичних витрат місцевих товаровиробників; покращання інвестиційного клімату області; швидкісні перевезення залізничним транспортом; належну мобільність сил і засобів, задіяних під час попередження та усунення наслідків надзвичайних ситуацій; підвищення транзитного рейтингу держави.

Виконання у повному обсязі завдань у сфері транспорту, транспортно-дорожньої інфраструктури розпочнеться після деокупації тимчасово окупованих територій області, припинення активних бойових дій та ліквідації їх наслідків, здійснення моніторингу об'єктів транспортної інфраструктури та визначення потреб щодо їх відновлення.

За результатами проведення аналізу діяльності транспорту за попередні роки, у ході деокупації області обсяги перевезень у 2024 році вантажів та пасажирів підприємствами транспорту будуть дорівнювати 40 % проти даних 2021 року, з поступовим середнім наростанням щороку 15 %, 20 %, 25 %, та відповідатимуть прогнозам, вказаним на діаграмах.

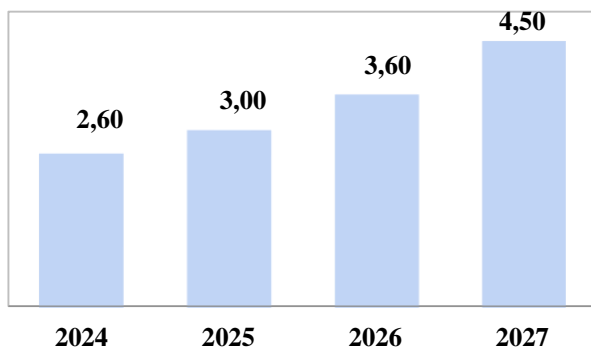

Рис. 1.7.1. Перевезення вантажів, млн тонн

У 2024 році очікується перевезення 4,64 млн пасажирів, у тому числі залізничним транспортом – 0,38 млн, автомобільним – 4,26 млн.

До кінця 2027 року обсяг перевезень підприємствами транспорту дорівнюватиме 8,0 млн пасажирів, у тому числі залізничним транспортом – 0,65 млн, автомобільним – 7,35 млн.

До кінця 2024 року очікуваний обсяг перевезень вантажів підприємствами транспорту становитиме 2,6 млн т, у тому числі залізничним транспортом 1,92 млн т, автомобільним – 0,68 млн т.

До кінця 2027 року обсяг таких перевезень підприємствами транспорту дорівнюватиме 4,5 млн т вантажів, зокрема залізничним транспортом – 3,30 млн т, автомобільним – 1,20 млн т.

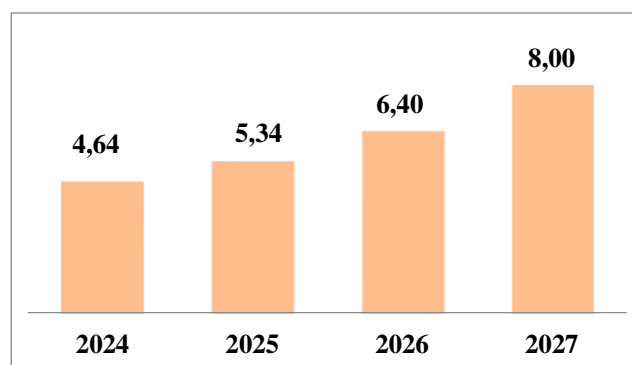

Рис. 1.7.2. Перевезення пасажирів, млн осіб

Прогноз розроблено з урахуванням деокупації тимчасово окупованих територій області, припинення активних бойових дій та ліквідації їх наслідків.

Основні проблеми:

- пошкоджена транспортна та дорожня інфраструктура через ведення бойових дій та використання важкої техніки;
- довготривале розмінування територій;
- відновлення діяльності підприємств всіх галузей;
- збільшення експлуатаційних витрат через підвищення цін на енергоносії, паливо, запчастини і матеріали;
- дефіцит робітничих кадрів;
- пошкодження рухомого складу, застаріле/зруйноване колійне господарство залізничного транспорту;
- неможливість використання у повному обсязі залізничних шляхів, їх обмеженість на території області.

Основні завдання:

- відновлення транспортно-логістичної інфраструктури та покращання транспортного сполучення з урахуванням вимог інклюзивності;
- сприяння відновленню об'єктів автомобільного та електричного транспорту;

сприяння відновленню інфраструктури залізничного транспорту.

Очікувані результати:

відновлення пасажирських перевезень на міських, приміських і міжміських автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі території однієї територіальної громади, з урахуванням вимог інклюзивності;

відновлення пасажирських перевезень на міжміських і приміських автобусних маршрутах загального користування, що проходять територією двох або більше територіальних громад та не виходять за межі території області, з урахуванням вимог інклюзивності;

відновлення інфраструктури міського електротранспорту з урахуванням вимог інклюзивності;

забезпечення безпеки дорожнього руху;

відновлення роботи залізничного транспорту.

1.8. Зв'язок та інформаційний простір

Зв'язок в області забезпечували 324 відділення Луганської дирекції ПАТ «Укрпошта», з них: 317 стаціонарних (97 міських, 220 сільських) та 7 пересувних.

Щороку відбувалося скорочення кількості абонентів фіксованого телефонного зв'язку, при цьому розгортання телекомунікаційної мережі третього та четвертого поколінь (далі – 3G, 4G) стало одним з пріоритетних напрямів розвитку ПрАТ «Vodafone УКРАЇНА» та ПрАТ «Київстар» на території області.

З метою покращання мобільного зв'язку та доступу до Інтернету, розширення зони покриття, у тому числі у сільській місцевості, проводилася реконструкція базових станцій до стандартів 4G.

В області встановлено та введено в експлуатацію 120 базових станцій 3G, зокрема 25 – у м. Северодонецьку. Покриттям також були забезпечені міста Лисичанськ та Рубіжне, 12 районних центрів, 20 населених пунктів у сільській місцевості.

Під час повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію Луганської області загарбники вимкнули мережі українських операторів мобільного зв'язку. На сьогодні на всій території Луганщини не працює жоден український оператор мобільного зв'язку. Використовуючи захоплені потужності мобільних операторів, Російська Федерація налагодила роботу підконтрольного їй оператора.

Також зафіксовано численні руйнування внаслідок воєнних дій обладнання українських операторів мобільного зв'язку. Завдані збитки можливо буде підрахувати після деокупації території області.

Разом з тим зафіксовано використання потужностей та приміщень АТ «Укрпошта» російською державною кампанією АО «Почта россии». Приміщення, де розташовувалися відділення АТ «Укрпошта», зруйновано.

До 24.02.2022 на території області, підконтрольній Україні, **інформаційний простір** забезпечували 25 телерадіоорганізацій, з них:

5 мовників (Регіональна філія ПАТ НСТУ «UA: Донбас», ТОВ НТРК «ІРТА», ТОВ «Телекомпанія «СТВ», ТОВ «Телерадіокомпанія «Акцент», ТОВ «Телерадіокомпанія «Енергія», ТРК «Донбас онлайн»), 11 провайдерів програмної послуги, 10 регіональних редакцій дротового мовлення, 2 підприємства цифрового кабельного телебачення, 3 – цифрового ефірного телебачення Т2, 4 – FM-радіомовлення, а також 16 місцевих друкованих видань, загальний щомісячний тираж яких становив менше 100 тис. примірників.

Крім того, районні друковані видання, залишившись без фінансування з боку держави, перетворили свої підприємства на товариства з обмеженою відповідальністю і були вимушені фінансуватися за рахунок реклами, здебільшого політичної. Це призвело до того, що районні газети стали політичними майданчиками та припинили транслювати державницьку позицію.

Програми загальнонаціональних телекомпаній були доступні для перегляду в аналоговому та цифровому форматах на всій території області, окрім населених пунктів, де не працювали провайтери програмної послуги та був слабкий сигнал ефірного телебачення, недостатня кількість передавачів, обмежена їх потужність.

У рамках реалізації Регіональної цільової програми розвитку інформаційної сфери Луганської області на 2016-2019 роки, затвердженої розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 07.07.2016 № 398 (із змінами), та Регіональної цільової програми інформаційної реінтеграції та розвитку інформаційної сфери Луганської області на 2020-2023 роки, затвердженої розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 27.12.2019 № 1094, проблему дискретності інформаційного простору області вдалося частково вирішити після встановлення радіотелевізійних станцій поблизу с. Бахмутівки Щастинського району та у с. Комишувасі Северодонецького району.

Після повномасштабного вторгнення Російської Федерації роботу веж на захоплених територіях було припинено. Крім того, зафіксовано руйнування радіотелевізійних передавальних станцій, зокрема щойно зведеної станції у Северодонецькому районі.

Роботу всіх видів ЗМІ на території Луганської області було припинено, деяких з них релоковано.

У рамках Регіональної цільової програми інформаційної реінтеграції та розвитку інформаційної сфери Луганської області на 2020-2023 роки, затвердженої розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 27.12.2019 № 1094, на офіційному сайті обласної державної адміністрації та на її сторінках у соцмережах розміщувалася життєво важлива інформація для жителів Луганської області, у тому числі щодо евакуації та місць надання гуманітарної допомоги, проводилися щоденні брифінги голови обласної державної адміністрації – начальника обласної військової адміністрації. Також

забезпечувалася участь голови обласної державної адміністрації – начальника обласної військової адміністрації у телемарафоні «Єдині новини» (#UAразом).

Для розв'язання вказаних проблем планується розробити Регіональну цільову програму інформаційної реінтеграції та розвитку інформаційної сфери Луганської області на 2024-2027 роки.

Основні проблеми:

відсутність доступу до рухомого (мобільного) зв'язку українських операторів та швидкісного Інтернету від українських провайдерів на всій території області;

відсутність доступу до послуг АТ «Укрпошта» (поштові відправлення, видача пенсій, переказ коштів тощо);

відсутній радіосигнал у населених пунктах Луганщини;

відсутній сигнал українського телемовлення;

відсутність місцевих друкованих ЗМІ.

Основні завдання:

сприяння розбудові інфраструктури Інтернету та стільникового мобільного зв'язку, доступу до них споживачів;

сприяння підвищенню рівня якості зв'язку;

налагодження сталої роботи відділень АТ «Укрпошта» на всій території області;

координація та контроль за виконанням Регіональної цільової програми інформаційної реінтеграції та розвитку інформаційної сфери Луганської області на 2024-2027 роки;

створення обласного інформаційного агентства.

Очікувані результати:

доступ до Інтернету та рухомого (мобільного) зв'язку на всій території області;

стала робота відділень АТ «Укрпошта» у всіх населених пунктах області;

доступ до українського телерадіомовлення на всій території Луганської області;

доступ до друкованих видань на всій території Луганської області.

1.9. Будівництво

Будівництво – одна з найважливіших галузей економіки, від якої залежить ефективність функціонування всієї системи господарювання області. Показники її роботи є індикатором загального стану економіки.

За оперативною інформацією, на 07.11.2023 внаслідок бойових дій на території області пошкоджено та зруйновано 11120 об'єктів критичної та соціальної інфраструктури. Враховуючи надскладну обстановку, пов'язану з веденням бойових дій, окупацією майже всієї території області, визначити реальний стан та провести обстеження таких об'єктів неможливо.

У 2022 році будівельна галузь області опинилася у складній ситуації, всі заплановані будівельні роботи зупинилися 24.02.2022 і до кінця року відновлені не були. У тому числі не введено в експлуатацію жодного квадратного метра житла.

У зв'язку із значним руйнуванням у ході бойових дій житлового фонду, постає нагальне питання будівництва житла. На цьому фоні та з урахуванням малого обсягу житлового будівництва у попередні роки є тенденція постійного зростання вартості житла на первинному та вторинному ринках. Низький рівень доходів населення призводить до відсутності платоспроможного попиту на житло і, як наслідок, унеможливорює вирішення житлових проблем громадянами за власні кошти.

Варто зазначити про втрату потенціалу будівельних організацій області. Так, більшість будівельних підрядних організацій не змогли релокувати свої підприємства у безпечні регіони країни, що призвело до втрати будівельних машин, механізмів та обладнання. На об'єктах будівництва, які опинилися на тимчасово окупованих територіях, залишилася значна кількість матеріалів та обладнання, які були закуплені за кошти підрядних організацій для виконання робіт на об'єктах, фінансування яких передбачалося за бюджетні кошти, що зумовило їх додаткові збитки.

Першочерговими стабілізаційними заходами після деокупації території області стануть розвиток галузі будівельних матеріалів на існуючих підприємствах (Лисичанський завод залізобетонних виробів тощо) та будівництво нових, які вироблятимуть будівельні матеріали, зокрема плити перекриття, цеглу, залізобетонні блоки, з використанням сучасних науково-виробничих технологій, що дозволить ефективно відновлювати промислову інфраструктуру регіону та об'єкти критичної і соціальної інфраструктури.

Основні проблеми:

наявність значної кількості об'єктів, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації та потребують відновлення (нового будівництва);

велика кількість замінованих будівель та земельних ділянок;

недостатнє виділення коштів з бюджетів усіх рівнів на реалізацію заходів програм житлового будівництва та житлового кредитування;

складність отримання громадянами банківських кредитів та інших фінансових ресурсів для будівництва та придбання житла, потреба в якому в умовах воєнного стану зростає ще більше;

недостатнє забезпечення громадян земельними ділянками для індивідуального житлового будівництва;

недостатня забезпеченість підприємств будівельної індустрії необхідними будівельними матеріалами, зокрема місцевого виробництва;

неспроможність будівельних підприємств області істотно зміцнити свою матеріально-технічну базу, у тому числі через дефіцит фінансових ресурсів;

недостатній рівень залучення приватних іноземних інвесторів та донорської допомоги до реалізації проєктів із відновлення постраждалих територій;

недостатній рівень забезпечення будівельної галузі кваліфікованими спеціалістами.

Основні завдання:

реалізація проектів з відновлення постраждалих територій за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, приватних іноземних інвесторів і донорської допомоги;

реалізація проектів регіонального розвитку за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;

стимулювання виробництва будівельних матеріалів і конструкцій місцевими підприємствами та, як наслідок, нарощування потужностей будівельних організацій;

збільшення обсягу коштів місцевих бюджетів та інших джерел на співфінансування проектів, які реалізуються за рахунок державного бюджету;

запровадження регіональних програм пільгового житлового кредитування;

формування матеріально-технічної бази житлового будівництва на основі сучасних архітектурно-планувальних конструктивних та технічних рішень.

Очікувані результати:

відновлення постраждалих територій, у тому числі нове будівництво, капітальний ремонт, реконструкція об'єктів житлового фонду, медицини, освіти, життєзабезпечення, адмінбудівель тощо;

реалізація проектів регіонального розвитку за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;

збільшення нового будівництва житла за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, іноземних донорів;

залучення до виконання будівельних робіт якомога більшої кількості підприємств області для посилення потужності їх матеріально-технічної бази;

забезпечення роботи програм пільгового житлового кредитування;

збільшення обсягу виробленої будівельної продукції та індексу будівельної продукції;

протягом 2024-2027 років планується ввести в експлуатацію 156,0 тис. м² багатоповерхового та індивідуального житла, а саме:

2024 рік – 24,5 тис.м²;

2025 рік – 32,5 тис.м²;

2026 рік – 42,9 тис.м²;

2027 рік – 56,1 тис.м².

1.10. Житлово-комунальне господарство

Внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України значна частина області є окупованою. Територія, підконтрольна українській владі, на цей час перебуває в зоні активних бойових дій. Обладнання підприємств житлово-комунального господарства, зокрема водопровідно-каналізаційного

господарства, теплоенергетики, житлового фонду, зруйновано або зазнало значних пошкоджень, тому з початком бойових дій надання послуг припинено.

Галузь житлово-комунального господарства особливо постраждала у тих регіонах, де тривали активні бойові дії (міста Попасна, Золоте, Гірське, Щастя, Кременна, Рубіжне, Сєверодонецьк, Лисичанськ та прилеглі до них території).

До 24.02.2022 загальна площа житлового фонду становила 18,8 млн м².

За оперативною інформацією, на 07.11.2023 внаслідок збройної агресії Російської Федерації, проведення бойових дій на території області пошкоджено та зруйновано 11120 об'єктів критичної і соціальної інфраструктури, у тому числі 8993 житлові будинки. Відповідна інформація вноситься до Державної електронної системи обліку руйнувань, статусу відновлення інфраструктури України.

Після деокупації області, проведення стабілізаційних і безпекових заходів, отримання повного та безперешкодного доступу до об'єктів нерухомого майна з метою конкретизації пошкоджень/руйнувань буде проведена робота з обстеження відповідних об'єктів у порядку, встановленому чинним законодавством. Підприємства житлово-комунального господарства та органи місцевого самоврядування відновлять свою роботу у повному обсязі згідно з Планом дій органів виконавчої влади з відновлення деокупованих територій територіальних громад, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1219-р, та з урахуванням фактичного стану інфраструктури області.

Водопостачання. До 24.02.2022 послуги із централізованого водопостачання та водовідведення в населених пунктах області здійснювали 8 комунальних підприємств: ЛКСП «Лисичанськводоканал», КП «Рубіжанське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства», КП «Кременське водопровідно-каналізаційне господарство», КП «Жилбудсервіс» (м. Щастя), КП «Попаснянський районний водоканал», МКП «Сватівський водоканал», КП «Вода Старобільщини», КП «Сєверодонецькводоканал».

У сільській місцевості надання такої послуги забезпечували КП «Білокуракинекомунсервіс», КП «Біловодське ремонтно-експлуатаційне підприємство», КП «Марківкавода», КП «Комсервіс» Міловської селищної ради, КП «Новоайдарське СКП», КП «Новопсковжитло», КП «Троїцький центр комунальних послуг», КП «Теплосервіс» Станично-Луганської селищної територіальної громади та інші підприємства.

Протяжність водопровідних мереж становила 2004,1 км, каналізаційних – 880,45 км, на яких функціонували 50 водозаборів, 287 од. свердловин, 24 од. каналізаційних очисних споруд та 69 од. каналізаційних насосних станцій. Системи водопостачання працювали стабільно від водозаборів до виконавців послуг та їх споживачів.

Внаслідок збройної агресії Російської Федерації пошкоджень або руйнувань зазнав 61 об'єкт водопостачання та водовідведення (водопровідно-насосні станції, каналізаційно-насосні станції, очисні споруди тощо).

Також пошкоджень/руйнувань зазнали автомобільна та спеціалізована техніка, адмінбудівлі, гаражі, матеріальні склади, мережі електроустаткування, магістральні та розвідні мережі. Розмір завданої шкоди буде можливо з'ясувати після припинення активних бойових дій та детального обстеження.

Теплопостачання населених пунктів області здійснювали 1 державне (ДП «Северодонецька теплоелектроцентрально») і 8 комунальних підприємств (КП «Северодонецьктеплокомуненерго», КП «Лисичанськтепломережа», КСТП «Рубіжнетеплокомуненерго», КП «Креміннатеплокомуненерго», КП «Первомайськтеплокомуненерго», КП «Сватове-тепло», КП «Теплосервіс Станічно-Луганського району», КП «Щастинська тепла енергетична компанія»).

Спеціалізованими теплопостачальними підприємствами експлуатувалися 78 котельнь (з них 10 комбінованого типу). На балансі теплопостачальних підприємств знаходилося 287,2 км теплових мереж у двотрубному обчисленні.

Внаслідок збройної агресії Російської Федерації пошкоджень та руйнувань зазнали понад 63 об'єкти (котельні та допоміжне обладнання, адмінбудівлі, мережі теплопостачання тощо).

Благоустрій. Послуги з управління побутовими відходами на території області надавали 20 підприємств, з них 16 комунальних та 4 приватні.

Під час бойових дій пошкоджено та зруйновано майно комунальних підприємств, які провадили діяльність у сфері управління побутовими відходами. В основному це спецтехніка (сміттєвози, бульдозери, трактори, екскаватори), контейнери для збирання відходів, контейнерні майданчики.

У секторі лісового господарства шкоди зазнали парки, сквери, зелені насадження, значна кількість яких розташована на територіях, де проводилися активні бойові дії (Попаснянська, Гірська, Рубіжанська, Кремінська, Северодонецька, Лисичанська, Щастинська міські територіальні громади).

Основні проблеми:

збитковість комунальних підприємств водопостачання та водовідведення, теплопостачання;

незадовільний технічний стан систем водопостачання та водовідведення, комунальної теплоенергетики, низький ККД обладнання;

незадовільний стан благоустрою міст (дорожнього покриття вулиць та доріг, мереж зовнішнього освітлення вулиць).

Основні завдання:

сприяння залученню інвестицій на підприємства електро- та газопостачання, впровадження новітніх розробок, які забезпечать підвищення технічних та технологічних показників ефективності використання устаткування;

сприяння реформуванню та розвитку водопровідно-каналізаційного господарства;

сприяння відновленню та модернізації матеріально-технічної бази комунальних підприємств;

сприяння забезпеченню повного збирання, перевезення, перероблення, утилізації та захоронення ТПВ і запобігання їх шкідливій дії на навколишнє природне середовище та здоров'я людей;

сприяння утриманню у належному стані вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах області;

сприяння підвищенню рівня благоустрою територій – будівництво, реконструкція і капітальний ремонт мереж вуличного освітлення у населених пунктах області.

Очікувані результати:

покращання матеріально-технічної бази комунальних підприємств області;
забезпечення населення області питною водою, якість якої відповідає чинним нормативним вимогам;

забезпечення населених пунктів сталим та якісним теплопостачанням, зменшення екологічного навантаження на довкілля;

підвищення рівня благоустрою територій.

1.11. Інвестиційна діяльність

Основною складовою **капітальних інвестицій**, як і минулими роками, залишаються власні кошти суб'єктів господарювання, частка яких становила понад 60 % від загальної суми інвестицій.

У технологічній структурі переважають витрати на впровадження прогресивних технологічних процесів, реконструкцію та технічне переоснащення, освоєння виробництва нової конкурентоспроможної продукції.

Зменшення інвестицій у 2022 році обумовлено збройною агресією Російської Федерації та майже повною окупацією території Луганської області.

За рахунок оновлення матеріально-технічної бази, освоєння нових ліній виробництва, будівництва нових об'єктів зберігання сільськогосподарської продукції, фінансової підтримки з боку держави та міжнародних організацій прогнозується поступове збільшення інвестицій в основний капітал до рівня 2021 року.

Інвестиції бюджетних програм. Законом України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» було передбачено ряд бюджетних програм, направлених на розвиток регіонів. Однак згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 10.03.2022 № 245 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» (зі змінами) та від 01.04.2022 № 401 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» (зі змінами) фінансування більшості із цих бюджетних програм скорочено повністю або частково, а кошти спрямовано до резервного фонду державного бюджету.

Крім того, Законом України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» також передбачено окремі бюджетні програми, направлені на розвиток регіонів. Проте на сьогодні розподіл асигнувань за ними у Луганській області відсутній.

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації та тимчасовою окупацією переважної частини території області діяльність щодо залучення

інвестиційних надходжень у розвиток регіону суттєво змінилася та на цей час направлена на підтримку громад, суб'єктів господарювання та вимушено переміщених осіб з Луганщини.

З метою залучення міжнародних донорів до відновлення території області розроблено онлайн-платформу «ReBuild Luhansk Region» (http://loga.gov.ua/oda/about/depart/economy/rebuild_luhansk_region), яка містить інформаційні матеріали щодо зруйнованої інфраструктури та завданих збитків внаслідок воєнних дій у розрізі кожної територіальної громади.

У подальшому планується робота зі створення інвестиційно-інформаційного порталу «ReBuild Luhansk Region» – електронного майданчика між органами влади та потенційним інвестором, на якому вирішуватимуться питання залучення додаткових ресурсів для соціально-економічного розвитку та відбудови Луганської області.

На постійній основі проводиться моніторинг заходів, направлених на відбудову області шляхом налагодження ділових зв'язків з міжнародними партнерами.

Так, у 2022 році представники облдержадміністрації та суб'єкти господарювання області взяли участь в онлайн-форумі «REBUILD UKRAINE WITH THE PRIVATE SECTOR: International Investment Fair», під час якого проводилася презентація секторальних досліджень та інвестиційних проєктів.

У лютому 2023 року представники Северодонецької та Рубіжанської міських військових адміністрацій взяли участь у Міжнародній офлайн-платформі «REBUILD UKRAINE» для залучення зовнішнього фінансування до відбудови територій громад. За результатами укладено три меморандуми про співпрацю з міжнародними провідними компаніями, згідно з якими буде отримано допомогу у відновленні території Северодонецької міської територіальної громади після деокупації.

26.06.2023 підписано Меморандум про взаємодію між Луганською обласною державною адміністрацією та Дочірнім підприємством «Прем'єр Експо» щодо участі у Другій Міжнародній виставці-конференції «ReBuild Ukraine powered by Energy», яка проходила 14-15.11.2023 у м. Варшава (Польща). На виставці було представлено 39 проєктів щодо відбудови регіону після деокупації загальною вартістю 1332,15 млн дол. США, з яких 5 регіонального розвитку – від облдержадміністрації та 34 місцевого значення – від Северодонецької, Лисичанської, Рубіжанської, Попаснянської, Кременської та Гірської міських територіальних громад.

З метою підтримки релокованих підприємств Луганщини Програмою розвитку ООН (далі – ПРООН) в Україні організовано виставку «Схід-Експо2023» (06-07.06.2023, м. Київ), участі в якій взяли 11 підприємств малого і середнього підприємництва хімічної, легкої промисловості, будівельної галузі, рекламної продукції, інжинірингу, машинобудування та інші. У рамках виставки проведено робочі зустрічі із 7 суб'єктами господарювання, під час яких обговорено питання діяльності підприємств, у тому числі після деокупації території області.

До повномасштабного вторгнення Російської Федерації Луганська область була одним з найбільш потужних промислово-економічних регіонів України з наявними землями промислового значення. Одним з інструментів залучення інвестицій, стимулювання промислового виробництва, збільшення зайнятості є індустріальні парки.

Так, вбачаючи перспективи розвитку регіону, Попаснянською міською радою ще у 2020 році прийнято рішення про створення індустріального парку «Східний регіон» та впродовж 2020-2021 років проведено відповідну активну роботу: затверджено Концепцію індустріального парку; внесено дані до Реєстру індустріальних (промислових) парків України; із суб'єктами господарювання підписано 4 меморандуми щодо майбутньої спільної діяльності; укладено договір з керуючою компанією ТОВ ПКФ «ПРАЙД».

У 2022 році у рамках співпраці з міжнародними інвесторами підготовлено і направлено Державному агентству з енергоефективності та енергозбереження України інвестиційний проєкт для представлення на платформі «Energy Transition Accelerator Financing». З метою подальшої презентації потенційним вітчизняним та іноземним інвесторам інвестиційна пропозиція щодо розвитку вказаного індустріального парку направлялася Міністерству з питань стратегічних галузей промисловості України, Міністерству закордонних справ України для розміщення на вебсайті платформи «Nazovni.Tech», а також Спільці економічної співпраці «Україна – Чехія». Подальша реалізація цього проєкту стане можливою після деокупації території області.

Крім того, планується плідна співпраця з територіальними громадами для визначення майданчиків під потенційні індустріальні парки. Останнім часом з метою залучення інвестицій у розвиток індустріальних парків державою запроваджено низку пільгових ініціатив, застосовуються інструменти підтримки та стимули для їх учасників. Цей напрям стане актуальним для повернення релокованого бізнесу та відновлення роботи підприємств на території області.

Ще одним напрямом в інвестиційній сфері є залучення коштів Європейського Союзу у вигляді бюджетної підтримки України.

За рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (далі – субвенція) у рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України в області реалізуються 37 проєктів загальною вартістю 372,4 млн грн, з яких завершено роботи за 16 проєктами кошторисною вартістю 56,25 млн грн. За 2018-2022 роки освоєно кошти субвенції у сумі 190,67 млн грн, що становить 51 % від загальної суми. У 2022 році відповідно до розподілу коштів субвенції затверджено фінансування 25 проєктів на 88,7 млн грн. За 7 проєктами виконано роботи на суму 7,57 млн грн, з яких оплачено акти виконаних робіт у сумі 4,67 млн грн за 2 проєктами.

На початку 2022 року проводилася робота з підготовки проєктів для участі у відборі в рамках Програми з відновлення України, яка реалізується відповідно до Фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком. Мінрегіону було подано 55 проєктів на суму 2,7 млрд грн.

У рамках фінансування Програми підтримки секторальної політики – Підтримка регіональної політики України за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу, реалізовувався проєкт «Сприяння інформаційній реінтеграції непідконтрольної частини Луганської області шляхом створення регіонального інформаційного агентства на базі КП «МедіаПростір», замовником якого була Северодонецька міська військово-цивільна адміністрація Северодонецького району Луганської області. Загальна вартість проєкту – 13,9 млн грн (11,8 млн грн – державний бюджет, 2,1 млн грн – місцевий бюджет). На 01.02.2022 з місцевого бюджету профінансовано 191,5 тис. грн.

У зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації та тимчасовою окупацією майже всієї території області реалізація проєктів була призупинена. Протягом 2023 року проведено роботу з формування каталогу першочергових інвестиційних проєктів, направлених на відновлення життєзабезпечення населення області, до якого, зокрема, включено 39 проєктів.

Спільно з Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні розпочато створення простору/офісу повоєнного відновлення та розвитку громад області, завдяки якому буде організовано роботу з відбудови регіону.

Основні проблеми:

низький рівень активності інвесторів у зв'язку із воєнними діями на території країни;

недостатня популяризація інвестиційного потенціалу громадами за кордоном;

складний процес входження іноземних інвестицій у країну (економічна та фінансова нестабільність).

Основні завдання:

підвищення інвестиційної привабливості області;

активізація процесів залучення інвестиційних ресурсів на розвиток регіону;

створення позитивного інвестиційного іміджу області.

Очікувані результати:

поінформованість суб'єктів господарювання та інших зацікавлених сторін про інвестиційний потенціал області;

збільшення обсягу капітальних інвестицій до рівня 2021 року;

створення продуктів, які містять інформацію про інвестиційний потенціал Луганщини, їх просування та популяризація;

залучення міжнародних партнерів до відбудови Луганщини після деокупації території;

участь в інвестиційно-економічних форумах.

1.12. Міжнародна технічна допомога

Міжнародна технічна допомога (далі – МТД) є одним з інструментів розвитку територіальних громад області. До повномасштабного вторгнення Російської Федерації у територіальних громадах області завдяки залученню МТД покращувалася якість надання адміністративних та соціальних послуг, впроваджувалися заходи з енергоефективності, модернізації інфраструктури, медичного обладнання, створювалися бренди територіальних громад тощо.

Наслідки збройної агресії Російської Федерації та тимчасова окупація майже всієї території області унеможливили реалізацію проєктів МТД на території Луганщини, частина проєктів втратила свою актуальність, а реалізацію деяких з них було відкладено на невизначений строк.

Однак протягом 2022 року в області реалізовано 28 проєктів МТД загальною кошторисною вартістю 392,99 млн дол. США (з урахуванням усіх бенефіціарів проєктів). У 7 проєктах облдержадміністрація виступала бенефіціаром і реципієнтом, 17 – бенефіціаром, 4 – реципієнтом.

Найбільшими проєктами МТД (з урахуванням всіх бенефіціарів) є:

проєкт USAID «Економічна підтримка Східної України», виконавець - Компанія DAI Global LLC, ТОВ «СДМ Інжиніринг Україна», ФНІ 360, Представництво Датської ради у справах біженців в Україні, кошторисна вартість – 71,8 млн дол. США;

проєкт USAID «Демократичне врядування у Східній Україні», виконавець – Кімонікс Інтернешнл Інк., кошторисна вартість – 57,0 млн дол. США;

проєкт «Підтримка ЄС для Сходу України – відновлення, зміцнення миру та урядування», виконавець – ПРООН у партнерстві з Фондом ООН у галузі народонаселення (ЮНФПА), Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (ФАО), Структурою ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок (ООН Жінки), кошторисна вартість – 56,5 млн євро;

проєкт «Фонд «Партнерство за сильну Україну», виконавець – Кімонікс Інтернешнл Інк., кошторисна вартість – 35,0 млн фунтів стерлінгів;

проєкт «Забезпечення доброго врядування завдяки участі громадськості та підвищенню якості надання послуг і захисту довкілля на сході України», виконавець – Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН), кошторисна вартість – 35,068 млн шведських крон;

проєкт «Мобільні центри надання адміністративних послуг для постраждалого від конфлікту населення Східної України», виконавець – Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН), кошторисна вартість – 7,5 млн канадських доларів;

проєкт «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади (EGAP)», виконавець – Міжнародна благодійна організація «Фонд Східна Європа», кошторисна вартість – 5,08 млн швейцарських франків.

Найбільшою за обсягами фінансування країною-донором проєктів МТД області є США, частка якої становить 38,0 %, та Європейський Союз,

Швейцарія, Канада із частками у 14,0 %. Іншими країнами-донорами області виступали Швеція, Нідерланди, Японія, Уряд Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії.

Підтримка Луганської області здійснювалася за такими напрямками:

підтримка ВПО та переміщених інституцій області;

підтримка релокованого бізнесу;

підтримка органів управління освітою;

покращання якості надання державних та соціальних послуг;

заходи реагування на екстрені потреби населення.

Після повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України низка міжнародних партнерів, які є донорами проєктів МТД, були вимушені перепланувати свою діяльність з метою швидкого реагування на нові потреби населення, постраждалого в результаті бойових дій. Деякі донори зосередилися на забезпеченні гуманітарної допомоги населенню, що потерпає від війни (зокрема, харчові продукти, медичні засоби та ліки, паливо для опалення, матеріали для ремонту житла та інші речі, необхідні для забезпечення належного життєвого рівня).

У 2022 році облдержадміністрацією підписано 3 меморандуми з міжнародними організаціями щодо реалізації проєктів МТД: «Забезпечення доброго врядування завдяки участі громадськості та підвищенню якості надання послуг і захисту довкілля на сході України», «Демократичне врядування у Східній Україні», «Фонд «Партнерство за сильну Україну».

У рамках Меморандуму про взаєморозуміння щодо надання технічної допомоги з Кімонікс Інтернешнл Інк./Програми USAID «Демократичне врядування у Східній Україні» протягом 2022 року надано допомогу на суму 11,96 млн грн для ефективної координації діяльності відповідних служб з ліквідації наслідків обстрілів, відновлення надання критичних послуг населенню, евакуації мешканців.

Відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння з проєктом МТД «Фонд «Партнерство за сильну Україну» щодо зміцнення потенціалу інформаційних і комунікаційних технологій державних організацій у 2022 році передано комплект мобільного офісу, покликано задовольнити потреби функціонування державної установи в умовах переміщення, несправних каналів регулярного зв'язку та енергопостачання. Також при експлуатації мобільного офісу надано відповідну технічну підтримку. Загальна вартість допомоги – 6 тис. фунтів стерлінгів.

У рамках Проєкту USAID «Економічна підтримка Східної України» облдержадміністрацією отримано обладнання першої необхідності для територіальних громад області (вогнегасники, ємності, каністри для води, бензопили) та досягнуто домовленостей щодо постачання акумуляторних ліхтарів, зарядних станцій, бензинових генераторів, переносних гучномовців, мотопомп, радіостанцій, які будуть використані для ефективної координації діяльності, відновлення надання критичних послуг населенню. Загальна сума фінансової підтримки становить 5561,7 тис. грн.

Крім цього, у рамках вказаного Проєкту USAID облдержадміністрацією отримано паливні талони (1372 літрів дизельного пального та 150 літрів бензину) для забезпечення доставки гуманітарних вантажів на деокуповані території області.

У рамках проєкту USAID «Зміцнення громадської довіри» (UCBI III) облдержадміністрацію забезпечено обладнанням, необхідним для використання в разі екстрених ситуацій.

Реалізація проєктів МТД у 2023 році спрямована на:

підтримку самозайнятості населення, розвиток малого та середнього бізнесу;

електронне урядування, покращання доступу до адміністративних і соціальних послуг;

захист прав та свобод людини, забезпечення безпеки громадян;

сприяння соціальній єдності та активності громадян;

зменшення вразливості населення;

покращання житлових умов ВПО.

Серед найбільших проєктів МТД, реалізація яких продовжена/розпочата у 2023 році (з урахуванням всіх бенефіціарів):

«Економічна підтримка Східної України», виконавець – Компанія DAI Global LLC, ТОВ «СДМ Інжиніринг Україна», ФНІ 360, Представництво Датської ради у справах біженців в Україні, партнер з розвитку – Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), кошторисна вартість – 130 млн дол США;

«Демократичне врядування у Східній Україні», виконавець – Кімонікс Інтернешнл Інк., партнер з розвитку – Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), кошторисна вартість – 57,05 млн дол США;

«Фонд «Партнерство за сильну Україну», виконавець – Кімонікс Інтернешнл Інк., кошторисна вартість – 35,0 млн фунтів стерлінгів.

Важливим чинником, що позитивно впливає на залучення МТД, стало підписання плану спільної діяльності з ПРООН щодо реалізації протягом 2022-2024 років проєкту МТД «Забезпечення доброго врядування завдяки участі громадськості та підвищенню якості надання послуг і захисту довкілля на сході України» загальною кошторисною вартістю 35,068 млн шведських крон, який направлено на посилення спроможності, покращання ефективності та якості місцевого самоврядування в територіальних громадах Донецької та Луганської областей, зокрема щодо їх здатності надавати інклюзивні та недискримінаційні природоохоронні та соціальні послуги. Також підписано план спільної діяльності з ПРООН щодо реалізації проєкту «EU4Recovery – Розширення можливостей громад в Україні», виконавець – ПРООН, партнер з розвитку – Європейський Союз, кошторисна вартість – 35 млн євро. Проєкт спрямовано на підтримку та швидке відновлення постраждалих від війни територіальних громад.

За результатами перемовин облдержадміністрації з Міжнародною організацією з міграції (далі – МОМ) досягнуто домовленостей щодо відновлення реалізації в інших регіонах країни проєкту МТД «Покращення

житлових умов ВПО на сході України» (далі – Житловий проєкт), який призупинено через тимчасову окупацію області. У Луганській області реципієнтом проєкту було визначено Северодонецьку міську військову адміністрацію Северодонецького району Луганської області.

21.06.2023 в офісі МОМ у м. Львові за участю представників Луганської та Львівської обласних державних адміністрацій пройшла координаційна зустріч щодо обговорення подальших планів реалізації Житлового проєкту, у рамках якого планується забезпечити доступним житлом близько 360 ВПО з Луганської області (орієнтовно 120 квартир у Львівській області (Дрогобицькій та/або Кам'янка-Бузькій територіальних громадах)).

З метою переєстрації Житлового проєкту у Секретаріаті Кабінету Міністрів України та визначення облдержадміністрації бенефіціаром опрацьовується Рамковий меморандум між МОМ, Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, Львівською та Луганською облдержадміністраціями.

У 2023 році було створено Регіональний офіс міжнародного співробітництва при обласній державній адміністрації (далі – Регіональний офіс) з метою розвитку та підтримки взаємовідносин із закордонними партнерами, відновлення і розбудови транспортної, медичної, соціальної, комунальної, виробничої інфраструктури та житла, інфраструктури енергетики, зв'язку, відновлення та збереження об'єктів культурної спадщини, надання гуманітарної допомоги, підтримки вразливих верств населення та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок війни, у тому числі ВПО, а також структурної модернізації та перезапуску економіки Луганської області.

У рамках діяльності Регіонального офісу проведено 10 засідань з міжнародними партнерами (представниками ПРООН з відновлення та розбудови миру, проєктами USAID «Демократичне врядування у Східній Україні», «Зміцнення громадської довіри» (UCBI IV), «Фонд «Партнерство за сильну Україну», Міжнародною організацією з міграції), у тому числі 3 засідання, присвячені:

розвитку міжрегіонального та міжмуніципального співробітництва із залученням представників громад Луганщини, Польщі та Албанії;

зовнішнім зносинам як інструменту взаємодії – за участі представників Посольства Королівства Швеції;

питанню закордонних відряджень.

Проведено 24 зустрічі з представниками Хорватії, Швейцарії, Швеції, Канади, Республіки Польща, Чеської Республіки, Албанії, політичними радниками посольств країн – членів ЄС, провінції Лімбург Королівства Бельгія, а також представниками міжнародних організацій: МОМ, DRC, МКЧХ, Лікарі без кордонів (MSF), Mercy Corps, USAID ERA.

На засіданнях презентовано поточну діяльність партнерів та окреслено напрями подальшої співпраці. Проведено 2 робочі засідання щодо ознайомлення з перспективними підходами до проєктно-орієнтованого управління розвитком громади, ролі проєктної роботи.

Організовано та проведено 15 зустрічей з представниками країн – донорів: Хорватії, Швейцарії, Швеції, Великої Британії, Чеської Республіки, Республіки Польща, Європейського союзу, США, а також з міжнародних організацій: MOM, DRC, МКЧХ, Лікарі без кордонів (MSF), Mercy Corps, USAID ERA.

У рамках проєкту ПРООН «Забезпечення доброго врядування завдяки участі громадськості та підвищенню якості надання послуг і захисту довкілля на сході України» опрацьовується ініціатива зі створення онлайн-платформи для фіксації руйнувань, спричинених війною, для територіальних громад області, питання створення мобільної групи з обстеження технічного стану зруйнованих та пошкоджених будівель і споруд для визначення можливості їх подальшої експлуатації.

У рамках проєкту «Підтримка ЄС для Сходу України – відновлення, зміцнення миру та урядування» спільно з ПРООН створено Офіс відновлення та розвитку Луганської області (далі – Офіс відновлення), основним завданням якого є забезпечення на належному рівні організації і координації заходів з відновлення та розвитку області.

Офіс відновлення працюватиме у тісній взаємодії з Регіональним офісом і стане важливим інструментом реалізації досягнутих домовленостей у частині підготовки стратегій і планів відновлення, проєктних заявок, програм з відновлення та контролю за їх виконанням.

Основні проблеми:

призупинення реалізації частини проєктів міжнародної технічної допомоги на території області через повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну;

неможливість реалізації частини проєктів міжнародної технічної допомоги на території області в умовах її тимчасової окупації.

Основні завдання:

переорієнтація проєктів міжнародної технічної допомоги до нових викликів, спричинених повномасштабним вторгненням Російської Федерації в Україну;

пошук нових міжнародних партнерств для вирішення поточних проблем ВПО Луганської області.

Очікувані результати:

залучення міжнародної технічної допомоги на адаптацію та інтеграцію ВПО;

залучення міжнародної технічної допомоги на відновлення регіону.

1.13. Зовнішньоекономічна діяльність

На початок 2022 року вдалося стабілізувати ситуацію щодо покращання показників зовнішньоекономічної діяльності, але воєнний стан в Україні через збройну агресію Російської Федерації спричинив нові обставини та нові виклики. Промислові підприємства були вимушені релокуватися у безпечні

регіони країни, відновлювати експортну діяльність, опанувати нові експортні ринки. Частина підприємств перереєструвалася в інших регіонах.

У 2022 році експорт товарів (без урахування підприємств, які у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації перереєструвалися на інших територіях) становив 8,7 млн дол. США, або 5,2 % порівняно з 2021 роком та 7,9 % до прогнозного показника.

Імпорт товарів становив 12,3 млн дол. США (без урахування підприємств, які у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації перереєструвалися на інших територіях), або 4,7 % до попереднього року та 6,6 % до прогнозного показника.

Негативне сальдо становило 3,6 млн дол. США (у 2021 році негативне – 96,2 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 0,7 (у 2021 році – 0,6).

Зовнішньоторговельні операції проводилися з партнерами із 55 країн світу, що на 31 од. менше проти попереднього року.

Під впливом чинників, пов'язаних із військовою агресією Російської Федерації, у подальшому очікуються зміни вартісних показників зовнішньоторговельного балансу області.

Основними товарними групами експорту стануть: механічне обладнання; машини та механізми, електрообладнання та їх частини; пристрої для записування або відтворення зображення і звуку. Водночас основними товарними групами імпорту стануть переважно транспортні засоби та шляхове обладнання, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів, шкіряна і хутряна сировина та вироби.

Одними з основних чинників розвитку експортного потенціалу регіону у плановому періоді залишаться ефективна реалізація економічних реформ у державі, спрямованих на забезпечення макроекономічної стабільності, налагодження зовнішніх зв'язків, стабілізація валютно-кредитної політики Уряду та Національного банку України, розширення можливості залучення додаткових фінансових ресурсів від міжнародних фінансових організацій, спрощення митного регулювання після деокупації регіону.

Основні проблеми:

нестабільна політична та економічна ситуація на традиційних зовнішніх ринках через збройну агресію Російської Федерації;

втрата підприємств через перереєстрацію в інших регіонах України;

залежність зовнішньоторговельного обороту регіону від діяльності промислових підприємств-експортерів, низький рівень залучення підприємств малого та середнього бізнесу до розвитку експортного потенціалу області.

Основні завдання:

сприяння налагодженню та активізації співпраці з країнами ЄС та іншими іноземними партнерами з питань торговельно-економічного співробітництва, у тому числі міжнародними донорськими та фінансовими організаціями;

сприяння активізації співпраці з дипломатичними установами, торговельно-економічними місіями України за кордоном, іноземними торговими та дипломатичними представництвами, акредитованими в Україні, міжурядовими комісіями з питань торговельно-економічного співробітництва;

сприяння активізації співпраці суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності із закордонними партнерами, бізнес-асоціаціями, міжнародними програмами тощо для пошуку нових зовнішніх ринків збуту;

залучення суб'єктів господарювання до експортної діяльності.

Очікувані результати:

участь суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в інвестиційно-економічних заходах;

опанування нових зовнішніх ринків збуту;

поступове зменшення темпів падіння зовнішньої торгівлі товарами;

закріплення тенденції до зростання обсягів зовнішньої торгівлі послугами.

1.14. Розвиток підприємництва

До широкомасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну в області діяли понад 22 тис. суб'єктів малого та середнього підприємництва, серед них: 225 середніх, 438 малих підприємств, 2742 мікропідприємства та понад 19 тис. фізичних осіб – підприємців.

Внаслідок бойових дій, спричинених російською агресією, суб'єкти підприємницької діяльності Луганщини зазнали втрат.

На сьогодні не мають можливості працювати тисячі фізичних осіб – підприємців та підприємств. Їхні майнові комплекси, що зазнали значних пошкоджень, руйнувань і пограбувань, перебувають на тимчасово окупованих територіях. Бізнес потерпає від втрати основних фондів, кваліфікованих кадрів, порушення логістичних шляхів тощо. У зв'язку з тимчасовою окупацією майже всієї території області частина підприємців вимушена була переміститися до більш безпечних регіонів України.

За даними Головного управління Державної податкової служби у Луганській області, на 01.10.2023 перемістилися в інші регіони країни та перереєструвалися за місцем провадження діяльності 2455 суб'єктів підприємницької діяльності (далі – СПД), що становить 11 % до загальної довоєнної кількості суб'єктів малого та середнього підприємництва області.

Із загальної кількості перереєстрованих суб'єктів – 432 юридичні особи та 2023 фізичні особи – підприємці.

СПД області перемістилися до 22 регіонів України та м. Києва. Абсолютна їх більшість перереєструвалася у м. Києві та Харківській, Київській, Дніпропетровській і Львівській областях. Загалом на ці області припадає 1807 або 73,6 % усіх СПД.

Таким чином, у результаті широкомасштабного вторгнення Російської Федерації втрачено (принаймні до повної деокупації області) майже 89 % бізнес-потенціалу області, а відтак – і платників податків.

Із 79 СПД подали заявки на участь у державній програмі релокації підприємств (далі – Програма), започаткованій із середини березня 2022 року з метою збереження стійкості економіки України шляхом переміщення підприємств із територій, що наближені або перебувають у зоні бойових дій, до безпечніших регіонів країни. Скористалися Програмою 46 таких суб'єктів.

Релоковані підприємницькі структури відновлюють свій бізнес або переформатовують його на інший вид діяльності. Значна частина релокованих підприємств мають проблеми із обіговими коштами, збутом продукції, сировиною, набором кваліфікованого персоналу, відсутністю певних ланок бізнесу інших регіонів країни, куди вони перемістилися.

За статистичними даними, в інших регіонах України перереєструвалися майже 300 підприємницьких структур області зі статусом юридичної особи.

Незважаючи на тимчасову окупацію території області, релокацію бізнесу та органів влади в інші регіони країни, співпраця з радою підприємців при облдержадміністрації та підприємницькими структурами продовжується.

Облдержадміністрація співпрацює з державною установою «Офіс з розвитку підприємництва та експорту», Проектом USAID «Економічна Підтримка України», Програмою «Мріємо та діємо», яка реалізується за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Програмою ООН із відновлення та розбудови миру (UN RPP), Фондом «Партнерство за сильну Україну» (ФПСУ), Фондом «Східна Європа», Проектом PROSTO та іншими структурами, що впроваджують проекти, направлені на розвиток та підтримку бізнесу і надання адміністративних послуг.

Організуються та проводяться робочі зустрічі і наради за участі релокованих підприємницьких структур регіону.

Проводиться робота щодо залучення суб'єктів підприємництва до участі у конкурсних відборах на отримання грантів та іншої фінансової допомоги для розвитку бізнесу.

Зокрема, підприємців поінформовано про: державну програму «Доступні кредити 5-7-9 %»; урядовий проект мікрогрантів «єРобота», який включає 6 грантових програм (мікрогранти для створення власного бізнесу; гранти для розвитку переробного підприємства; державне фінансування закладки саду; кошти для розвитку тепличного господарства; грант на реалізацію стартапу, у тому числі у сфері ІТ); грантову допомогу на відновлення та розвиток своєї справи від МОМ, підтримку інших міжнародних партнерів тощо.

За період дії державної програми «Доступні кредити 5-7-9%» підприємці області отримали 431 кредит на загальну суму майже 1,1 млрд грн, під час воєнного стану – 60 кредитів сумою понад 146,0 млн грн, за 9 місяців поточного року – 7 кредитів на суму понад 7,0 млн грн.

В урядовому проекті мікрогрантів «єРобота» взяли участь 59 заявників, отримано грантову допомогу на загальну суму понад 13 млн грн.

29 роботодавців Луганщини отримали майже 2,2 млн грн компенсаційних виплат за працевлаштування 173 ВПО.

Сформовано та розміщено на вебсторінці Департаменту економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації, у мережі «Facebook» каталог про державні та міжнародні програми підтримки підприємництва, у тому числі грантову допомогу, та інші ініціативи, спрямовані на розвиток бізнесу, який щомісяця актуалізується. Така інформація корисна не тільки підприємцям, які вже розвивають бізнес та потребують допомоги, але й тим, хто тільки планує розпочати власну справу.

Розроблено Методичні рекомендації в допомогу малому і середньому підприємству.

Бізнесові структури залучаються до навчальних програм та тренінгів. Оприлюднено низку інформаційних повідомлень: про освітні вебінари «Робота: як отримати грант для бізнесу»; вебінар UAFA TA «Актуальні гранти для агробізнесу – 2023», під час якого презентовано програми: USAID з аграрного і сільського розвитку (АГРО), Проєкт USAID ERA («Економічна підтримка України»), MERCY CORPS, FAO, Данської Ради у справах біженців в Україні; серію вебінарів з надання допомоги українським компаніям у визначенні перспективних експортних можливостей на міжнародних ринках; онлайн-навчання за напрямом «Фінансова грамотність»; інформаційно-діалоговий майданчик «Допомога бізнесу в умовах війни: релокація та відновлення»; Програму «Fit for Partnership with Germany», що надає можливість керівникам середньої та вищої ланки українських компаній встановити ділові контакти з підприємствами і громадами Німеччини та налагодити з ними довгострокове партнерство тощо.

Триває співпраця з громадськими організаціями області. Підтримано проєкт «Створення сприятливих умов для місцевого бізнесу на деокупованих територіях сходу України та відновлення співпраці влада-громада-бізнес», розроблений громадською організацією «Кремінська бізнес-асоціація», який передбачає відновлення роботи Мережі НГО – центрів підтримки бізнесу, що сприятиме відродженню підприємництва, у тому числі соціального, на деокупованих територіях сходу України та дозволить створити не тільки віртуальну, але й реальну мережу хабів (центрів, світлиць тощо) підтримки бізнесу.

До 24.02.2022 в області діяли 23 центри надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП), їхні 100 віддалених робочих місць (далі – ВРМ), 1 територіальний підрозділ та 9 мобільних ЦНАП.

На цей час ЦНАП Луганщини відновлюють роботу поза межами своїх територіальних громад за місцем розташування гуманітарних хабів та військових адміністрацій у більш безпечних регіонах України.

Адміністративні послуги надаються громадянам та суб'єктам господарювання області через 20 ЦНАП (у Лисичанській, Северодонецькій, Рубіжанській, Гірській, Кремінській, Попаснянській, Старобільській, Щастинській міських та Біловодській, Білокуракинській, Білолуцькій, Марківській, Міловській, Новоайдарській, Новопсковській, Станично-Луганській, Троїцькій, Чмирівській, Шувальгинській селищних територіальних громадах) та їх 18 ВРМ за місцем розташування Рубіжанської міської

військової адміністрації, у консультативному центрі Попаснянської міської військової адміністрації та 28 гуманітарних хабах військових адміністрацій Луганщини у містах: Броварах, Ірпені, Києві, Обухові (Київська область), Дніпрі, с. Богданівці (Дніпропетровська область), Житомирі, Запоріжжі, Івано-Франківську, Львові, Одесі, Полтаві, Рівному, Тернополі, Ужгороді, Харкові, Хмельницькому, Черкасах, Корсунь-Шевченківському (Черкаська область).

Крім того, Новоковський ЦНАП надає мешканцям Луганщини інформаційно-консультативну допомогу з питань адміністративних послуг за телефоном «гарячої лінії» військової адміністрації, у меседжерах «Вайбер», «Телеграм» та через електронну пошту.

Для інформаційного забезпечення суб'єктів підприємництва на офіційному вебсайті облдержадміністрації, вебсторінці Департаменту економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації (розділ «Підприємство») та в мережі «Facebook» постійно актуалізується корисна для бізнесу інформація. Публікуються історії про успішних підприємців та їх бізнес-проекти.

У подальшому робота облдержадміністрації буде спрямована на підтримку релокованих суб'єктів підприємництва та повернення їх після деокупації на територію області. Триватиме співпраця з державними, громадськими і міжнародними організаціями з питань розвитку та підтримки підприємництва.

Підприємницьким структурам надаватиметься інформаційна та консультаційна допомога. Бізнес долучатиметься до участі у державних та міжнародних фінансових, грантових і навчальних програмах та проєктах.

Також триватиме співпраця з органами місцевого самоврядування з питань надання ними після деокупації підприємцям відповідних преференцій та пільг.

Основні проблеми:

зруйновані та пошкоджені майнові комплекси, втрата основних фондів, ринків збуту продукції, відсутність необхідної кількості обігових коштів та кваліфікованих кадрів, порушення логістичних шляхів тощо;

зруйнована, пошкоджена та розграбована мережа ЦНАП;

обмежений рівень інформаційного забезпечення.

Основні завдання:

підтримка релокованих суб'єктів підприємництва та повернення їх після деокупації на територію області;

інформаційна, консультаційна та інша підтримка дерелокованих підприємницьких структур;

залучення бізнес-структур до участі у державних та міжнародних програмах підтримки бізнесу;

співпраця з міжнародними організаціями (фондами, програмами, проєктами) з питань підтримки підприємницьких структур, відновлення діяльності суб'єктів інфраструктури підтримки бізнесу та ЦНАП.

Очікувані результати:

відновлення та зростання бізнесу, створення нових робочих місць;
отримання суб'єктами підприємництва фінансової та грантової допомоги;
відновлення діяльності 23 ЦНАП та створення 3 нових;
відновлення роботи суб'єктів інфраструктури підтримки бізнесу;
розміщення щороку на офіційному вебсайті облдержадміністрації, вебсторінці Департаменту економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації та в мережі «Facebook» щонайменше 100 інформаційних повідомлень для бізнесу.

1.15. Внутрішня торгівля

Споживчий ринок є одним із найвагоміших сегментів національного ринку, що характеризує відносини, які складаються у процесі виробництва, обміну й споживання кінцевих товарів і послуг.

Торгівля, ресторанне господарство та побутове обслуговування населення є важливою складовою внутрішнього ринку, що відіграє значну роль у формуванні загального економічного потенціалу області та забезпеченні потреб населення в товарах і послугах.

Роздрібний товарооборот є одним із показників, який характеризує рівень життя та матеріального благополуччя населення.

На початок 2022 року ефективно функціонування системи обігу споживчих товарів в області забезпечували 5,1 тис. підприємств роздрібної торгівлі, з яких 4,0 тис. – стаціонарні магазини (продовольчі та непродовольчі), 0,9 тис. напівстаціонарних об'єктів та 0,2 тис. – з торгівлею поза магазинами (лотки (розкладки), зі складів, майданчиків, орендованих кутків, прилавків тощо).

Загальна торговельна площа об'єктів торгівлі становила 324,6 тис. м², що більше на 54 % від нормативу забезпеченості населення у розрахунку на 1 тис. жителів області.

В області здійснювали діяльність супермаркети національних торговельних мереж: «АТБ» (13 од.), «Сільпо» (3 од.), «Велика кишеня» (1 од.). Значними темпами розвивалася Сєвєродонецька мережа супермаркетів «Сім'я».

Роздрібна торгівля побутовою технікою та електронікою була представлена спеціалізованими торговельними мережами та фірмовими магазинами: «Фокстрот», «COMFY», «Технополіс», цифрової техніки та мобільного зв'язку «Алло», одягу «Colin's», косметики та побутової хімії «Watsons», «ПроСтор» та «Єва», українського електроінструменту «Dnipro-M».

Значну роль у забезпеченні населення продуктами харчування і непродовольчими товарами виконували 41 ринкове підприємство (29 ринків та 12 торговельних майданчиків), з яких 25 – змішані, 9 – продовольчі та 7 – непродовольчі, загальна кількість торговельних місць – майже 10 тис.

У сфері ресторанного господарства в області діяли 817 закладів, розрахованих на понад 48 тис. посадкових місць: кафе, бари, закусочні та буфети, їдальні, у тому числі закриті (для харчування чітко визначеної групи осіб на підприємствах та в організаціях, закладах загальної середньої,

професійно-технічної та вищої освіти, малозабезпечених верств населення тощо).

Зберігалася стійка тенденція до зменшення кількості юридичних осіб, які здійснювали діяльність у сфері роздрібної торгівлі та ресторанного господарства, у зв'язку з переходом до оподаткування за спрощеною системою та одночасним збільшенням кількості фізичних осіб – підприємців. Тобто розвиток споживчого ринку області більшою мірою забезпечували суб'єкти малого та середнього бізнесу – фізичні особи – підприємці.

Побутові послуги населенню надавали 1,2 тис. підприємств побутового обслуговування, значна частка з яких: 25 % – салони краси і перукарні, 16 % – об'єкти з наданням інших індивідуальних послуг (виготовлення та ремонт меблів, ювелірних виробів; послуги, пов'язані з доглядом за тілом тощо).

Фізичним особам – підприємцям належало понад 94 % підприємств побутового обслуговування, 87,5 % об'єктів роздрібної торгівлі та 58 % об'єктів ресторанного господарства.

Розвиток внутрішньої торгівлі тісно пов'язаний з розвитком промислового та сільськогосподарського виробництва.

У січні 2022 року спостерігалася збільшення обороту роздрібної торгівлі області (1195,3 млн грн) проти січня 2021 року (937,7 млн грн) на 27,5 %.

Проведення активних бойових дій на території Луганської області, оголошення загальної евакуації мешканців з 24.02.2022, масовий відтік працездатного населення, суттєві руйнування виробничих та інфраструктурних об'єктів, закриття підприємств призвели до дисбалансів в економіці.

На обсяги реалізованих споживчих товарів та послуг, платоспроможність населення впливає індекс споживчих цін, який у 2022 році (до грудня попереднього року) в області становив 124,9 % (2021 рік – 110,9 %). Зростання інфляції насамперед зумовлене наслідками терористичних дій Російської Федерації та тимчасової окупації території Луганської області.

Наприкінці 2023 року індекс споживчих цін очікується на рівні 114,7 %, що пояснюється стійкістю населення і бізнесу до викликів війни та стрімкішим відновленням внутрішнього попиту.

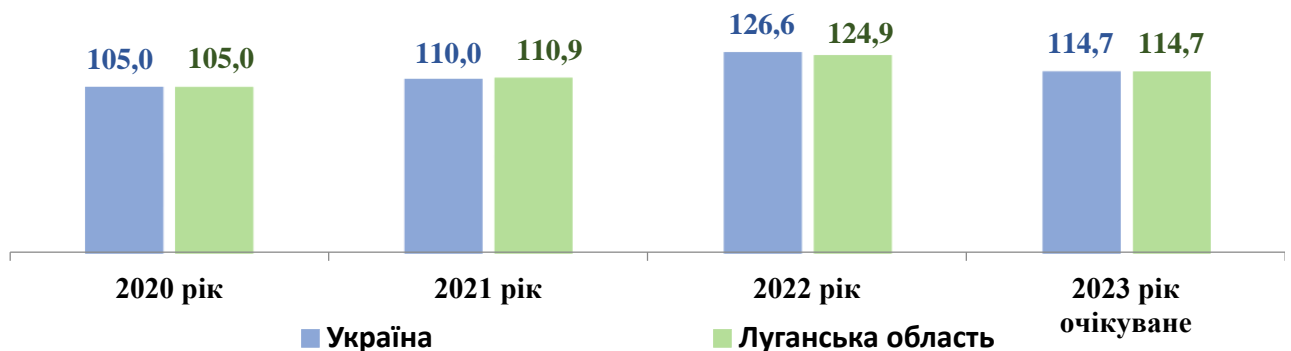

Рис. 1.15.1. Динаміка індексів споживчих цін в Україні та Луганській області, % до грудня попереднього року.

Інфляція знижуватиметься в наступні роки насамперед завдяки очікуваному зменшенню безпекових ризиків.

Розвиток внутрішньої торгівлі є важливим чинником економічного зростання, зайнятості населення, створення робочих місць і взагалі зміцнення економіки області.

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації та тимчасова окупація території області призвели до значних втрат людського потенціалу, припинення діяльності малого і середнього бізнесу, руйнування (пошкодження) критичної інфраструктури, житла, складських приміщень, магазинів, релокації бізнесу.

Після деокупації області важливо значення матиме об'єднання зусиль для відновлення та розвитку економічного потенціалу, подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації, створення умов для підвищення життєстійкості та спроможності населення.

Темпи початкового поствоєнного економічного відновлення будуть помірними, але прогнозується протягом наступних чотирьох років отримати позитивні результати у сфері внутрішньої торгівлі.

Основні проблеми:

розгортання інфляційних процесів та зростання індексу споживчих цін;
втрати трудового потенціалу;
зниження купівельної спроможності населення;
порушення логістичної схеми постачання товарів.

Основні завдання:

забезпечення сталого розвитку споживчого ринку, у тому числі за рахунок отримання позитивної динаміки основних показників, які сформувалися на 01.01.2022;

розвиток та оптимізація інфраструктури споживчого ринку, сучасних об'єктів торгівлі, ресторанного господарства та побутового обслуговування населення;

розвиток фірмової мережі підприємств-виробників продовольчих та непродовольчих товарів;

організація діяльності дрібнороздрібної торговельної мережі, проведення ярмарків з продажу продовольчих та непродовольчих товарів з метою задоволення потреб населення;

формування сприятливого інвестиційного іміджу, організація бізнес-зустрічей для пошуку міжрегіональних та зарубіжних партнерів;

залучення безповоротної фінансової допомоги для бізнесу, участь у реалізації урядових грантових програм та програмах міжнародної допомоги.

Очікувані результати:

забезпечення населення області основними продовольчими та непродовольчими товарами, побутовими послугами, у тому числі у сільській місцевості, за доступними цінами;

задоволення попиту населення області на товари, у тому числі першої необхідності, у повному обсязі та гарантованої якості;

індекс споживчих цін на рівні 2021 року – 110,9 %;

формування торговельної інфраструктури з урахуванням відповідних нормативів з метою забезпеченості мешканців стаціонарними магазинами, підприємствами ресторанного господарства та ринками;

залучення на споживчий ринок області товарних ресурсів шляхом проведення ярмарків за участі безпосередніх товаровиробників;

вжиття заходів щодо здійснення контролю за додержанням вимог законодавства у сфері торгівлі, ресторанного господарства, ринків, побутового обслуговування населення.

1.16. Туристично-рекреаційна галузь

Впродовж 2020-2021 років основні зусилля були спрямовані на активізацію внутрішнього туризму шляхом створення передумов для формування конкурентоспроможного регіонального туристичного продукту, його популяризацію, проведення заходів із впровадження маркетингу в туризмі.

Для популяризації, привернення уваги до цікавих та яскравих об'єктів гостинної Луганщини за рахунок коштів МТД було розроблено та виготовлено різноманітну друковану та сувенірну продукцію, відеороліки, а також створено фотовиставку, присвячену найбільш привабливим туристичним об'єктам Кремінської, Старобільської, Новоайдарської, Сватівської, Северодонецької, Лисичанської, Біловодської, Новопсковської та Марківської територіальних громад області.

З метою підвищення економічної спроможності громад шляхом розвитку локального туризму, привернення уваги місцевих мешканців та гостей громад до туристично-привабливих місць області, створення умов для комфортного відпочинку та дозвілля шляхом відвідання туристичних маршрутів розпочато роботу над проектом «Розвиток співпраці територіальних громад Луганської області у галузі локального туризму» за організаційної підтримки ГО «Взаємодія – Плюс» за рахунок коштів МТД.

Актуалізовано 6 туристичних маршрутів Луганщини: «Перлини Новоайдарщини: поєднання унікальності та історії», «Старобільськ: атмосферний, загадковий, овіяний легендами», «Луганщина – колиска кінних заводів України», «Стрілецькі мандрі», «Активний відпочинок заповідними стежками Кремінщини» (кінний, байдарковий, велосипедний), з яких здійснено промоцію 4 маршрутів.

У межах впровадження виставкового маркетингу в туризмі Луганщина протягом вказаного періоду представила свій туристичний потенціал на двох міжнародних виставках і фестивалі-виставці народних промислів та туристичних маршрутів України «Мандруй Україною». Територіальні громади чотирьох районів Луганської області презентували свій туристичний, культурний та гастрономічний потенціал з наданням промоційних матеріалів, буклетної та сувенірної продукції, забезпечили проведення майстрами

народних художніх промислів майстер-класів з популяризації колориту Луганщини.

У рамках заходів щодо розвитку та популяризації наявного туристичного потенціалу області ГО «Туристична асоціація Луганської області» проводила відкритий конкурс «Туристичний сувенір Луганщини». Переможці та фіналісти отримали дипломи за номінаціями: «Сувенір міста», «Гастрономічний сувенір», «Сувенір-іграшка», «Ідея сувеніру».

Внаслідок збройної агресії Російської Федерації, проведення активних бойових дій на території Луганської області та її тимчасової окупації у 2022-2023 роках повноцінна діяльність щодо розвитку та популяризації туризму була унеможливлена. Проте у цей період у рамках укладеного меморандуму про співпрацю у сфері туризму, готельної і ресторанної справи між управлінням культури, національностей, релігій та туризму Луганської обласної державної адміністрації та Навчально-науковим інститутом торгівлі, обслуговуючих технологій та туризму Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка постійно обговорювалися проблемні питання, які виникають в умовах воєнного стану у сфері туризму та потребують пошуку шляхів їх наукового та практичного вирішення.

Слід зазначити, що Луганським обласним центром дитячо-юнацького туризму і краєзнавства, КУ «Рубіжанський міський Центр туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» і Сєверодонецьким міським центром національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді, незважаючи на перешкоди, спричинені збройною агресією Російської Федерації, продовжується робота з популяризації туризму та залучення дітей та молоді Луганщини до занять спортивним і культурно-пізнавальним туризмом.

Основні проблеми

значні пошкодження та руйнування об'єктів туристичного призначення;
погіршення туристичної привабливості регіону;
недостатній рівень безпеки та захисту туристів.

Основні завдання:

відновлення, актуалізація та розбудова нових туристичних продуктів, їх просування та популяризація; створення «маршрутів пам'яті» у межах масштабного проєкту Meet Ukraine;

виготовлення інформаційної продукції про туристичний потенціал регіону (буклетів, брошур тощо), ведення сторінки «Луганщина туристична»;

залучення МТД та бюджетних коштів, надання консультативно-методичної допомоги громадським організаціям, їх об'єднанням, суб'єктам туристичної діяльності щодо розробки і реалізації проєктів у сфері туризму, у тому числі на проведення оцінки та стану туристичної галузі у післявоєнний період;

сприяння відновленню туристичної інфраструктури за рахунок коштів Фонду відновлення зруйнованого майна та інфраструктури. Надання

консультативної допомоги щодо формування реєстру пошкоджених об'єктів туристичного призначення, шкода та збитки яким завдані бойовими діями, терористичними актами, диверсіями, спричиненими військовою агресією Російської Федерації проти України та подальшого відновлення вказаного зруйнованого майна та інфраструктури;

організація, проведення та участь у семінарах, тренінгах із залученням фахівців туристичної галузі, провідних науковців для обміну досвідом, вивчення кращих практик відновлення туристичної галузі у післявоєнний період.

Очікувані результати:

створення актуальних туристичних продуктів;

поступове відновлення туристичної інфраструктури, створення сприятливих умов для розвитку різновидів туризму та конкурентоспроможного туристичного продукту;

збереження пам'яті про події, пов'язані з військовою агресією Російської Федерації в Україні, відновлення туристичної сфери у регіоні;

проведення не менш 2 заходів на рік щодо розвитку туристичної галузі.

1.17. Децентралізація

Формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, узгодження інтересів держави та територіальних громад визначено метою реформи децентралізації.

Процес децентралізації розпочато у 2014 році з прийняттям Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, законів України «Про співробітництво територіальних громад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та змін до Бюджетного і Податкового кодексів – щодо фінансової децентралізації.

Цей процес відповідно до положень Європейської хартії місцевого самоврядування дозволив сформувавши значний дієвий і спроможний інститут місцевого самоврядування на базовому рівні – об'єднані територіальні громади.

У результаті на території області утворено та визначено межі 37 територіальних громад:

20 міських – Алчевська, Зимогір'ївська, Кадіївська, Довжанська, Сорокинська, Луганська, Лутугинська, Молодогвардійська, Антрацитівська, Ровеньківська, Хрустальненська, Сватівська, Гірська, Кременська, Лисичанська, Попаснянська, Рубіжанська, Сєверодонецька, Старобільська, Щастинська;

12 селищних – Білокуракинська, Красноріченська, Лозно-Олександрівська, Нижньодуванська, Троїцька, Біловодська, Білолуцька, Марківська, Міловська, Новопсковська, Новоайдарська, Станично-Луганська;

5 сільських – Коломийчеська, Чмирівська, Шульгинська, Нижньотеплівська, Широківська.

На цей час переважно всі території територіальних громад Луганської області є тимчасово окупованими. У зв'язку із цим указами Президента України від 31.03.2022 № 192/2022, від 11.06.2022 № 406/2022, від 23.09.2022 № 665/2022 утворено військові адміністрації населених пунктів, зокрема:

Сватівську міську, Білокуракинську, Лозно-Олександрівську, Красноріченську, Нижньодуванську, Троїцьку селищні, Коломийчеську сільську військові адміністрації Сватівського району;

Гірську, Кременську, Лисичанську, Попаснянську, Рубіжанську, Северодонецьку міські військові адміністрації Северодонецького району;

Старобільську міську, Біловодську, Білолуцьку, Марківську, Міловську, Новопокровську селищні, Чмирівську, Шульгинську сільські військові адміністрації Старобільського району;

Щастинську міську, Новоайдарську, Станично-Луганську селищні, Нижньотеплівську, Широківську сільські військові адміністрації Щастинського району.

Військові адміністрації населених пунктів, території територіальних громад яких тимчасово окуповано до 24.02.2022, не утворювалися.

Основними напрямками роботи в контексті реалізації децентралізаційної реформи після деокупації території області є забезпечення інституційної та інфраструктурної спроможності територіальних громад, перегляд та оптимізація адміністративно-територіального устрою області з урахуванням масштабних руйнувань населених пунктів.

Таким чином, після деокупації населених пунктів має бути відновлено контроль та управління територією, організовано надання адміністративних, соціальних та інших публічних послуг, забезпечено захист прав людини та громадянина. Необхідно також сконцентруватися на створенні умов для повернення місцевих жителів, яких змусили покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини.

З метою забезпечення належної якості життя під час повоєнної відбудови головна увага має бути сконцентрована на відновленні соціальної і виробничої інфраструктури, інфраструктури об'єктів транспорту та енергетики.

Через суттєву шкоду, нанесену економіці країни воєнними діями, розрив ланцюгів постачання та загальне зниження купівельної спроможності громадян швидка відбудова цих об'єктів неможлива без зовнішньої фінансової підтримки.

Держава та місцеве самоврядування мають швидко реагувати на потреби людей, постраждалих від війни, щоб зберегти і примножити потенціал, який має держава.

Важливим завданням, вирішення якого надасть можливість швидко відновити інституційну спроможність територіальних громад на деокупованих територіях та продовжити реформу децентралізації, є збереження кваліфікованих кадрів в органах місцевого самоврядування.

Основні проблеми:

відсутність доступу органів публічної влади до тимчасово окупованих територій територіальних громад області;
масштабні руйнування населених пунктів, їх інфраструктури;
дефіцит кваліфікованих кадрів.

Основні завдання:

забезпечення інституційної спроможності територіальних громад, у тому числі через збереження кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування;

участь у регіональних, державних та міжнародних проєктах, спрямованих на залучення додаткових коштів для відновлення та розвитку територіальних громад;

залучення всеукраїнських та міжнародних організацій, громадських інституцій до проведення конференцій, семінарів з метою надання методичної допомоги щодо ефективної організації публічної влади в умовах реформи децентралізації та місцевого самоврядування;

оптимізація адміністративно-територіального устрою області з урахуванням масштабних руйнувань населених пунктів, їх інфраструктури внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України;

формування ефективного місцевого самоврядування та оптимальної системи територіальної організації влади на оновленій територіальній основі.

Очікувані результати:

відновлення інституційної, бюджетної та інфраструктурної спроможностей територіальних громад на деокупованих територіях.

1.18. Розроблення містобудівної документації

У сучасних умовах значно зростає роль територіального фактора у вирішенні стратегічних завдань соціально-економічного розвитку країни, у зв'язку із чим підвищується роль містобудівної документації. Розроблення і реалізація містобудівної документації, інвестиційних програм розвитку населених пунктів і територій є головним напрямом містобудівної діяльності на регіональному та місцевому рівнях, що дозволить повною мірою вирішувати питання планування, забудови і управління територіями для сталого розвитку територіальних громад, сформувати урбанізовані зони, визначити чіткі межі населених пунктів, забезпечити населені пункти розвинутою інфраструктурою. Наявність повноцінної сучасної містобудівної документації створить переваги громадам у залученні інвесторів.

Згідно із чинним законодавством усі адміністративні території області мають бути забезпечені сучасною містобудівною документацією.

Протягом 2011-2023 років територіальними громадами області розроблено та затверджено 174 проєкти містобудівної документації населених пунктів, з них генеральних планів – 12, планів зонування – 43, детальних планів територій – 115 та історико-архітектурних опорних планів – 4.

У 2022 році затверджено генеральний план з планом зонування с. Воеводівки Северодонецького району Луганської області та продовжено роботу з розроблення генерального плану з планом зонування м. Лисичанська, який розглянуто на засіданні архітектурно-містобудівній ради при Департаменті будівництва, енергозбереження, архітектури та містобудування облдержадміністрації.

У 2023 році розпорядженням начальника Лисичанської міської військової адміністрації Северодонецького району Луганської області від 22.02.2023 № 103 затверджено генеральний план з планом зонування міста Лисичанська.

Також проводилася робота із забезпечення функціонування містобудівного кадастру Луганської області, основним інформаційним елементом бази даних якого є містобудівна документація. Здійснювалося наповнення системи містобудівного кадастру базового рівня та впровадження в роботу інструкції користувача автоматизованої системи містобудівного кадастру. Містобудівний кадастр функціонує як державна система зберігання та використання геопросторових даних про територію, адміністративно-територіальні одиниці, екологічні, інженерно-геологічні умови, інформаційні ресурси, будівельні норми, державні стандарти і правила для задоволення інформаційних потреб у плануванні територій та будівництві, формування галузевої складової державних геоінформаційних ресурсів.

Протягом 2022 року у зв'язку зі збройним конфліктом територіальні громади не змогли закінчити роботи з розроблення містобудівної документації 11 населених пунктів області, у тому числі генеральних планів м. Северодонецька, м. Кременної, смт Станиці Луганської, 7 сіл Старобільського району, історико-архітектурного опорного плану м. Сватового, тому динаміка вказаних робіт різко знизилася. На сьогодні внесено зміни до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» та передбачено новий вид містобудівної документації – комплексний план просторового розвитку території територіальної громади (далі – комплексний план), у складі якого розробляються генеральні плани населених пунктів.

На території області, підконтрольній органам державної влади до 24.02.2022, створено 26 територіальних громад. Програми з розроблення містобудівної документації, якими передбачено заходи з розроблення комплексних планів, прийняли 6 громад: Рубіжанська, Кременська, Северодонецька, Лисичанська, Сватівська міські, Білокуракинська селищна територіальні громади. Інші територіальні громади звернулися до відповідних проєктних організацій щодо визначення вартості розроблення комплексних планів з подальшим використанням цих даних під час підготовки програм з розроблення містобудівної документації.

Основні проблеми:

відсутні уповноважені органи містобудування та архітектури, які б забезпечили виконання функцій, пов'язаних з організацією замовлення, розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації у 5 територіальних громадах (Щастинська міська, Троїцька та

Новоайдарська селищні, Чмирівська, Нижньотеплівська, Широківська сільські територіальні громади).

територія Гірської міської територіальної громади Северодонецького району Луганської області не має єдиної та нерозривної системи розселення і території за її межами відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 717-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Луганської області», що унеможливило розроблення комплексного плану просторового розвитку території Гірської міської територіальної громади;

виготовлення картографічної основи у масштабах 1:10000, 1:2000, яка потрібна для розроблення містобудівної документації.

Основні завдання:

проведення необхідних заходів щодо розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад;

сприяння розробленню документації просторового розвитку (містобудівної документації) територіальних громад з урахуванням ризику виникнення надзвичайних ситуацій та додержання вимог інженерно-технічних заходів цивільного захисту;

продовження розвитку геоінформаційних систем області.

Очікувані результати:

розроблення містобудівної документації 12 територіальних громад: Северодонецької, Лисичанської, Рубіжанської, Кремінської, Попаснянської міських, Біловодської, Троїцької, Новоайдарської, Лозно-Олександрівської, Нижньодуванської, Станично-Луганської, Красноріченської селищних.

1.19. Управління об'єктами комунальної власності

Матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад.

На початку 2022 року у комунальній власності на території області перебували земельні ділянки різного цільового призначення, 669 площинних водних об'єкта (озера, ставки, водосховища, водойми) загальною площею 9,15 тис. га; 1 527 об'єктів нерухомого майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області; 21 об'єкт нерухомого майна спільної власності районів області; 12311 об'єктів нерухомого майна територіальних громад області.

Також одним з важливих засобів досягнення різних тактичних і стратегічних соціально-економічних цілей регіонального розвитку є комунальні підприємства. На сьогодні ефективне управління комунальними підприємствами в сучасних умовах глобалізації вимагає використання якісно нових, науково обґрунтованих підходів щодо оцінки ефективності їх діяльності.

Поняття ефективності щодо комунальних підприємств відрізняється від поняття економічної ефективності, яке застосовується під час оцінки діяльності приватних підприємств.

Діяльність об'єктів комунальної власності необхідно оцінювати не лише як економічну ефективність, а й соціальну, тобто визначати ефективність діяльності комунального підприємства з точки зору інтересів відповідної територіальної громади, яка є власником його активів. Для оцінки ефективності діяльності комунальних підприємств застосовуються два підходи:

економічний (або комерційний), який оцінює ефективність управлінських рішень із точки зору отриманого доходу чи економічної доцільності угоди;

соціальний, що дозволяє оцінити ефективність управління об'єктами комунальної власності з точки зору користі управлінських рішень для місцевої громади, тобто наскільки вони покращують якість життя населення та динамічно розвивається територіальна громада тощо.

За умови забезпечення ефективного функціонування комунальних підприємств вони стають донорами місцевого бюджету, за рахунок фінансових ресурсів комунальних підприємств формується певна частка дохідної частини фінансових ресурсів місцевих органів влади.

На початку 2022 року господарську діяльність на території області здійснювали 85 комунальних підприємств, які забезпечували надання різних послуг – водопостачання та водовідведення, теплопостачання, обслуговування житлового фонду, благоустрій, перевезення пасажирів та ін. Діяльність більшості підприємств комунального сектору вже була збитковою та потребувала фінансової підтримки з місцевих бюджетів.

Планом дій щодо життєзабезпечення деокупованих населених пунктів на території області передбачено першочергове обстеження і відновлення функціонування комунальних підприємств, мереж електро-, газо-, тепло-, водопостачання та водовідведення.

Але у зв'язку із втратою контролю над активами господарська діяльність підприємств у комунальному секторі на цей час не здійснюється, кошти для виконання фінансових зобов'язань відсутні. Внаслідок наявності різних видів кредиторської заборгованості рахунки підприємств арештовуються за виконавчими провадженнями.

Водночас законодавчі механізми, які б запобігали припиненню господарської діяльності таких підприємств внаслідок неможливості виконання зобов'язань, що виникла у зв'язку із збройною агресією відсутні (форс-мажор звільняє лише від відповідальності (неустойка) за невиконання зобов'язань, а не від самого виконання зобов'язань).

Тому питання мораторію на виконання судових рішень та реструктуризації кредиторської заборгованості потребує вирішення на законодавчому рівні, бо інакше підприємствам комунального сектору області загрожує банкрутство (фінансування погашення кредиторської заборгованості бюджетними коштами буде вкрай складним через мінімальне наповнення місцевих бюджетів).

Основні проблеми:

неможливість проведення оцінки завданої шкоди та збитків об'єктам комунальної власності внаслідок окупації збройними силами Російської Федерації територій області;

низький рівень рентабельності роботи підприємств;

високий рівень непродуктивних витрат матеріальних та енергетичних ресурсів.

Основні завдання:

сприяння залученню ресурсів різного рівня, у тому числі бюджетних коштів, на реалізацію проєктів і програм інвестиційного спрямування;

забезпечення рентабельної діяльності підприємств спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області;

підвищення раціонального та ефективного управління об'єктами комунальної власності територіальної громади;

раціональне використання земельних ресурсів громади.

Очікувані результати:

відновлення роботи комунальних підприємств;

виконання показників фінансово-господарської діяльності, затверджених фінансовими планами, збільшення доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) та скорочення збитків.

1.20. Демографічна сфера

Через повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну в демографічній сфері зберігається тенденція щодо скорочення чисельності населення. Кількість померлих значно перевищує кількість народжених. Збільшилися темпи міграційного скорочення. Міграційні процеси відбувалися як усередині країни, так і зовні. За інформацією ДП «ІОЦ Мінсоцполітики України», на 01.10.2023 кількість ВПО, які виїхали із зони бойових дій Луганської області та з 24.02.2022 перебувають на обліку за місцем тимчасового проживання в інших регіонах України, становила 194,1 тис. осіб.

Основні проблеми:

бойові дії на території області;

тимчасова окупація майже всієї території області.

Основні завдання:

забезпечення належних умов для повернення ВПО до покинутих населених пунктів.

Очікувані результати:

зниження темпів природного та міграційного скорочення;

повернення ВПО, які виїхали із зони бойових дій, у регіон.

1.21. Ринок праці

Бойові дії та тимчасова окупація майже всієї території області негативно вплинули на ринок праці.

Значна частина населення залишилася без робочих місць та коштів для існування, була вимушена покинути свої домівки та стати внутрішніми переселенцями або мігрувати за кордон. Луганська обласна служба зайнятості протягом цього часу не припиняла виконувати покладені на неї функції, формат діяльності був змінений на дистанційний. Нараховувалася та виплачувалася допомога по безробіттю особам, які залишилися на тимчасово окупованій території, зв'язок з ними підтримувався доступними засобами телекомунікації. Якщо такі безробітні виїжджали у більш безпечні регіони України, їм забезпечувався повний супровід щодо майбутнього працевлаштування. На 26.09.2023 на обліку в Луганській обласній службі зайнятості перебували 1099 ВПО, в інших регіональних центрах зайнятості України – 646 ВПО з Луганської області зі статусом безробітної особи.

Більшість території Луганської області окуповано у перші дні збройної агресії, економічна діяльність підприємств, які там розташовувалися, переважно сільськогосподарської направленості. Можливості релокуватися на інші території України у цих підприємств не було. У містах Северодонецьку, Лисичанську та Рубіжному було сконцентровано 90 % промислового потенціалу області. У зв'язку з тим, що на території цих міст тривали активні бойові дії, виробничі потужності ринкоутворюючих підприємств (ПАТ «Северодонецьке об'єднання АЗОТ», ТОВ «Лисичанський желатиновий завод», ПАТ «Лисичанська нафтова інвестиційна компанія», ТОВ «Лисичанський пивоварний завод», ПрАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат» тощо) зруйновано. Протягом вказаного періоду фахівцями Луганської обласної служби зайнятості проводилася робота щодо налагодження зв'язку з роботодавцями області, з'ясування ситуації на підприємствах, їх релокації та встановлення контактів з трудовими колективами. Вдалося налагодити зв'язок з 1625 підприємствами. Переважна більшість роботодавців знаходиться у простій або призупинили дію трудового договору з працівниками. Частина підприємств припинила діяльність взагалі. За даними Міністерства економіки України, відповідно до програми релокації розпочали економічну діяльність за новим місцем знаходження 83 підприємства області. Але є частина таких, які виїхали та відновили свою діяльність у різних регіонах України без зміни юридичної адреси, переважна більшість цих підприємств – представники малого та середнього бізнесу зі штатною чисельністю працівників до 50 осіб. Із цими роботодавцями налагоджено тісний зв'язок, фахівцями обласної служби зайнятості надається весь спектр послуг, починаючи від консультування, участі у компенсаційних програмах та укомплектуванням вакантних робочих місць.

Війна підвищила ризики та невизначеності, створивши бар'єри для вільного руху факторів виробництва, у тому числі робочої сили, що призвело до руйнування інститутів ринку праці та їх ефективного функціонування.

Грошові доходи населення та заробітна плата

З урахуванням підвищення мінімальної заробітної плати до 6700 грн у поточному році середньомісячну заробітну плату збільшено на 3,1 %.

Мінімальна заробітна плата в Україні не змінювалася з 01.10.2022 і становить 6700 грн, але в наступному році планується два підвищення:

з 01.01.2024 – 7100 грн;

з 01.07.2024 – 8000 грн.

Ці підвищення, у свою чергу, вплинуть на зростання середньомісячної заробітної плати на 1,2 %.

Основні проблеми:

зростання рівня безробіття;

наявність тіньових відносин у малому та середньому бізнесі при працевлаштуванні незайнятого населення;

міграція населення області в інші регіони України або за кордон;

значне пошкодження інфраструктури населених пунктів та зруйновані виробничі потужності великих підприємств;

дисбаланс на ринку праці, а саме невідповідність професійно-кваліфікаційного рівня осіб, що перебуватимуть на обліку в службі зайнятості та кадровою потребою підприємств.

Основні завдання:

створення сприятливих умов для розвитку малого бізнесу та підприємництва області;

створення ефективних умов для самозайнятості населення;

здійснення заходів щодо подолання тіньової економіки та тіньової зайнятості населення;

сприяння працевлаштуванню незайнятого населення та безробітних осіб, у тому числі ВПО;

сприяння підвищенню професійного рівня працездатного населення з урахуванням потреб економіки та ринку праці;

забезпечення тимчасової зайнятості населення шляхом організації громадських та суспільно-корисних робіт;

проведення інформаційно-роз'яснювальних заходів для населення, роботодавців та соціальних партнерів щодо законодавства про зайнятість, послуги служби зайнятості, переваги легальної зайнятості та оплати праці.

Очікувані результати:

зменшення рівня безробіття та підвищення рівня зайнятості населення;

працевлаштування незайнятого населення та безробітних осіб, у тому числі ВПО, за сприяння служби зайнятості;

підвищення професійного рівня та конкурентоспроможності безробітних громадян шляхом здійснення професійного навчання для задоволення потреб роботодавців у працівниках, що сприятиме зменшенню дисбалансу між попитом та пропозицією робочої сили;

підвищення рівня обізнаності населення про реальний попит та умови праці сучасного ринку праці.

збільшення середньомісячної заробітної плати.

1.22. Соціальне забезпечення

У зв'язку з повномасштабним вторгненням Російської Федерації на територію України надання всіх видів державної допомоги одержувачам з Луганської області здійснюється централізовано. Згідно із чинним законодавством передбачено 20 видів державної соціальної допомоги та грошових виплат, які нараховуються централізовано.

Незважаючи на війну, суми нарахувань соціальних допомог зростають, що обумовлено збільшенням прожиткового мінімуму. При цьому кількість отримувачів зменшується, оскільки мешканці області переміщуються у більш безпечні регіони України та переводять свої соціальні виплати.

Проте у наступні роки після деокупації області прогнозується значне збільшення кількості отримувачів державних соціальних допомог та грошових виплат.

Кількість отримувачів допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам в області також зменшується, оскільки внутрішньо переміщені особи, які мешкали в Луганській області, переміщуються у більш безпечні регіони України та реєструють нове місце фактичного проживання.

Житлові субсидії та пільги у зв'язку з окупацією області також нараховувалися централізовано. Упродовж 2022 року кількість отримувачів поступово зменшувалася, а у грудні 2022 року функцію нарахування та призначення житлових субсидій і пільг було передано органам Пенсійного фонду України.

Таблиця 1.22.1.

Надання державної соціальної допомоги

№ з/п	Нормативні акти України	Кількість отримувачів	2022 факт	2023 очікуване	2024 прогноз	2025 прогноз	2026 прогноз	2027 прогноз
		сума						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	«Про державну допомогу сім'ям з дітьми»*	тис. осіб	12,4	9	6,6	4,9	3,5	2,6
		млн грн	176,7	151,4	132,3	115,6	100,1	87,5
2.	«Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»*	тис. осіб	2,5	2,5	2,4	2,3	2,2	2,2
		млн грн	117,8	118,5	119,2	119,9	120,6	121,4
3.	«Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю»*	тис. осіб	6,8	6,5	6,2	5,9	5,7	5,4
		млн грн	236,5	240,3	244,1	248	251,9	256
4.	«Про надання щомісячної адресної допомоги	тис. сімей	13,4	11,3	0	0	0	0
		млн грн	354,7	331,5	0	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8
5.	Надані пільги на послуги, усього, млн грн*	174,6	**	**	-	-	-
	у тому числі на:						
	житлово-комунальні послуги, млн грн	172,4	**	**	**	**	**
	тверде паливо та скраплений газ, млн грн	2,2	**	**	**	**	**

* через тимчасову окупацію та проведення активних бойових дій на території області структурні підрозділи з питань соціального захисту населення районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад не мали можливості здійснювати свої повноваження щодо призначення та нарахування житлових субсидій та пільг.

** нарахування житлових субсидій та пільг у Луганській області здійснювалося централізовано за спеціальним механізмом відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07.03.2022 № 215 «Про особливості нарахування та виплати грошових допомог, пільг та житлових субсидій на період дії воєнного стану», тому зробити прогноз на підставі 2022 року неможливо.

Постановою Кабінету Міністрів України від 16.09.2022 № 1041 повноваження щодо призначення та виплати житлових субсидій та пільг на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу покладено на органи Пенсійного фонду України.

На період дії воєнного стану на території адміністративно-територіальних одиниць, де органи соціального захисту населення не можуть забезпечити підготовку виплатних документів та проведення фінансування, здійснюється автоматичне нарахування житлових субсидій та пільг Пенсійним фондом України відповідно до пункту 2² постанови Кабінету Міністрів України від 07.03.2022 № 215 «Про особливості нарахування та виплати грошових допомог, пільг та житлових субсидій на період дії воєнного стану».

Оскільки територія Луганської області знаходиться в зоні проведення бойових дій, Головне управління Пенсійного фонду України в Луганській області та його структурні підрозділи не мають можливості здійснювати повноваження за місцем розташування сервісних центрів, прийом громадян за місцем їх реєстрації не проводиться. Також відсутня можливість передачі справ субсидіантів та пільговиків від органів соціального захисту населення районного та міського рівня.

У 2023 році на обліку в Головному управлінні Пенсійного фонду України в Луганській області (на підконтрольних територіях) перебувають 76,1 тис. одержувачів житлових субсидій та пільг на оплату житлово-комунальних послуг, у тому числі: 57,3 тис. – житлових субсидій; 18,8 тис. – пільг. Із січня 2023 року житлові субсидії та пільги на оплату житлово-комунальних послуг призначаються виключно у грошовій готівковій формі.

Із грудня 2022 до березня 2023 року включно:

57,3 тис. особам призначено житлові субсидії у розмірі 418,8 млн грн, у тому числі за грудень 2022 року – 105,0 млн грн.

18,8 тис. особам нараховано пільги на житлово-комунальні послуги на загальну суму 103,0 млн грн, зокрема за грудень 2022 року – 18,7 млн грн.

Надання населенню житлових субсидій та пільг

№ п/п	Показник	2023 очікуване	2024 прогноз	2025 прогноз	2026 прогноз	2027 прогноз
1	2	3	4	5	6	7
1.	Кількість сімей, які користуються субсидіями, тис. од., млн грн	57,3 1256,4	57,8 1331,8	58,2 1407,7	58,7 1482,3	59,2 1534,2
2.	Кількість сімей, які отримують пільги на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу, тис. од., млн грн	18,8 309	19 327,5	19,1 346,2	19,3 364,6	19,5 377,3

Основні проблеми:

тимчасова окупація області, втрата архівних документів, комп'ютерної техніки, кваліфікованих кадрів, відсутні технічні можливості для повноцінної роботи;

відсутність в органах соціального захисту населення паперових справ отримувачів житлових субсидій та пільг;

відсутня можливість прийому громадян за місцем розташування сервісних центрів Головного управління Пенсійного фонду України в Луганській області на території області.

Основні завдання:

відновлення доступу до всіх програмних комплексів (їх компонентів та підсистем) Міністерства соціальної політики України, забезпечення управлінь соціального захисту населення і підрозділів з питань соціального захисту населення райдержадміністрацій та військових адміністрацій населених пунктів технічним оснащенням та кваліфікованими кадрами (набір, проведення навчання), підготовка до швидкого та повноцінного відновлення роботи після деокупації області;

своєчасне проведення виплат отримувачам житлових субсидій та пільг.

Очікувані результати:

повне відновлення роботи всіх установ соціальної сфери Луганської області, забезпечення громадян якісними адміністративними послугами соціального характеру та соціальними послугами, своєчасне нарахування та виплата державних соціальних допомог, грошових виплат.

Одним з найбільш важливих аспектів соціального захисту населення є організація **надання соціальних послуг населенню** – особам похилого віку, особам (дітям) з інвалідністю та особам, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Надання соціальних послуг непрацездатним громадянам похилого віку, особам з інвалідністю та особам, які опинилися у складних життєвих обставинах, в області забезпечували територіальні центри соціального обслуговування (далі – терцентри), центри надання соціальних послуг, центри соціальних служб.

До 2022 року рівень охоплення соціальними послугами населення області мав позитивну динаміку, кількість установ з кожним роком збільшувалася, як і рівень охоплення соціальними послугами найбільш вразливих категорій населення.

У структурі терцентрів та центрів надання соціальних послуг, що функціонували в області, діяли спеціальні відділення, які щодня надавали соціальні послуги людям похилого віку, особам з інвалідністю.

На сьогодні діяльність більшості цих закладів призупинено. Відновлення їх роботи є одним із ключових завдань після деокупації території області.

Відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» у ході децентралізації повноваження з надання соціальних послуг населенню будуть передані з обласного рівня на місцевий – об'єднаним територіальним громадам, максимально наближено до отримувачів. З 2021 року кожна територіальна громада зобов'язана надавати базові соціальні послуги.

Реабілітаційні послуги дітям з інвалідністю надавали 5 центрів соціальної реабілітації, підпорядкованих органам місцевого врядування: КУ «Центр комплексної реабілітації дітей з інвалідністю Рубіжанської міської ради», Центр комплексної реабілітації дітей та осіб з інвалідністю Сєверодонецької міської ради, КЗ «Станично-Луганський районний центр соціальної реабілітації дітей з інвалідністю», КУ «Кремінський районний центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів», КЗ «Попаснянський районний центр комплексної реабілітації осіб з інвалідністю «Лелека». Діяльність майже всіх їх призупинено. Після деокупації території області роботу цих установ буде відновлено.

Також діяла КУ «Луганський обласний центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів «Відродження» (далі – Центр «Відродження»), в якому щороку проходили курс реабілітації до 500 дітей з інвалідністю, а також діти, які мають ризик отримати інвалідність. В області відсутня подібна установа регіонального рівня, а місцеві реабілітаційні установи не задовольняють потребу в послугах на якісному і кількісному рівнях.

Усунути проблему відсутності надання якісних реабілітаційних послуг дітям з інвалідністю та особам з інвалідністю до 35 років дозволить відновлення роботи Центру «Відродження», забезпечення його спеціальним транспортом для роботи виїзної бригади фахівців до найбільш важких за діагнозом дітей за місцем проживання, створення умов для охоплення послугами всіх категорій дітей з інвалідністю.

Створення сприятливих умов для **оздоровлення та повноцінного відпочинку дітей**, у першу чергу тих, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, неможливе без функціонування розвиненої мережі позаміських дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.

В області 50,8 тис. дітей віком від 7 до 18 років, які навчаються в закладах освіти та підлягають охопленню оздоровленням та відпочинком. Із загальної їх кількості 33,9 тис. належать до пільгових категорій.

На території області знаходяться 6 позаміських закладів оздоровлення та відпочинку дітей. На сьогодні діяльність цих закладів призупинено. Її відновлення також має стати одним із ключових завдань після деокупації території області.

На організацію та проведення літньої оздоровчої кампанії виділяються кошти з бюджетів усіх рівнів.

Основні проблеми:

діяльність більшості установ – надавачів послуг населенню призупинено, населення області не забезпечено соціальними послугами повною мірою;

приміщення Центру «Відродження» не пристосовано до повноцінної та якісної організації надання реабілітаційних послуг найбільш незахищеній категорії населення;

відсутність установ обласного підпорядкування, здатних надавати послуги оздоровлення та відпочинку дітей (під час бойових дій зазнали руйнувань та потребують реконструкції і відновлення КЗ «Луганський обласний позаміський заклад оздоровлення та відпочинку «Сонячний», КЗ «Луганський обласний позаміський заклад оздоровлення та відпочинку «Берізка»).

Основні завдання:

відновлення роботи установ – надавачів соціальних та реабілітаційних послуг територіальних громад області;

відновлення роботи Центру «Відродження»;

сприяння відновленню та реконструкції будівель комунальних закладів «Луганський обласний позаміський заклад оздоровлення та відпочинку «Берізка» і «Сонячний» після деокупації території області.

Очікувані результати:

забезпечення населення необхідними соціальними та реабілітаційними послугами за місцем їх фактичного проживання;

забезпечення дітей з інвалідністю реабілітаційними послугами незалежно від місця їх проживання;

відновлення будівель комунальних закладів «Луганський обласний позаміський заклад оздоровлення та відпочинку «Берізка» і «Сонячний», охоплення оздоровленням та відпочинком до 1300 дітей на рік.

1.23. Соціальний захист дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах

Одним із пріоритетних напрямів роботи обласної державної адміністрації є забезпечення соціального захисту дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, підтримка сімей з дітьми, які потребують допомоги та захисту.

За останніми статистичними даними, на 01.01.2022 на первинному обліку у службах у справах дітей виконкомів міських, сільських та селищних рад перебували 1432 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Введення воєнного стану в Україні через військову агресію Російської Федерації спричинило нові обставини та виклики.

З метою соціально-правового захисту дітей вжито заходів щодо тимчасового переміщення (евакуації) на безпечну територію України 157 дітей, які залишилися без батьківського піклування, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що перебували в закладах інституційного догляду.

На 01.04.2023 в області функціонують 28 дитячих будинків сімейного типу, в яких виховуються 206 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, та 69 прийомних сімей, в яких виховуються 122 дитини. На територію України переміщено 13 дитячих будинків сімейного типу (107 дітей), 17 прийомних сімей (34 дитини).

2 дитячі будинки сімейного типу, в яких виховуються 13 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, і 8 прийомних сімей, в яких виховуються 9 дітей, виїхали за межі України до завершення воєнних дій на території області.

Також у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації до інших регіонів України разом з опікунами/піклувальниками перемістилися 192 дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування. 47 таких дітей переміщено за кордон.

Обласною державною адміністрацією, місцевими органами виконавчої влади проводиться робота щодо соціально-правового захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які тимчасово перемістилися до інших областей України, надання відповідної підтримки.

Постійно ведеться співпраця з МБО МФ «СОС Дитячі Містечка» щодо надання благодійної, матеріальної допомоги тимчасово переміщеним прийомним сім'ям, дитячим будинкам сімейного типу, сім'ям опікунів/піклувальників. Спільно з МБО «Партнерство «Кожній дитині» триває реалізація проекту «Моніторинг потреб та підтримка дітей в умовах війни».

Частина прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей опікунів/піклувальників залишилася на тимчасово окупованій території. Ці сім'ї та діти, які виховуються в них, після деокупації територій потребуватимуть психологічної та соціальної підтримки, доступу до послуг, матеріальної та гуманітарної допомоги.

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації та тимчасовою окупацією території області прогнозованим є збільшення кількості дітей,

які залишилися без батьківського піклування, перебувають у складних життєвих обставинах, потребують допомоги та захисту.

До повномасштабного вторгнення Російської Федерації у 7 територіальних громадах області функціонували 14 сімей патронатних вихователів. Після введення режиму воєнного стану всі родини припинили надання послуг патронату над дитиною. Важливим завданням після деокупації території є відновлення послуг патронату в області.

З метою надання комплексної допомоги дітям, які опинилися у складних життєвих обставинах, в області до повномасштабного вторгнення Російської Федерації функціонував КЗ «Лисичанський центр соціально-психологічної реабілітації дітей». На цей час приміщення, в якому розташовувався вказаний центр, пошкоджено. Важливим завданням після деокупації території є відновлення роботи КЗ «Лисичанський центр соціально-психологічної реабілітації дітей».

Для виконання покладених державою функцій із соціально-правового захисту дітей на цей час відновлено роботу служб у справах дітей у всіх територіальних громадах області: 4 районних, 26 військових адміністраціях населених пунктів, у яких фактично працюють 50 спеціалістів. Проте 60 % кадрового складу не мають досвіду роботи у сфері захисту прав дитини. Важливим завданням для служби у справах дітей облдержадміністрації є організація їх навчання та надання методичної допомоги.

Основна проблема:

через військову агресію Російської Федерації збільшилася кількість сімей з дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах та потребують допомоги і захисту.

Основні завдання:

забезпечення соціального захисту дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, дітей, які залишилися без батьківського піклування, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, підтримка сімей з дітьми, які потребують допомоги та захисту;

організація заходів щодо виявлення дітей, які постраждали від російської агресії, залишилися без батьківського піклування, забезпечення їх соціального захисту;

надання сім'ям з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, підтримки та допомоги;

розвиток сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Очікувані результати:

забезпечення реалізації прав та законних інтересів дітей;

зменшення кількості сімей з дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах;

збільшення кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштованих в сім'ї усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу;

забезпечення належних умов для виховання, навчання, повноцінного розвитку дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

1.24. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб

До 24.02.2022 Луганська область посідала друге місце у країні серед областей за кількістю зареєстрованих ВПО (284 тис. осіб, що становило 19 % від усіх зареєстрованих в Україні).

Від початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України майже вся територія області перебуває у тимчасовій окупації та ведуться активні бойові дії.

З метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації переважна більшість населення області була вимушена покинути своє місце проживання та переміститися в інші регіони України або за кордон. Починаючи з 24.02.2022 відбувається постійна міграція населення.

Через бойові дії на території області структурні підрозділи з питань соціального захисту населення районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад не здійснюють свої повноваження. Облік ВПО відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 509 «Про облік внутрішньо переміщених осіб» не проводиться.

За даними Міністерства соціальної політики України, починаючи з 24.02.2022 та станом на 01.01.2023 до інших регіонів перемістилися і зареєструвалися за новим фактичним місцем проживання 178,6 тис. ВПО або 144,0 тис. сімей ВПО.

Із зареєстрованих ВПО за новим місцем проживання більшість, 94,2 тис., – це особи працездатного віку (або 53 % від загальної кількості ВПО), решта 84,4 тис. за категоріями:

пенсіонери – 35,6 тис. осіб (19,9 %);

діти – 36,9 тис. осіб (20,7%);

особи з інвалідністю – 6,9 тис. осіб (3,8 %).

Загалом ВПО, які починаючи з 24.02.2022 перемістилися в межах області та отримали довідку про взяття на облік як ВПО засобами Порталу Дія, – 3240 осіб.

Регіонами України з найбільшою кількістю ВПО, які перемістилися з Луганщини, є Дніпропетровська (43,5 тис.), м. Київ (22,7 тис.), Київська (14,3 тис.), Полтавська (11,4 тис.), Львівська (11,0 тис.) області.

Нарахування грошових допомог мешканцям Луганської області здійснюється централізовано за спеціальним механізмом відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07.03.2022 № 215 «Про особливості нарахування та виплати грошових допомог, пільг та житлових субсидій на період дії воєнного стану».

Допомогу на проживання ВПО, які не перереєструвалися в інших регіонах, отримують щомісяця 11 тис. сімей на загальну суму 33,0 млн грн.

1.25. Створення умов для соціалізації сім'ї та молоді

Питання надання допомоги постраждалим від насильства та насильства за ознакою статі знаходиться на постійному контролі. Так, відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» на органи державної влади та органи місцевого самоврядування покладено обов'язок зі створення спеціалізованих установ соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, зокрема притулків та кризових кімнат.

Діяльність створених в області закладів соціального спрямування на сьогодні призупинено. Жінкам, які опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок вчинення домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, у межах компетенції допомога надається медичними закладами та установами соціальної сфери області або шляхом перенаправлення у подібні установи в інших регіонах України, куди ці жінки приймаються за остаточним принципом.

Таким чином, існує нагальна потреба у відновленні в населених пунктах області роботи спеціалізованих притулків та кризових кімнат для надання в умовах цілодобового стаціонару допомоги та тимчасового перебування постраждалим від домашнього та гендерно обумовленого насильства, які опинилися у складних життєвих обставинах і потребують кризової допомоги, враховуючи стандарти надання публічних сервісів у сфері соціального захисту населення (відстань до надавача соціальних послуг має бути не більшою ніж 60 хвилин) та нормативи Стамбульської конвенції (1 ліжко-місце на 7-10 тис. населення).

На 01.04.2023 Луганським обласним центром соціально-психологічної допомоги надано комплексну допомогу 274 особам, з них 94 в онлайн-форматі, 180 – офлайн.

Основні проблеми:

відсутність у містах обласного значення, районах та територіальних громадах області послуги тимчасового перебування в умовах цілодобового стаціонару жінок, чоловіків та дітей, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі;

відсутність комплексу соціальних послуг особам, які внаслідок стихійного лиха, збройних конфліктів, насильства, торгівлі людьми або реальної загрози їх вчинення тощо перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати.

Основні завдання:

сприяння формуванню системи надання соціальних послуг із забезпечення тимчасового перебування в умовах цілодобового стаціонару постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, яка на сьогодні відсутня в області;

сприяння забезпеченню сталої діяльності з надання соціальних (психологічних, інформаційних, консультаційних та інших) послуг жінкам,

чоловікам та дітям, які внаслідок стихійного лиха, збройних конфліктів, домашнього насильства та насильства за ознакою статі, торгівлі людьми або реальної загрози їх вчинення, перебувають у складних життєвих обставинах тощо, на базі Луганського обласного центру соціально-психологічної допомоги, профілактика запобігання та протидії насильству.

Очікувані результати:

надання послуги тимчасового перебування в умовах цілодобового стаціонару для жінок, чоловіків та дітей, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, які перебувають в кризовому стані, у містах обласного значення, районах та територіальних громадах області;

надання комплексу соціальних послуг жінкам, чоловікам та дітям, які внаслідок стихійного лиха, збройних конфліктів, домашнього насильства та насильства за ознакою статі, торгівлі людьми або реальної загрози їх вчинення тощо перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати.

1.26. Пенсійне забезпечення

На 01.01.2023 в Луганській області нарахування та виплата пенсій здійснювалося для 316,8 тис. пенсіонерів. Їх чисельність проти попереднього року зменшилася на 5,6 тис. осіб. Кількість пенсіонерів, які є ВПО, що перебувають на обліку, – 144,0 тис. осіб (без урахування осіб, звільнених з військової служби, та інших, які мають право на пенсію за Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»).

Видатки на фінансування пенсійних виплат у середньому за місяць становлять 1703,35 млн грн, при цьому надходження в середньому за місяць – 289,9 млн грн, на відшкодування в середньому надходить 3,4 млн грн (17,2 % забезпеченість власними коштами для виплати пенсій).

Протягом 2022 року проведено 23 масові перерахунки пенсій, своєчасно перераховано пенсії пенсіонерам тих категорій, що підлягали перерахунку у зв'язку із змінами у законодавстві.

Середній розмір пенсії цивільних пенсіонерів разом із цільовою грошовою допомогою, державною адресною допомогою до пенсій, надбавкою за особливі заслуги перед Україною на 01.01.2023 становив 5298,94 грн, що більше проти попереднього року на 636,40 грн (середній розмір пенсії на 01.01.2022 – 4662,54 грн).

За період з 01.01.2022 до 23.02.2022 до відділів обслуговування громадян Головного управління Пенсійного фонду України в Луганській області звернулися 29,4 тис. осіб. На початку 2022 року в області функціонували 59 віддалених пунктів обслуговування громадян, що обслуговували 195,4 тис. пенсіонерів та в яких до початку бойових дій надано послуги 0,9 тис. особам.

З набранням чинності Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» та проведенням активних

бойових дій на всій території Луганської області особистий прийом громадян не здійснюється. Зокрема заяви на призначення та перерахунки пенсій громадянами надаються засобами вебпорталу електронних послуг Пенсійного фонду України та до сервісних центрів Пенсійного фонду України на території інших регіонів країни.

На початку 2022 року тривала розпочата Пенсійним фондом України робота з оцифрування (ретроконверсії) паперових пенсійних справ. На 23.02.2022 оцифровано, у тому числі задокументовано та завантажено в центральний електронний архів, 146,0 тис. пенсійних справ, проведено валідацію 142,4 тис. оцифрованих пенсійних справ.

Протягом 2022 року в трудових колективах, у ході зустрічей з населенням, представниками ЗМІ, теле- та радіоефірі, соціальних мережах проводилася роз'яснювальна робота щодо можливостей отримання послуг з використанням електронних сервісів Пенсійного фонду України шляхом реєстрації на вебпорталі електронних послуг Пенсійного фонду України, а також мобільного додатка «Пенсійний фонд». На 01.01.2023 на вебпорталі зареєстровано 109,2 тис. користувачів (2022 рік – 1,3 тис. користувачів). Проводилася робота щодо організації цільового індивідуального інформування осіб, які виявили бажання одержувати СМС-повідомлення. Зареєстровано 74,1 тис. звернень громадян на отримання цієї послуги (2022 рік – 1,2 тис. звернень).

Основні проблеми:

виплата заробітної плати в «конвертах», що впливає на дефіцит бюджетних коштів;

заборгованість із виплати ЄСВ, яка становить 2,3 млрд грн.

Основні завдання:

своєчасне проведення перерахунків пенсійних виплат відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік у зв'язку зі зміною прожиткового мінімуму та згідно з іншими нормативно-правовими актами, що регулюють пенсійні правовідносини;

створення електронних пенсійних справ разом з виплатними документами;

проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи із залученням громадян до використання електронних сервісів Пенсійного фонду України – необхідності оцифрування трудових книжок та можливостей автоматичного призначення пенсій;

проведення на обласному та територіальному рівнях засідань міжвідомчих робочих груп з питань реалізації заходів щодо легалізації найманої праці, забезпечення підвищення розміру мінімальної заробітної плати, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з питань детінізації доходів;

оцифрування трудових книжок та залучення громадян до автоматичного призначення пенсії.

сприяння своєчасній виплаті та погашення заборгованості з виплати ЄСВ.

Очікувані результати:

збільшення до 90 % оформлення призначення пенсій через електронні сервіси;

переведення архівів пенсійних справ в електронну форму;

поліпшення платіжної дисципліни роботодавців, легалізація робочих міст;

збільшення надходження коштів від сплати єдиного соціального внеску щороку до 10 %.

1.27. Охорона здоров'я

До початку бойових дій система охорони здоров'я Луганщини складалася із 57 лікувально-профілактичних закладів: 20 закладів первинної ланки (центрів первинної медико-санітарної допомоги та амбулаторій у статусі окремих юридичних осіб), 18 закладів, що надавали вторинну медичну допомогу та 19 – обласного підпорядкування. Медична спільнота області налічувала близько 9500 осіб, у тому числі: близько 1500 лікарів усіх спеціальностей (з урахуванням лікарів – інтернів), 3700 фахівців із середньою медичною освітою, 2100 осіб молодшого медичного персоналу, більше 2000 інших фахівців немедичного профілю.

Внаслідок повномасштабного вторгнення усі 57 закладів втратили місця постійної дислокації та матеріально-технічну базу.

Починаючи з 01.04.2022 на територіях областей, що підконтрольні органам державної влади, відновлено роботу 51 закладу, зокрема 18 – первинної, 15 – вторинної ланок та 18 – обласного підпорядкування.

Медична допомога закладами охорони здоров'я обласного підпорядкування здебільшого відновлена в обсязі поліклінічного прийому (у тому числі в дистанційному режимі). Медичні фахові коледжі продовжують освітній процес із зарахованими учнями у дистанційному режимі та видають необхідні документи про завершення навчання. Комунальне некомерційне підприємство Луганської обласної ради «Луганський обласний клінічний онкологічний диспансер» відновив надання амбулаторної і стаціонарної медичної допомоги (м. Сарни Рівненської області). Комунальне некомерційне підприємство Луганської обласної ради «Луганський регіональний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» задіяне у наданні екстреної медичної допомоги в хабах та за завданням Державного закладу «Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф МОЗ України» щодо транспортування поранених із військових шпиталів міста Дніпра до інших профільних закладів.

На території міста Дніпра на базі КНП ЛОР «Луганський регіональний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» організовано регіональний склад медичних, гуманітарних вантажів, які у подальшому розподіляються між усіма релокованими закладами охорони здоров'я області.

Заклади первинної та вторинної ланок, підпорядковані відповідним громадам, відновили надання медичної допомоги здебільшого в обсязі поліклінічного прийому (у тому числі в дистанційному режимі) для ВПО та місцевих мешканців. Лікарі та медичні сестри закладів задіяні у наданні

консультативних послуг медичного профілю для ВПО в хабах та видачі медичних препаратів.

Оцінюючи успіхи Збройних Сил України на сході України, розпочато підготовку медичних закладів до роботи в деокупованих населених пунктах. З усіма керівниками переміщених закладів опрацьовано питання розроблення поетапних планів відновлення роботи медичних установ.

Два заклади обласного підпорядкування готові оперативно розгорнути роботу відразу після дозволу військових та правоохоронців.

Комунальне некомерційне підприємство Луганської обласної ради «Луганський регіональний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» буде задіяне у «медичній розвідці» щодо визначення потреб населення деокупованих регіонів у медичній допомозі, надання екстреної медичної допомоги хворим та постраждалим, транспортування пацієнтів до безпечних місць надання медичної допомоги.

Луганське обласне бюро судово-медичної експертизи проводитиме судово-медичні експертизи тіл осіб, загиблих внаслідок військових дій, ексгумацію захоронених тіл та дослідження місць масових поховань.

Розгортання роботи інших закладів, зокрема первинного, вторинного та третинного рівнів, здійснюватиметься поетапно залежно від ступеня руйнування будівель. Мінімальні строки для відновлення надання медичних послуг первинного рівня, визначені закладами охорони здоров'я, – від 1 до 4 тижнів.

Сєверодонецька обласна станція переливання крові може відновити діяльність протягом 2 тижнів з мінімально необхідним набором медичного обладнання: (холодильне обладнання, ІФА-аналізатор та генератор для енергозабезпечення зберігання препаратів).

Інші заклади охорони здоров'я, що надають високоспеціалізовану медичну допомогу, готові повернутися на місця постійної дислокації протягом 1–6 місяців.

Загальна кількість лікарів, що можуть бути задіяні на першому етапі, – 260 осіб.

Медичні коледжі та Луганський обласний будинок дитини № 2 повернуться на місця після відновлення безпеки для дітей.

Роботу медичних працівників на деокупованих територіях буде відновлено лише у разі надання дозволу представників Збройних Сил України за умови безпеки для життя та здоров'я фахівців.

Оскільки практично усі будівлі закладів охорони здоров'я знищено або пошкоджено, насамперед необхідно передбачити місця тимчасового надання медичної допомоги у вигляді наметів.

Одним з пріоритетних напрямів відновлення медичної допомоги області на першому етапі є повернення сімейних лікарів (лікарів терапевтів та педіатрів), фахівців – вузьких спеціалістів, організація їх роботи у звільнених населених пунктах. Матеріально-технічна база закладів охорони здоров'я зазнала значних втрат внаслідок артилерійських обстрілів та розграбувань з боку загарбників. Відсутнє елементарне медичне обладнання, медичні вироби та лікарські засоби,

без яких неможливо розпочати амбулаторний прийом у деокупованих населених пунктах.

Для відновлення надання медичної допомоги вторинного рівня необхідно насамперед передбачити придбання такого медичного обладнання: ліжок, операційних столів, ламп освітлення, моніторів нагляду за пацієнтами, апаратів штучної вентиляції легенів, ультразвукової діагностики, пересувних рентген-апаратів. Крім того, заклади охорони здоров'я первинної та вторинної ланок мають дефіцит медичних кадрів. Частина медперсоналу залишилася на тимчасово окупованій території. Значна кількість лікарів та медичних сестер тимчасово знаходяться за кордоном і їх повернення займе певний час.

Разом із проведенням роботи з відновлення медичних закладів забезпечуватиметься розвиток Луганського госпітального округу, який складатиметься із 4 госпітальних кластерів.

Стратегічною ціллю розвитку системи охорони здоров'я є відновлення доступної та ефективної системи надання медичних послуг і створення умов для здорового способу життя населення.

Основні проблеми:

незадовільний стан матеріально-технічної бази лікувально-профілактичних закладів;

недостатня забезпеченість лікувально-профілактичних закладів медичними кадрами;

погіршення стану здоров'я населення.

Основні завдання:

залучення інвестицій для придбання медичного обладнання;

збереження кадрового потенціалу та підвищення рівня кваліфікації медичних працівників;

забезпечення профілактики та ранньої діагностики захворювань.

Очікувані результати:

відновлення та модернізація матеріально-технічної бази медичних закладів;

покращання якості та доступності надання всіх рівнів медичної допомоги населенню;

випуск молодших спеціалістів медичними коледжами;

охоплення медичним обслуговуванням центрами первинної медико-санітарної допомоги 100 % населення області;

здійснення реформи медичної галузі, ефективна робота медичних закладів завдяки використанню електронної системи охорони здоров'я;

оснащення медичним обладнанням служби екстреної медичної допомоги та медицини катастроф; забезпечення 10-хвилинного прибуття на виклик бригади швидкої медичної допомоги у містах та 20-хвилинного – у сільській місцевості;

відновлення роботи 59 (100 %) закладів охорони здоров'я усіх форм підпорядкування на деокупованій території області;

збільшення загальної чисельності лікарів у закладах охорони здоров'я усіх форм підпорядкування від 1286 осіб у 2022 році до 1410 осіб у 2027 році;

збільшення загальної чисельності середніх медпрацівників у закладах охорони здоров'я усіх форм підпорядкування від 2824 осіб у 2022 році до 3130 осіб у 2027 році.

Реалізація заходів здійснюватиметься у межах фінансування з державного та обласного бюджетів, бюджетів міст і районів, НСЗУ, коштів підприємств та інших джерел фінансування. Усього на заходи з охорони здоров'я передбачається спрямувати, зокрема за роками: у 2024 – 677,0 млн грн, 2025 – 711,0 млн грн, 2026 – 750,0 млн грн, 2027 – 790,0 млн грн.

1.28. Освіта

На початок 2022 року в області функціонували 590 закладів освіти, у тому числі 270 – дошкільної, 252 – загальної середньої, 25 – позашкільної, 19 – професійної (професійно-технічної), з них один – у стані реорганізації шляхом приєднання, 8 – фахової передвищої освіти, які фінансуються з обласного бюджету, та 9 закладів фахової передвищої освіти – відокремлених підрозділів закладів вищої освіти, 4 – вищої, 1 – післядипломної педагогічної освіти.

Система освіти області працювала у режимі сталого функціонування, реалізуючи вимоги Закону України «Про освіту» та Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. У непростих демографічних і соціально-економічних умовах здійснювалися заходи з модернізації мережі закладів освіти з метою більш ефективного використання їхніх матеріально-технічних, кадрових, фінансових, управлінських ресурсів для забезпечення доступності та якості освіти.

З початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації система освіти Луганщини зазнала істотних освітніх втрат, зумовлених окупацією майже всієї території області та активними бойовими діями на звільнених територіях.

Із 590 закладів освіти 198 зазнали руйнації та пошкоджень, у тому числі:

59 закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО), з них 5 повністю зруйновано;

111 закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), з них 11 зруйновано;

8 закладів позашкільної освіти, з них 1 зруйновано;

13 закладів професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О), з них 2 зруйновано;

5 закладів фахової передвищої освіти, які фінансуються з обласного бюджету, з них 3 зруйновано;

2 заклади вищої освіти.

Дошкільна освіта. На початку 2022 року, перед повномасштабним вторгненням Російської Федерації на територію України, в області функціонували 270 ЗДО, з яких 235 фактично здійснювали освітній процес,

діяльність 35 призупинено з різних причин. 181 садочок здійснював діяльність в окремій будівлі, 20 працювали на базі навчально-виховних комплексів, 34 мали статус дошкільних відділень на базі ЗЗСО.

Дошкільною освітою було охоплено 12927 вихованців. Різними формами дошкільної освіти охоплено 79,6 % дітей віком від 3 до 5 років, та 86 % – віком від 5 до 6 (7) років. Черга на влаштування в заклади дошкільної освіти була відсутня.

Освітній процес у ЗДО здійснювали 1739 педагогічних працівників, у тому числі 1201 вихователь та 78 асистентів. Загальна кількість інших працівників (без сумісників) – 2 308 осіб.

До Інтернету було підключено 214 ЗДО (91,1 %). Ці заклади були оснащені комп'ютерною технікою у кількості 405 од., з них 59,3 % використовувалися в управлінській діяльності.

З моменту повномасштабного вторгнення та під час бойових дій 59 будівель ЗДО зазнали значних пошкоджень, з них 5 повністю зруйновано. На цей час фактично здійснюють освітній процес за дистанційною формою 2 заклади дошкільної освіти, в яких 30 вихованців та 6 педагогічних працівників.

Загальна середня освіта. На початок 2021/2022 навчального року мережа ЗЗСО складалася із 252 шкіл, у тому числі 9 ЗЗСО обласної комунальної власності, 20 опорних ЗЗСО. У них повну загальну середню освіту здобували 55233 учні, з яких 11281 (20,4 %) – у сільській місцевості та 43952 (79,6 %) – міській. Середня наповнюваність ЗЗСО становила 217 учнів (у міській місцевості – 369, сільській – 84). У ЗЗСО функціонували 382 інклюзивних класи, в яких навчалися 590 учнів з особливими освітніми потребами та працювали 375 асистентів вчителів.

У результаті збройної агресії Російської Федерації будівлі усіх ЗЗСО залишилися на тимчасово окупованій території. Під час бойових дій 111 (44 %) будівель ЗЗСО зазнали значних пошкоджень, 11 з них повністю зруйновано.

На цей час 83 ЗЗСО фактично надають освітні послуги здобувачам освіти виключно у дистанційному режимі (33 % від показників на початок 2022 року). У них здобувають освіту 26 215 учнів (47 %): 6991 учнів перебувають за кордоном, 9476 внутрішньо переміщених здобувачів освіти перебувають у безпечних регіонах України та 9275 – на тимчасово окупованих територіях. Таким чином, заклади загальної середньої освіти області втратили більше половини учнівського контингенту.

Упродовж 2022 року відновлено роботу:

7 з 9 інклюзивно-ресурсних центрів (далі – ІРЦ), в яких надавали послуги 29 педагогічних та 9 непедагогічних працівників. З них 6 працюють за сумісництвом (педагогічних працівників – 3, непедагогічних працівників – 3). Пошкоджено під час бойових дій 5 ІРЦ.

6 з 11 центрів професійного розвитку педпрацівників, в яких працюють 20 консультантів.

У 2023 році продовжують функціонувати 178 інклюзивних класів,

або 59,3 % від довоєнного періоду, в яких навчаються 294 дитини з особливими освітніми потребами (51,2 % від довоєнного періоду).

У період повномасштабної війни здобуття шкільної освіти забезпечують 1886 педагогічних працівників (без урахування сумісників). Кадрове забезпечення становить 99,5 %, наявні 14,5 вакантних ставок педагогічних працівників. Продовжують перебувати за кордоном 331 (17,5 %) педагогічний працівник.

Із 252 ЗЗСО, які функціонували в області до початку збройної агресії Російської Федерації, у 137 (54,3 %) ЗЗСО у простій переведено 789 педагогічних працівників.

Луганський обласний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус імені героїв Молодої гвардії» тимчасово переміщено до м. Березані Київської області та перейменовано у Луганський обласний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою.

Педагогічними працівниками закладів освіти області із числа ВПО отримано 1827 ноутбуки (додаткова потреба становить 500 од.), учнями ЗСО – 165 планшетів (додаткова потреба – 6820 од.).

Від Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури (ЮНЕСКО) для викладачів закладів освіти обласної комунальної власності отримано 153 хромбуки. Водночас від швейцарсько-українського проекту DECIDE «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» органи управління освітою отримали 10 ноутбуків, 5 багатофункціональних пристроїв та 4 жорсткі зовнішні диски.

Позашкільна освіта. На початку 2022 року, перед повномасштабним вторгненням Російської Федерації, в області функціонували 25 ЗПО, які мали 1075 гуртків, груп і творчих об'єднань. У мережі ЗПО отримували освітні послуги 15380 дітей та представників учнівської молоді.

У результаті бойових дій пошкоджено 8 закладів позашкільної освіти, 1 зруйновано повністю.

З початку повномасштабної війни у дистанційному форматі продовжують функціонувати 6 ЗПО (3 обласні, 2 заклади міста Рубіжного та 1 – міста Кременної). Позашкільною освітою охоплено 1232 учнів, послуги яким надають 39 педагогічних працівників. Працівники інших 19 закладів перебувають у простій.

Професійна (професійно-технічна) освіта. На початок 2022 року в області функціонували 19 ЗП(ПТ)О (один з них знаходиться у стадії реорганізації шляхом приєднання), в яких здобували освіту 4685 здобувачів, у тому числі 3595 – із здобуттям повної загальної середньої освіти, 2196 жінок, 159 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також 37 осіб з інвалідністю.

У зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації майнові комплекси цих закладів залишилися на тимчасово окупованих територіях, зазнали значних пошкоджень і руйнувань.

На підконтрольну українській владі територію тимчасово переміщені та здійснюють освітню діяльність у дистанційному режимі 10 ЗП(ПТ)О області.

Таким чином, контингент переміщених закладів – 2034 особи, які перебували на території України за адресами тимчасового переміщення, за кордоном та на тимчасово окупованих територіях.

В умовах катастрофічного падіння доходів обласного бюджету внаслідок тимчасової окупації майже всієї території області, утримання ЗП(ПТ)О та фахової передвищої освіти перевищує фінансові спроможності обласного бюджету.

У зв'язку з відсутністю можливості проведення моніторингу регіонального ринку праці у 2022 році регіональне замовлення на підготовку кваліфікованих працівників затверджено в частині випуску фахівців та робітничих кадрів тих здобувачів освіти, яких вже зараховано до ЗП(ПТ)О без проведення прийому нових здобувачів у поточному році.

У 2021-2022 навчальному році навчання за дуальною формою проводилося у 4 ЗП(ПТ)О області. У зв'язку з відсутністю регіонального замовлення на підготовку фахівців та кваліфікованих робітників у 2022 році кількість закладів, які впроваджують дуальну форму освіти, скоротилася до 1 ЗП(ПТ)О.

Основні проблеми:

суттєві руйнування освітньої інфраструктури внаслідок активних бойових дій на території регіону та неможливість здійснення детального аналізу руйнувань та інших втрат у сфері освіти через тимчасову окупацію регіону;

втрати кадрового складу сфери освіти, а також контингенту закладів освіти;

провадження освітнього процесу, а також управління закладами освіти в онлайн-форматі без належного забезпечення необхідними засобами та в умовах енергетичної кризи;

перебування дітей на території бойових дій та тимчасово окупованих територіях, що є небезпечним для життя, психологічного стану та створює перешкоди для доступу до навчання за українськими стандартами;

освітні втрати внаслідок тривалого дистанційного навчання та обмеженого доступу до інструментів та засобів такого навчання;

відсутність коштів у місцевих бюджетах для оплати заробітної плати педагогічним працівникам, що може викликати відтік спеціалістів, у тому числі вузьких – вчителів-логопедів, дефектологів, практичних психологів.

Основні завдання:

формування оновленої мережі закладів освіти з урахуванням демографічної та безпекової ситуації в регіоні;

поступове відновлення безперешкодного доступу здобувачів освіти до місць навчання;

створення у закладах освіти безпечних та комфортних умов для учасників освітнього процесу;

забезпечення працівників закладів освіти достатніми умовами праці, професійного розвитку та психо-соціальною підтримкою;

моніторинг регіонального ринку праці для формування регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих працівників та фахівців

з урахуванням потреб економіки регіону.

Очікувані результати:

відновлення на деокупованих територіях роботи закладів дошкільної освіти;

створення мережі закладів загальної середньої освіти відповідно до потреб кожної територіальної громади області з урахуванням демографічної ситуації, можливостей організації підвезення здобувачів освіти до місць навчання;

формування регіонального замовлення відповідно до потреб регіонального ринку праці;

облаштування усіх функціонуючих закладів освіти укриттями;

відновлення матеріально-технічної бази закладів освіти, доступу до Інтернету;

забезпечення закладів загальної середньої освіти сільської місцевості шкільними автобусами згідно з потребами територіальних громад.

1.29. Культура

Реалізація державної політики у сфері культури здійснювалася 649 закладами культури, у складі яких: 290 публічних бібліотек; 296 клубних установ; 32 школи естетичного виховання; 21 музей; кінотеатр, галерея мистецтв; 2 парки; 2 обласні театри; 2 обласні методичні центри; концертна організація (Луганська обласна філармонія) та заклад передвищої мистецької освіти – Северодонецький фаховий коледж культури і мистецтв імені Сергія Прокоф'єва.

У клубних закладах області діяли 1126 колективів художньої самодіяльності, 126 з них мали звання «народний» та «зразковий».

В аматорських колективах займалися близько 12320 осіб.

У 32 мистецьких школах працювали 266 творчих колективів.

Книжкові фонди публічних бібліотек області становили 3 млн 97 тис. примірників.

У фондах 21 комунального музею зберігалось понад 110,0 тис. музейних предметів (з них майже 80,0 тис. належать до державної частини Музейного фонду України).

До 24.02.2022 на території, підконтрольній українській владі, розташовувалися 2767 об'єктів культурної спадщини, а саме: 2253 – археології (з них 2 – національного значення), 405 – історії та монументального мистецтва (1 – національного значення), 106 – архітектури місцевого значення (7 – національного значення), 1 – садово-паркового мистецтва, 2 – ландшафтні. З них 175 занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

З метою створення умов для всебічного розвитку галузі культури проводилася відповідна робота, направлена на забезпечення функціонування обласних закладів культури, покращання якості культурних послуг, що надавалися мешканцям Луганщини, здійснення заходів з організації охорони та збереження об'єктів культурної спадщини, відповідних обмінів з іншими регіонами України та позиціонування культури Луганщини на

міжнародному рівні. Забезпечено стале функціонування 8 обласних закладів культури та високий рівень якості надання культурних послуг населенню. Так, Луганським обласним академічним українським музично-драматичним театром щороку здійснювалося більше 100 показів вистав для понад 30 тис. глядачів, презентовано понад 35 театралізованих концертних програм, репертуарний лист театру становив 37 вистав.

Луганською обласною філармонією проводилося близько 70 концертів на рік, у тому числі за участю запрошених з інших країн диригентів, солістів вокалістів та музикантів. Щороку створювалося до 30 нових концертних програм. Для дітей та юнацтва працював музичний лекторій.

Викладачі та студенти Сєверодонецького фахового коледжу культури і мистецтв імені Сергія Прокоф'єва проводили понад 100 концертів на рік у містах і районах області.

Творчі колективи обласних закладів брали активну участь та отримували дипломи переможців у міжнародних та всеукраїнських фестивалях театрального та музичного мистецтва у містах Херсоні, Харкові, Маріуполі, Полтаві, Києві, Львові, Івано-Франківську та за кордоном: в Італії, Австрії, Японії, Польщі.

Фахівці Луганської обласної універсальної наукової бібліотеки (далі – ЛОУНБ) та Луганського обласного краєзнавчого музею активно брали участь у міжнародних та всеукраїнських фахових семінарах, конференціях і виставках.

Два обласні методичні центри організували велику кількість методичних заходів з підвищення кваліфікації для працівників культури. Проводилося понад 20 обласних мистецьких конкурсів серед учнів та викладачів мистецьких шкіл, 100 культурно-мистецьких заходів до державних свят та знаменних подій, 15 обласних фестивалів і конкурсів та культурно-мистецьких акцій.

Збройний напад Російської Федерації знищив майже усі досягнення культури Луганщини, внаслідок бойових дій мають руйнування різних ступенів або повністю зруйновані 194 об'єкти культури області, у тому числі будівлі обласних закладів культури, втрачено кваліфікованих спеціалістів та матеріальну базу закладів.

Проте, долаючи складні перешкоди, з березня 2022 року у більш безпечних регіонах України вдалося відновити діяльність 7 обласних закладів культури на досить високому, зважаючи на обставини, рівні. Налагоджено виконання основних функцій закладів, здійснення активної волонтерської роботи, забезпечено надання культурних послуг населенню, здійснюється активна концертна і гастрольна діяльність територією України та за кордоном, зокрема відбулися гастрольні заходи творчих колективів обласних театру та філармонії у містах Чернівцях, Рівному, Коломиї, Луцьку, Чернігові, Львові, Дніпрі, Черкасах та за кордоном (в Австрії, Словаччині, Польщі).

Луганський обласний краєзнавчий музей взяв участь у 37 міжнародних та всеукраїнських конференціях; надав 92 інтерв'ю у програмах телеканалів «Суспільне», «5 канал», радіо «Львів», журналістам закордонних видань Чехії, США, Великої Британії тощо.

Луганська обласна універсальна наукова бібліотека запровадила новий формат роботи, який можуть використовувати як публічні бібліотеки регіону, так й інші спільноти в Україні та світі, і стала добре відома на всю Україну як перша «Мандрівна бібліотека».

У рамках здійснення заходів з організації охорони та збереження об'єктів культурної спадщини області, з метою фіксації воєнних злочинів, скоєних військовими формуваннями Російської Федерації проти об'єктів культурної спадщини, запроваджено облік руйнувань пам'яток архітектури, археології, історії та монументального мистецтва Луганської області. Під час проведення моніторингу зафіксовано пошкодження 16 пам'яток архітектури та 2 пам'яток історії місцевого значення, з яких 10 повністю знищено. Наявність такої інформації надасть можливість у подальшому вимагати компенсацію для відновлення нерухомих об'єктів культурної спадщини.

Основні проблеми:

значні пошкодження та руйнування об'єктів культури;
погіршення якості культурних послуг для населення;
втрата кваліфікованих спеціалістів;
значні втрати в інфраструктурі та матеріальному забезпеченні закладів культури області.

Основні завдання:

проведення оцінки збитків та стану сфери культури області у післявоєнний період;
відновлення закладів культури області;
пошук і залучення позабюджетних коштів та участь у грантових проєктах;
надання консультативно-методичної допомоги територіальним громадам області щодо розроблення та реалізації проєктів розвитку сфери культури;
організація, проведення та участь у семінарах, тренінгах з обміну досвідом, вивчення кращих практик відновлення сфери культури у післявоєнний період;
організація та проведення методичних заходів за участю провідних спеціалістів галузі з метою підвищення кваліфікації працівників культури;
оцінка збитків та стану об'єктів культурної спадщини області після деокупації території області, визначення можливостей і шляхів відновлення.

Очікувані результати:

відновлення базової мережі закладів культури області;
забезпечення надання якісних культурних послуг населенню області;
підтримка майстрів народної творчості й талановитої молоді, збереження і розвиток творчого потенціалу області;
збереження кваліфікованого кадрового потенціалу сфери культури області.

1.30. Молодь і спорт

Реалізація Регіональної цільової програми «Молодь Луганщини» на 2021-2025 роки, затвердженої розпорядженням голови облдержадміністрації –

керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 28.01.2021 № 30, сприяла позитивним змінам у молодіжній сфері: розвитку громадянської особистості, неформальної освіти, творчого потенціалу молоді.

Реалізація молодіжної політики здійснювалася через установи та заклади, що працюють з молоддю, у тому числі молодіжні центри, молодіжні консультативно-дорадчі органи, інститути громадянського суспільства.

В області до повномасштабного вторгнення функціонували 24 молодіжні центри та 9 молодіжних консультативно-дорадчих органів – молодіжних рад, у тому числі обласна.

Щороку надавалася фінансова підтримка громадським організаціям, що працюють з молоддю, на реалізацію відповідних заходів.

У зв'язку з повномасштабним вторгненням Російської Федерації на територію України обласні заклади, що працювали з молоддю (ОКУ «Луганський обласний центр підтримки молодіжних ініціатив та соціальних досліджень» та КУ «Луганський обласний центр соціокультурної адаптації молоді з обмеженими фізичними можливостями») переміщено на підконтрольну територію України.

Від початку російського вторгнення з Луганської до Дніпропетровської області перемістилися щонайменше 10 тис. молодих людей. З метою підтримки молоді та ВПО Луганської області у м. Дніпрі на базі ОКУ «Луганський обласний центр підтримки молодіжних ініціатив та соціальних досліджень» створено 2 волонтерські хаби.

За підтримки влади міста Дніпра та за рахунок програми USAID «Демократичне врядування у Східній Україні», Агентства США з міжнародного розвитку обладнано коворкінг та логістичні пункти видачі гуманітарної допомоги.

ГО «Світло культури» (Луганська область) за підтримки чеської неурядової організації «People in need», спільно з Управлінням молоді та спорту облдержадміністрації, Департаментом міжнародної технічної допомоги інноваційного розвитку та зовнішніх зносин облдержадміністрації створено шелтер для переселенців Луганщини у м. Дніпрі.

За час роботи шелтер прийняв 1200 транзитних осіб з Луганської області, 85 людей одночасно. За підтримки КНП ЛОР «Луганський регіональний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» у ньому забезпечено цілодобове чергування бригади медицини катастроф для надання екстреної медичної допомоги та інших медичних послуг.

Також на базі цього шелтеру проводяться заходи для дітей та молоді: тренінги, засідання «круглого столу», майстер-класи.

Свою діяльність продовжують здійснювати 6 молодіжних рад, у тому числі Луганська обласна молодіжна рада.

Основні проблеми:

відтік молоді з регіону;

знищення молодіжної інфраструктури;

низький рівень залучення молоді до прийняття управлінських рішень.

Основні завдання:

відновлення зруйнованої молодіжної інфраструктури;
відновлення роботи молодіжних консультативно-дорадчих органів.

Очікувані результати:

створення на кінець 2027 року 10 молодіжних просторів;
підтримка молодіжних ініціатив у містах, районах, територіальних громадах;
створення у кожній громаді молодіжного консультативно-дорадчого органу – молодіжної ради.

На 01.01.2022 для занять **фізичною культурою і спортом** область мала 23 стадіони, 1138 площинних спортивних споруд, 8 плавальних басейнів, 366 спортивних зал тощо. Усі вони знаходяться на окупованій території.

Фізичною культурою та спортом до початку військової агресії у спортивних школах області займалися 7077 спортсменів, заняття з якими проводили 307 тренерів. У 2022 році фізичною культурою та спортом у дитячо-юнацьких спортивних школах (далі – ДЮСШ) займалися 300 спортсменів, заняття з якими проводили 118 тренерів.

У 2023 році до складу збірної команди України з олімпійських видів спорту від Луганщини увійшло 47 спортсменів, неолімпійських – 28 спортсменів.

Для розвитку фізичної культури та спорту в області діє Регіональна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури та спорту на 2021-2024 роки, затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 29.01.2021 № 34 (зі змінами). Мета програми полягає у підвищенні рівня охоплення громадян заняттями фізичною культурою та спортом шляхом:

популяризації здорового способу життя;

створення умов для реалізації здібностей обдарованої молоді у дитячо-юнацькому, резервному спорті, спорті вищих досягнень.

В області до повномасштабного вторгнення здійснювали діяльність 7 комунальних закладів сфери фізичної культури і спорту, серед яких Луганська обласна школа вищої спортивної майстерності, Луганський обласний ліцей-інтернат фізичної культури та спорту, Луганський обласний фізкультурний центр «Олімп», Луганський регіональний центр з фізичної культури та спорту інвалідів «Інваспорт», Луганська обласна спеціалізована дитячо-юнацька спортивна школа олімпійського резерву «Олімпійська надія», Луганська обласна спеціалізована дитячо-юнацька спортивна школа олімпійського резерву, Луганська обласна дитячо-юнацька спортивна школа для інвалідів та 20 ДЮСШ у громадах області.

В області культивувалося 70 видів спорту, у тому числі 25 олімпійських. Пріоритетними для регіону визнано 8 олімпійських видів спорту.

У зв'язку з повномасштабним вторгненням Російської Федерації на територію України всі спортивні заклади обласного підпорядкування переміщено на підконтрольну органам державної влади територію, серед яких:

Луганська обласна школа вищої спортивної майстерності;

КЗ «Луганський регіональний центр з фізичної культури та спорту інвалідів «Інваспорт»»;

Луганська обласна спеціалізована дитячо-юнацька спортивна школа олімпійського резерву «Олімпійська надія»;

КЗ «Луганський обласний ліцей фізичної культури та спорту»;

Луганська обласна спеціалізована дитячо-юнацька спортивна школа олімпійського резерву;

КЗ «Луганська обласна дитячо-юнацька спортивна школа для інвалідів»;

10 ДЮСШ громад евакуйовано (співробітники 9 з яких перебувають у простої, діяльність 1 закладу тимчасово призупинено), 10 ДЮСШ залишилися на тимчасово окупованій території області.

На тимчасово окупованій території області також залишилася матеріально-технічна база КУ «Луганський обласний фізкультурний центр «Олімп»» та 20 ДЮСШ територіальних громад.

Основні проблеми:

відтік спортсменів та тренерів з регіону;

знищення спортивної інфраструктури.

Основні завдання:

проведення інвентаризації об'єктів спортивної інфраструктури після деокупації території області, визначення обсягів руйнувань та пошкоджень об'єктів;

відновлення спортивної інфраструктури, яка має бути легкодоступною для різних верств населення;

відновлення діяльності закладів спортивного профілю на деокупованій території області;

розвиток дитячо-юнацького та резервного спорту;

додаткове залучення в галузь фахівців фізичної культури і спорту;

популяризація в суспільстві здорового способу життя, збільшення кількості громадян, охоплених регулярною руховою активністю.

Очікувані результати:

покращання матеріально-технічного стану об'єктів спортивної інфраструктури;

збільшення кількості громадян, залучених до фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи, у тому числі осіб з інвалідністю;

розвиток спорту вищих досягнень.

1.31. Охорона навколишнього природного середовища

Для Луганської області як промислово розвиненого регіону України характерна проблема забруднення атмосферного повітря, на рівень якого значно впливають підприємства міст Лисичанська, Северодонецька та Рубіжного.

Підприємствами – забруднювачами атмосферного повітря у цих містах є:
у Лисичанську: ПрАТ «Лисичанська нафтова інвестиційна компанія», КП «Лисичанський завод ЗБВ», шахти ПАТ «Лисичанськвугілля», ТДВ «Лисичанський желатиновий завод»;

Северодонецьку: ПрАТ «Северодонецьке об'єднання Азот», ТОВ «НВО «Северодонецький Склопластик», ДП «Северодонецька ТЕЦ», ПрАТ «СНВО «Імпульс», ДП «Науково-дослідний і проектний інститут хімічних технологій «Хімотехнологія», ТОВ «Кларіант Україна», ТОВ СП «Укрвнштрейдінвест»;

Рубіжному: КП «Рубіжанське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» (колишні ставки-накопичувачі високо мінералізованих стічних вод ТОВ «Рубіжанський Краситель»), ПрАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат», Рубіжанський хімічний завод «Зоря», ТОВ НВП «Зоря», ПП «Хімпостачальник», ТОВ «Лізінвест».

У регіоні знаходяться підприємства, що входять до переліку 100 об'єктів, які є найбільшими забруднювачами атмосферного повітря в Україні, а саме:

ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго» (м. Щастя);

ВАТ «Лисичанська сода» (м. Лисичанськ) та ТОВ «Рубіжанський Краситель» (м. Рубіжне) – припинили виробничу діяльність.

Найбільші обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря мають підприємства енергетичної галузі та вугільної промисловості. У містах та районах, де розташовані підприємства основних галузей промисловості, спостерігаються найвищі обсяги таких викидів.

Починаючи з 24.02.2022 переважна більшість території Луганської області тимчасово окупована збройними формуваннями країни-агресора. Територія області, підконтрольна Уряду України, знаходиться в зоні бойових дій (безпосереднього вогневого контакту з ворогом) або під постійним артилерійсько-мінометним вогнем ворога.

Негативний вплив на довкілля має детонація боєприпасів, яка призводить до забруднення ґрунтів, води та повітря. Під час детонації військових ракет, артилерійських снарядів, мін утворюється низка хімічних сполук: чадний газ, вуглекислий газ, водяна пара, бурий газ, діоксид азоту, формальдегід тощо. Додатково утворюється велика кількість токсичної органіки, окислюються навколишні ґрунти, деревина, конструкції.

При цьому забруднене повітря не має кордонів, забруднюючі речовини можуть переноситися на великі відстані та осідати. Також низка токсичних елементів, зокрема як оксид сірки й азоту, під час окислення можуть призвести до кислотних дощів, що змінюють рН ґрунту, викликають опіки рослин, слизових тканин дихальних органів людини, птахів, ссавців тощо.

У містах Рубіжному, Северодонецьку, Лисичанську є великі промислові зони, в яких розташовуються чи колись розташувалися великі хімічні підприємства. На частині таких підприємств є залишки продукції чи сировини. Якщо ємності з хімічними речовинами будуть пошкоджені, забруднюючі речовини потраплять в атмосферу, загоряться чи вибухнуть. Крім того, ґрунт на таких промислових майданчиках зазвичай забруднений хімікатами, і пил, що створюється під час вибухів боєзапасів, міститиме такі речовини, а дим від пожеж – їх залишки.

Збитки через забруднення атмосферного повітря, визначені Державною екологічною інспекцією у Луганській області з початку агресії Російської Федерації, відповідно до Методики розрахунку неорганізованих викидів забруднюючих речовин або суміші таких речовин в атмосферне повітря внаслідок виникнення надзвичайних ситуацій та/або під час дії воєнного стану та визначення розмірів завданої шкоди, затвердженої наказом Міндовкілля від 13.04.2022 № 175, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16.04.2022 за № 433/37769, становлять 442 770,5 млн грн, у тому числі від лісових пожеж та інших насаджень на площі 26,0 тис. га – 180252,2 млн грн, загоряння інших об'єктів на площі 74,7 тис. м² – 33,0 млн грн.

Однією з екологічних проблем є зміна клімату, що призводить до значних екологічних та економічних збитків, підвищує ризики сталого функціонування енергетичної інфраструктури та екосистем агропромислового комплексу.

Водопостачання Луганської області здійснюється переважно за рахунок підземних вод (більше 54 %) і лише частково – з поверхневих джерел.

Постачання питної води до населених пунктів здійснювали 7 спеціалізованих комунальних підприємств: КП «Рубіжанське ВУВКГ», КСП «Лисичанськводоканал», МКП «Сватівський водоканал», РКП «Старобільськвода», КП «Попаснянський районний водоканал» (відокремлені підрозділи – Попаснянський департамент, Світлічанський департамент, Станично-Луганський департамент) та КП «Северодонецькводоканал».

Під час наступу збройних формувань Російської Федерації, обстрілів і бомбардувань міст та інфраструктури значної шкоди завдано системам водопостачання, водовідведення та комунікаціям. Це загрожує запасам прісної води, спричиняє забруднення річок, які є джерелами водопостачання для промислових, комунальних підприємств та окремих домогосподарств.

Пошкоджено очисні споруди КП «Северодонецькводоканал», КП «Лисичанськводоканал», КП «Рубіжанське виробниче управління водно-каналізаційного господарства», КП «Попаснянський водоканал», через що неочищені стічні води із мм. Северодонецька, Лисичанська, Рубіжного, Попасної забруднюють водні ресурси. Рівень та перелік пошкоджень/руйнувань на цей час встановити неможливо.

Найбільшими забруднювачами водних ресурсів області (поверхневих водних об'єктів, питних водозаборів, тощо) є підприємства вугільної промисловості (шахти). Затоплення шахт призводить до екологічних проблем, зокрема найголовніша – забруднення водомістких горизонтів, вода з яких

використовується місцевим населенням у харчових цілях і живить струмки та річечки, що впадають у р. Сіверський Донець.

Через воєнні дії є проблема засмічення берегів та русел річок рештками військової техніки, забруднення від пально-мастильних матеріалів, вибухівки тощо і, зокрема, русла р. Сіверського Донця як джерела питного водопостачання (с. Білогорівка, місце питного водопостачання для потреб населення Луганської області).

Одним із значних факторів забруднення навколишнього середовища залишаються відходи. Як і раніше, найбільш екологічно небезпечним об'єктом області є полігон для видалення твердих промислових відходів, розташований у Попаснянському районі поблизу с. Вовчоярівки. Розміщення відходів на полігоні здійснюють ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання Азот», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря» та ТОВ «Рубіжанський «Краситель». Однак на сьогодні актуальна інформація про стан полігонів відсутня.

Особливу групу небезпечних відходів становлять непридатні та заборонені для використання хімічні засоби захисту рослин (пестициди й отрутохімікати), які не можна використовувати за прямим призначенням внаслідок втрати властивостей, закінчення строку придатності, заборони для застосування, втрати маркування чи змішування.

На 01.01.2022 в області налічувалося 35,48 т заборонених чи непридатних хімічних засобів захисту рослин на території Старобільського та Севєродонецького районів. На цей час актуальна інформація щодо стану зберігання заборонених чи непридатних хімічних засобів захисту рослин відсутня.

Воєнні дії призвели до колосального руйнування промислових підприємств, житлових будинків, об'єктів соціальної сфери, інфраструктури тощо. У зв'язку із цим однією з нагальних проблем в області стануть відходи від руйнувань.

Природно-заповідний фонд Луганської області. Площа території Луганської області, яка до повномасштабного вторгнення країни-агресора була підконтрольна Уряду України, становила 1876,1 тис. га. На ній розташовувалися 141 територія та об'єкт природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення загальною площею 75,9 тис. га, у тому числі 11 територій та об'єктів загальнодержавного значення площею 13,7 тис. га та 130 місцевого значення площею 62,2 тис. га.

Відношення площі природно-заповідного фонду до території Луганської області становить 3,98 %. Для збільшення відсотка заповідності території області до 5 % необхідно додатково збільшити площу територій об'єктів природно-заповідного фонду на 17934,69 га.

Основні проблеми:

наявність великої кількості відходів від руйнувань;
незахищеність поверхневих вод басейну р. Сіверського Донця та підземних вод питної якості;

порушення системи спостережень за станом атмосферного повітря;
проведення оцінки/аналізу ступеня заподіяння шкоди та збитків флори, фауни внаслідок збройної агресії Російської Федерації запланованим територіям для заповідання.

Основні завдання:

відновлення, реконструкція та будівництво очисних споруд з метою зниження рівня забруднення вод забруднюючими речовинами, а також зменшення скиду недостатньо очищених стічних вод;

санітарна очистка берегів та русел річок у місцях ведення активних бойових дій від решток військової техніки, ємностей пально-мастильних матеріалів та інших відходів війни, і, зокрема, русла р. Сіверського Донця як джерела питного водопостачання для потреб населення Луганської області (с. Білогорівка);

відновлення та створення постів державної системи моніторингу атмосферного повітря;

відновлення пошкоджених та розбудова нових об'єктів оброблення відходів;

підвищення рівня екологічної свідомості населення;

збільшення площі земель області з природними ландшафтами до рівня, достатнього для збереження їх різноманіття, близького до притаманного їм природного стану, та формування їх територіально єдиної системи для забезпечення можливості природних шляхів міграції та поширення видів рослин і тварин, яка б забезпечувала збереження природних екосистем, видів рослинного і тваринного світу та їх популяцій.

Очікувані результати:

здійснення заходів у сфері управління відходами без загрози здоров'ю людей та спричинення шкоди навколишньому природному середовищу в межах встановлених нормативів шкідливого впливу фізичних факторів;

забезпечення відтворення водних ресурсів, охорони вод від забруднення, засмічення та вичерпання, запобігання шкідливим діям вод та ліквідації їх наслідків, поліпшення стану водних об'єктів;

додержання екологічно безпечних умов для життя і здоров'я людей;

отримання достовірних прогнозів щодо стану довкілля та прийняття управлінських рішень у частині зменшення впливу на навколишнє природне середовище викидів в атмосферне повітря на території області;

розширення територій природно-заповідного фонду (шляхом оголошення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду).

1.32. Цивільний захист

Діяльність територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту області спрямована на забезпечення захисту населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідацію їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та особливий період.

Забезпечення пожежної та техногенної безпеки

Більшість населених пунктів Луганської області розташовані на відстані понад 15 км від існуючих пожежно-рятувальних підрозділів, значна їх віддаленість у поєднанні з неякісним дорожнім покриттям призводять до того, що час слідування пожежного розрахунку до місця виклику становить понад 20 хвилин, внаслідок чого знижується рівень безпеки населення і захищеності територій від наслідків надзвичайних ситуацій та пожеж.

Створення пожежно-рятувальних підрозділів, центрів безпеки громадян у населених пунктах області дозволить знизити ризик виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, мінімізувати збитки під час виникнення таких ситуацій, своєчасно та якісно проводити невідкладні відновлювальні роботи і заходи, спрямовані на ліквідацію надзвичайних ситуацій, забезпечити час реагування на надзвичайні ситуації до 20 хвилин.

Проведення розмінування населених пунктів Луганської області.

У зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України та майже повною окупацією території Луганської області 26684 км² (або 2668400 га) вважаються імовірно забрудненою територією вибухонебезпечними предметами та потребують проведення робіт з гуманітарного розмінування.

З початку російської агресії проти України піротехнічними розрахунками частини піротехнічних робіт та гуманітарного розмінування (далі – ЧПР та ГР) Аварійно-рятувального загону спеціального призначення (далі – АРЗ СП) ГУ ДСНС України у Луганській області (далі – Головне управління) здійснено 4144 виїзди, обстежено понад 16130 га території, виявлено, піднято, перевезено та знищено 58736 вибухонебезпечних предметів (далі – ВВП). Роботи проводилися на території Київської, Харківської, Чернігівської областей та на сьогодні тривають на території Херсонської області.

З початку 2023 року ЧПР та ГР здійснено 1803 виїзди, обстежено 2710 га території, виявлено, піднято, перевезено та знищено 11059 ВВП на території Херсонської області.

Керівництвом ДСНС було прийнято рішення щодо збільшення штатної чисельності особового складу та техніки ЧПР та ГР АРЗ СП Головного управління, зокрема до 90 осіб о/с та 51 од. техніки (у наявності 59 осіб о/с та 26 од. техніки). За штатом – 20 офіцерів і 70 осіб рядового та молодшого начальницького складу.

Були зафіксовані нещасні випадки, які трапилися з особовим складом та технікою ЧПР та ГР АРЗ СП Головного управління 11 травня (с. Литвинівка, Київська область), 19 та 26 жовтня (у районі с. Явірського, Харківська область) 2022 року, внаслідок чого 3 з особового складу загинули, 13 травмовані

і перебувають на довготривалому лікуванні у медичних закладах, 1 од. техніки не підлягає ремонту (ОПМ Volkswagen T6).

Проблемними питаннями залишаються комплектування технікою, майном та обладнанням відповідно до норм табельної належності та штату, а саме необхідні: піротехнічна машина легкого типу – 5 од., піротехнічна машина важкого типу – 2 од., радіостанції переносні УКХ-діапазону – 20 шт.; коптер із системою відеоспостереження – 9 шт.; підризна машинка – 10 шт.; окуляри захисні протиударні з розрахунку на кожного піротехніка – 16 шт.; захисні наколінники та налокітники – 16 шт., пристрій для перевірки цілісності електричної мережі – 9 шт., індивідуальні засоби забезпечення проведення робіт з розмінування – 58 комплектів тощо. Усе це потребує значних матеріальних витрат.

Крім того, для більш швидкого, якісного та безпечного проведення робіт з гуманітарного розмінування особовому складу ЧПР та ГР потрібні мультикоптери DJI MATRICE 300 RTK (у комплекті) та магнітометричні комплекси MagDrone R4 (у комплекті). Магнітометричний комплекс MagDrone R4 – ультрапортативний дослідницький комплекс із п'ятьма трикомпонентними магнітометрами Fluxgate, який встановлюється на мультикоптер DJI MATRICE 300 RTK з корисним навантаженням 2+ кг, призначений для великих зйомок, коли наземні пішохідні або автомобільні зйомки неможливі. MagDrone R4 використовується для зйомок з високою роздільною здатністю, виявлення невеликих, компактних об'єктів і структур у землі, зокрема бомб, боєприпасів або археологічних особливостей.

У свою чергу, у березні 2023 року від компанії DOK-ING (Республіка Хорватія) отримано машини механічного розмінування типу MV-4 та MV-10, які на сьогодні виконують роботи з гуманітарного розмінування на території Херсонської області. Ці машини проводять розмінування території дистанційно, що дозволяє не піддавати ризику життя сапера під час відповідних робіт. Вказана техніка легко перебиває протитанкові та протипіхотні міни, такі як ПОМ-2, ПОМ-3, які обладнані сейсмічними датчиками, що спрацьовують на частоту кроку людини, та різних типів розтяжок.

Для опанування навичок особовий склад піротехнічної частини (5 чол.) проходив навчання з керування цією технікою в Республіці Хорватії на базі компанії DOK-ING.

Оповіщення населення.

З метою захисту населення, зменшення втрат та шкоди економіці в разі виникнення надзвичайної ситуації основним завданням має бути оповіщення населення, керівного складу органів влади про надзвичайну ситуацію в мирний, військовий час і доведення необхідної інформації про хід її розвитку, заходи, які вживаються для локалізації надзвичайної ситуації.

Від того, як населення буде поінформоване про надзвичайну ситуацію у перші хвилини та години, залежатимуть її наслідки та життя людей.

Гарантоване і своєчасне інформування та оповіщення населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій є одним з найважливіших завдань органів влади. Для виконання цього завдання в області повинна функціонувати

територіальна автоматизована система централізованого оповіщення та місцеві автоматизовані системи централізованого оповіщення (далі – ТАСЦО, МАСЦО відповідно)

Наявну ТАСЦО побудовано у 80-х роках минулого століття. МАСЦО не було. На цей час ТАСЦО не відповідає сучасним вимогам, крім того знаходиться на окупованій території області.

З початку збройної агресії майже вся територія області є тимчасово окупованою. За інформацією з різних джерел, інфраструктуру, що забезпечувала оповіщення, зруйновано. Приміщення, де знаходилася апаратура оповіщення, також частково зруйновано. Таким чином, на сьогодні в області відсутні ТАСЦО, МАСЦО. Стан ТАСЦО на територіях області, які окуповано з 2014 року, невідомий.

Створення матеріальних резервів.

Протягом 2022 року виконувалися заходи з поповнення регіонального матеріального резерву для запобігання виникненню і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на території Луганської області.

До розпорядження голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 19.04.2018 № 318 «Про затвердження номенклатури регіонального матеріального резерву для запобігання виникненню і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на території Луганської області» внесено зміни в частині доповнення необхідними матеріальними цінностями. Усього поповнено на 5965,738 тис. грн.

Протягом 2022 року з метою попередження та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, а також підвищення обороноздатності області затверджено розпорядження голови обласної державної адміністрації – начальника обласної військової адміністрації:

від 05.04.2022 № 124 «Про виділення матеріальних цінностей з регіонального матеріального резерву», яким виділено матеріальні цінності (будівельні матеріали) Северодонецькій та Лисичанській міським військово-цивільним адміністраціям на загальну суму 625,455 тис. грн;

від 01.06.2022 № 193 «Про виділення матеріальних цінностей з регіонального матеріального резерву», яким матеріальні цінності (будівельні матеріали) на загальну суму 799,200 тис. грн виділено Северодонецькій міській військово-цивільній адміністрації;

від 13.06.2022 № 210 «Про виділення матеріальних цінностей з регіонального матеріального резерву», яким виділено матеріальні цінності (матеріали, будівельні матеріали, інвентар та інструменти) Лисичанській міській військовій адміністрації на загальну суму 276,850 тис. грн;

від 01.07.2022 № 238 «Про виділення матеріальних цінностей з регіонального матеріального резерву» щодо виділення матеріальних цінностей (матеріалів, у тому числі будівельних, інвентарю та інструментів) Лисичанській міській військовій адміністрації на загальну суму 817,633 тис. грн;

від 21.11.2022 № 457 «Про виділення матеріальних цінностей з регіонального матеріального резерву», яким Відокремленому відділу зберігання засобів інженерного озброєння в/ч А0543 виділено матеріальні цінності на загальну суму 3446,600 тис. грн.

Основні проблеми:

незадовільний стан пожежної безпеки в області;

неспроможність територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення області у повному обсязі забезпечити виконання покладених на неї завдань щодо оповіщення осіб керівного складу і чергових служб відповідних місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також населення;

недостатнє накопичення регіонального матеріального резерву для запобігання виникненню і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Основні завдання:

реалізація Плану основних заходів цивільного захисту Луганської області на 2024-2027 роки;

сприяння створенню пожежно-рятувальних підрозділів місцевої, добровільної пожежної охорони, центрів безпеки громадян;

обстеження та проведення розмінування населених пунктів Луганської області;

створення нових сучасних ТАСЦО, МАСЦО із врахуванням новітніх, інформаційних та телекомунікаційних технологій, змін у суспільстві, що відбулися за період становлення і розвитку України як незалежної держави, після повної деокупації;

поповнення регіонального матеріального резерву для запобігання виникненню і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на території Луганської області.

Очікувані результати:

підвищення рівня безпеки населення і захищеності територій від наслідків надзвичайних ситуацій;

забезпечення часу реагування на надзвичайні ситуації до 20 хвилин;

забезпечення оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій;

накопичення регіонального матеріального резерву для запобігання виникненню і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на території Луганської області.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ЗАХОДИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Метою Програми є забезпечення розвитку реального сектору економіки і відповідно поліпшення якості життя населення, максимально можливого зменшення негативних соціально-економічних наслідків, які виникли в області.

Ця мета досягається через реалізацію чотирьох стратегічних цілей:

1. Економічне зростання регіону: конкурентоспроможність, смарт-спеціалізація, сприятливе бізнес-середовище.
2. Відновлення критичної інфраструктури регіону.
3. Ефективне управління, орієнтоване на людину.
4. Безпека, національна ідентичність та цілісний інформаційний простір.

Таблиця 2.1.

Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Завдання
1	2	3
1. Економічне зростання регіону: конкурентоспроможність, смарт-спеціалізація, сприятливе бізнес-середовище	1.1. Розвиток інноваційних галузей економіки з високою доданою вартістю	1.1.1. Сприяти сталому розвитку галузей промисловості з високою доданою вартістю з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
		1.1.2. Підтримати розвиток регіональної інноваційної екосистеми
	1.2. Розвиток сільських територій на базі партнерства та кооперації	1.2.1. Сприяти підвищенню продуктивності та ефективності сільського господарства
		1.2.2. Сприяти підвищенню ефективності переробки сільськогосподарської продукції
	1.3. Системна підтримка бізнесу та його диверсифікація	1.3.1. Надавати підтримку для розвитку малого та середнього підприємництва (МСП) та сприяти самозайнятості населення з фокусом на підтримку жінок, молоді та представників вразливих груп
		1.3.2. Розвинути туристично-рекреаційну інфраструктуру та туристичні продукти з урахуванням вимог інклюзивності
		1.3.3. Сприяти реіндустріалізації та модернізації вугледобувної галузі регіону
		1.3.4. Наблизити систему підготовки кадрів відповідно до потреб регіональної економіки з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
		1.3.5. Підвищити інвестиційну привабливість та сприяти міжнародній промоції регіону
	2. Відновлення критичної інфраструктури регіону	2.1. Відновлення інфраструктури: логістика, енергозабезпечення
2.1.2. Відновити транспортно-логістичну інфраструктуру та покращити транспортне		

1	2	3
		сполучення з урахуванням вимог інклюзивності
	2.2. Відновлення та розвиток регіональної системи надання послуг населенню	2.2.1. Відновити та розбудувати систему надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
		2.2.2. Покращити доступ до якісних послуг на території, прилеглий до зони розмежування, з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
		2.2.3. Відновити та розбудувати регіональну інфраструктуру для надання соціальних послуг з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
3. Ефективне управління, орієнтоване на людину	3.1. Ефективне управління, комунікації та партнерства	3.1.1. Удосконалити управління регіональним розвитком з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
		3.1.2. Сприяти розвитку демократичних інструментів у системі управління з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
		3.1.3. Сприяти формуванню ефективної системи міжрегіонального партнерства
	3.2. Сприяння розвитку інфраструктури надання послуг	3.2.1. Відновити та розбудувати інфраструктуру інституцій обласного підпорядкування з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
		3.2.2. Сприяти розвитку інфраструктури та забезпечити надання послуг у громадах на засадах співфінансування з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності
	3.3. Безпечне, енерго-, ресурсозберігаюче та енергоефективне середовище	3.3.1. Створити систему поводження з твердими побутовими відходами
		3.3.2. Сприяти раціональному використанню водних ресурсів та зменшенню забруднення природного середовища скидами стічних вод
		3.3.3. Створити системи спостережень за забрудненням навколишнього природного середовища відповідно до вимог Директив ЄС
		3.3.4. Сприяти енергоефективності та розвитку альтернативної енергетики
		3.3.5 Сприяти охороні та розширенню мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення
4. Безпека, національна	4.1. Безпечна територія	4.1.1. Створити безпечні умови для проживання та пересування територією

1	2	3
ідентичність та цілісний інформаційний простір		області з урахуванням гендерно-орієнтованого підходу
	4.2. Формування системи цінностей на засадах загальноукраїнської єдності та соціальної згуртованості	4.2.1. Активізувати інформаційні кампанії та сприяти протидії антиукраїнській пропаганді
		4.2.2. Сприяти формуванню активного громадянського суспільства з урахуванням гендерно орієнтованого підходу
	4.3. Інформаційний простір регіону	4.3.1. Забезпечити покриття території області телерадіоканалами
		4.3.2. Сприяти розбудові єдиного цифрового простору в регіоні

Виконання завдань Програми дасть змогу відновити економічний потенціал регіону з міцним підґрунтям для стабільного зростання якості життя населення, максимально можливого зменшення негативних соціально-економічних наслідків, які виникли в Луганській області через військову агресію Російської Федерації.

Заходи щодо забезпечення виконання завдань Програми економічного і соціального розвитку Луганської області на 2024-2027 роки викладено у додатку 2 до Програми.

3. ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА 2024-2027 РОКИ

3.1. Джерела формування

Військове вторгнення Російської Федерації на територію України та проведення бойових дій завдали значного удару економіці Луганської області, що безумовно відобразилося на виконанні бюджетів 2022 року.

Незмінним є одне: платники податків, які в надскладний воєнний час своєчасно й повною мірою виконують свої зобов'язання перед бюджетом, є найкращою та найнадійнішою підтримкою для Збройних Сил України.

З моменту повномасштабного вторгнення Російської Федерації та тимчасової окупації області надходження до загального фонду державного бюджету у 2022 році зменшилися проти 2021 року на 2 млрд грн. Середньомісячні надходження до загального фонду державного бюджету знизилися у 2022 році у порівнянні з 2021 роком з 294,2 млн грн до 137,6 млн грн, тобто майже у 2,1 рази, а якщо співставити середньомісячні надходження за 10 місяців (з березня до грудня) 2022 року з надходженнями 2021 року – майже в 2,7 рази. Ключовим податком у надходженнях до державного і місцевих бюджетів протягом 2022 року, а також впродовж чотирьох місяців поточного року є податок на доходи фізичних осіб. У структурі надходжень загального фонду державного бюджету за 2022 рік податок на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО) становить 66 %, однак протягом 2021 року – 39 %.

Основними є надходження ПДФО із заробітної плати військовослужбовців. Протягом чотирьох місяців 2023 року питома вага надходжень від вказаної категорії становить майже 56 % у загальних надходженнях ПДФО.

Статтею 13 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (зі змінами) передбачено, що здійснення господарської діяльності юридичними особами, фізичними особами – підприємцями та іншими самозайнятими фізичними особами, місцезнаходженням (місцем проживання) яких є тимчасово окупована територія, дозволяється виключно після зміни їхньої податкової адреси на іншу територію України. Неправильне трактування законодавства, іноді незаконні вимоги державних органів, банківських установ та суб'єктів господарювання щодо перереєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, які є платниками податків Луганської області, вплинули і продовжують впливати на рівень вимушеної міграції платників податків. Так, з 01.03.2022 до цього часу таку перереєстрацію в інших регіонах України здійснили 360 суб'єктів господарювання – юридичних осіб та 1880 фізичних осіб – підприємців Луганської області.

Після припинення роботи суб'єктів господарювання на тимчасово окупованих територіях умовні втрати надходжень протягом 2022 року до загального фонду державного бюджету у Луганській області становлять близько 1,9 млрд грн, а саме за основними бюджетоутворюючими податками: з податку на додану вартість – 1,2 млрд грн, ПДФО – 267 млн грн, рентної плати та плати за використання інших природних ресурсів – 238 млн грн, податку на прибуток – 83 млн грн, екологічного податку – 50 млн грн, акцизного податку – 21 млн гривень.

Слід зазначити, що відповідно до Закону України від «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо звільнення від сплати екологічного податку, плати за землю та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно» на надходження до державного та місцевих бюджетів із 06.05.2023 вплинуло звільнення платників на відповідних територіях від нарахування та сплати таких податків, як плата за землю (земельний податок та/або орендна плата), екологічний податок, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та інших податків, на час ведення активних бойових дій або тимчасової окупації до їх завершення.

Серед державних органів, які формують дохідну частину бюджету, у 2022 році суттєво зменшено надходження до Луганської митниці Держмитслужби. До державного бюджету було перераховано 125,7 млн грн митних платежів.

З 24.02.2022 у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації та введенням в Україні воєнного стану всі об'єкти інфраструктури Луганської митниці знаходяться на тимчасово окупованій території області. Таким чином, Луганська митниця з 24.02.2022 тимчасово не здійснює функції та завдання, визначені статтею 544 Митного кодексу України, зокрема в частині проведення

митного контролю та виконання митних формальностей щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України.

На стан виконання місцевих бюджетів Луганської області за 2022 рік вкрай негативно вплинула ескалація збройного конфлікту з Російською Федерацією та незаконними збройними формуваннями окупованих територій Донецької та Луганської областей.

Активні бойові дії на території Луганської області внаслідок російського вторгнення призвели до руйнації об'єктів критичної інфраструктури, життєзабезпечення населення, виникнення суттєвих проблем з логістикою та постачанням сировини, масового знищення активів та сільгосптехніки компаній агропромислового сектору, мінування значних площ сільськогосподарських земель. Чимало підприємств області опинилися у надскладній фінансовій ситуації та змушені були евакуюватися у більш безпечні регіони України або взагалі припинити роботу.

Як наслідок, у 2022 році у джерелах наповнення місцевих бюджетів області протягом дуже короткого проміжку часу відбулися суттєві зміни, які обумовлювалися зміною платників податків у зв'язку з їх переміщенням з території області і тиском окупаційної влади на тих платників податків, які продовжили працювати на тимчасово окупованих територіях області.

Якщо у січні-лютому 2022 року з 26 бюджетів територіальних громад області 22 виконувалися за доходами в обсягах, що перевищували надходження за той же період минулого року в порівняльних умовах, то вже у березні кількість таких громад скоротилася до 4, а в 10 громадах надходження скоротилися більше, ніж удвічі, проти березня минулого року.

Вже у квітні-травні 2022 року надходження доходів до бюджетів майже всіх територіальних громад області становили менше 40,0 % надходжень за відповідний період 2021 року, а після тимчасової окупації майже всієї території Луганщини у серпні 2022 року всі бюджети територіальних громад області отримали доходи в обсягах, що не перевищують 20,0 % минулорічних надходжень.

За 2022 рік загальний обсяг фактично отриманих доходів місцевих бюджетів Луганської області з урахуванням міжбюджетних трансфертів становив 6.335,7 млн грн, у тому числі за фондами: загальним – 6.012,3 млн грн, спеціальним – 323,4 млн грн.

Виконання дохідної частини місцевих бюджетів Луганської області за 2022 рік за власними і закріпленими доходами забезпечено лише на 63,3 %, у порівнянні з 2021 роком обсяг надходжень скоротився на 1.329,5 млн грн.

За 2022 рік доходи в запланованих обсягах не отримали місцеві бюджети усіх 26 територіальних громад області, обласний бюджет та 3 районні бюджети. При цьому виконання дохідної частини бюджетів окремих територіальних громад взагалі сягнуло критичного рівня: Широківської – 13,5 %, Коломийчиської – 15,7 %, Нижньотеплівської – 24,1 %.

Таке катастрофічне скорочення ресурсних можливостей місцевих бюджетів призвело до запровадження жорсткого режиму економії бюджетних коштів.

За даними звіту Головного управління Державного казначейства України в Луганській області, на видатки бюджетних установ і фінансування заходів із загального та спеціального фондів місцевих бюджетів Луганської області з урахуванням міжбюджетних трансфертів за 2022 рік спрямовано 4.075,1 млн грн, що становить лише 42,8 % до затверджених показників на рік.

На видатки загального фонду місцевих бюджетів області з урахуванням міжбюджетних трансфертів спрямовано 3.632,8 млн грн або 47,0 % до запланованих показників.

У структурі видатків загального фонду зведеного бюджету області за 2022 рік за економічною класифікацією частка видатків на захищені статті становить 74,9 % , у тому числі видатки на заробітну плату з нарахуваннями та інші соціальні виплати – 68,8 % або 2 500,1 млн грн, придбання продуктів харчування і медикаментів – 0,8 % або 27,9 млн грн, оплату комунальних послуг і енергоносіїв – 5,4 % або 194,4 млн грн.

У структурі видатків загального фонду зведеного бюджету Луганської області за функціональною класифікацією питома вага видатків на утримання бюджетних установ соціально-культурної сфери та соціального забезпечення становить 71,1 %. Так, частка видатків на освіту – 54,7 % (1.986,6 млн грн), охорону здоров'я – 7,3 % (265,3 млн грн), соціальний захист та соціальне забезпечення населення – 3,4 % (122,5 млн грн), культуру й мистецтво – 3,6 % (131,6 млн грн), фізкультуру і спорт – 2,1 % (77,6 млн грн).

Дебіторська заборгованість бюджетних установ області на 01.01.2023 за загальним фондом становить 2.724,9 млн грн, у порівнянні з початком 2022 року зменшилася на 4,5 млн грн або на 62,2 %.

Кредиторська заборгованість на 01.01.2023 за видатками загального фонду зведеного бюджету становить 426,7 млн грн, у порівнянні з початком 2022 року збільшилася на 4,3 млн грн або 1,0 %. Зростання кредиторської заборгованості виникло переважно внаслідок обставин, які унеможливають її погашення в умовах правового режиму воєнного стану та тимчасової окупації території області. Отже, відповідні підприємства-кредитори залишилися на тимчасово окупованій території області, а бюджетними установами, які внаслідок активних бойових дій та стрімкої ескалації збройного конфлікту перемістилися в інші регіони України на територію, підконтрольну українській владі, втрачено первинні бухгалтерські документи, які підтверджують здійснення відповідних господарських операцій.

Затверджені на 2023 рік обсяги доходів і видатків місцевих бюджетів визначено з урахуванням особливостей складання розрахунків до проектів місцевих бюджетів на 2023 рік та прогнозів місцевих бюджетів на 2024-2027 роки, які доведено облдержадміністрації листом Міністерства фінансів України від 15.08.2022 № 05110-14-6/17891.

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну, воєнні дії спричинили руйнівний вплив на життя людей та масове порушення ланцюгів

економічної діяльності, руйнування інфраструктури, що, насамперед, призводить до значних економічних втрат у регіоні та Україні.

Відповідно до частини першої статті 75 Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) проєкт місцевого бюджету на 2023 рік мав ґрунтуватися на показниках, визначених у прогнозі місцевого бюджету, схваленому у 2022 році. Однак негативний вплив воєнних дій на території України та неможливість на цей час встановити наслідки російської агресії унеможливають розроблення реалістичних прогнозів економічного і соціального розвитку країни та, відповідно, бюджетних показників на середньостроковий період. Тому до бюджетного законодавства внесено низку змін, зокрема призупинено дію статті 751 Кодексу та пов'язані з нею норми щодо прогнозів місцевих бюджетів (Закон України «Про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України та інших законодавчих актів України»). Виходячи із цього обсяги доходів і видатків місцевих бюджетів на 2024-2027 роки щороку прогнозуються на рівні 2023 року.

У 2022 році надходження податків і зборів до місцевих бюджетів області (без трансфертів) становили 3.425,5 млн грн, у тому числі до дохідної частини загального фонду надійшло 3.326,4 млн грн податків, зборів та інших обов'язкових платежів, до спеціального фонду – 99,1 млн грн.

Очікуване виконання дохідної частини бюджету у 2023 році (загального та спеціального фондів) становить 1.821,4 млн грн або 100,0 % до затвердженого плану та 53,2 % до фактичних показників 2022 року.

Прогноз надходжень до місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) на 2024–2027 роки – 1.821,4 млн грн щороку або 100,0 % до рівня 2023 року.

Основні проблеми:

тимчасова окупація майже всієї території області;
руйнування та пошкодження майна суб'єктів господарювання;
релокація підприємств області до безпечних регіонів України;
припинення митних оформлень зовнішньоекономічних операцій суб'єктів ЗЕД Луганською митницею Держмитслужби;
недостатність обсягів надходжень податків і зборів до бюджетів усіх рівнів для забезпечення утримання та розвитку об'єктів соціальної, гуманітарної сфери та комунальної інфраструктури;
дотаційність місцевих бюджетів області;
недостатність власних надходжень Пенсійного фонду України для забезпечення видатків за пенсійними програмами;
суттєве скорочення надходжень до державного та місцевих бюджетів внаслідок згорання підприємницької діяльності у період збройного конфлікту з Російською Федерацією.

Основні завдання:

створення сприятливих умов для відновлення роботи платників податків на території області після деокупації;

забезпечення надходжень податків і зборів (обов'язкових платежів), митних та інших платежів до бюджетів усіх рівнів в обсягах, передбачених державним і місцевими бюджетами;

забезпечення повноти сплати єдиного внеску на державне соціальне страхування, скорочення боргу до Пенсійного фонду України в Луганській області та зі сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Очікувані результати:

збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів;

ресурсне забезпечення основних функцій та завдань місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

наповнення дохідної частини бюджетів Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування для забезпечення виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням;

погашення заборгованості до Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування.

3.2. Видатки бюджетних установ

На фінансування видатків бюджетних установ та заходів за загальним та спеціальним фондами місцевих бюджетів Луганської області на 2023 рік передбачено 4142,7 млн грн, що на 1,6 % або 67,0 млн грн більше фактичних показників 2022 року.

Очікуване виконання за видатками загального фонду місцевих бюджетів області прогнозується на рівні 3399,6 млн грн, що на 6,4 % або 233,2 млн грн менше фактичних показників 2022 року. На скорочення обсягу видатків місцевих бюджетів вплинула тимчасова окупація майже усієї території Луганщини та неможливість у зв'язку із цим у звичайному режимі забезпечувати функціонування бюджетних установ, працівникам яких оголошено простій у зв'язку з окупацією чи веденням активних бойових дій.

Зменшення видатків по загальному фонду відбулося у галузях: «Освіта» – на 46,7 % або 928,5 млн грн, «Охорона здоров'я» – 23,0 % (60,9 млн грн), «Соціальний захист та соціальне забезпечення» – 3,6 % (4,4 млн грн), «Культура і мистецтво» – 49,5 % (65,1 млн грн), «Фізична культура і спорт» – 56,5 % (43,8 млн грн).

У порівнянні з 2022 роком збільшено видатки на утримання апарату управління – на 17,6 % або 81,4 млн грн у зв'язку з утворенням відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» військових адміністрацій населених пунктів Луганської області, яким надано повноваження щодо виконання окремих функцій органів місцевого самоврядування.

Виконання за видатками спеціального фонду у 2023 році очікується

на рівні запланованих показників в обсязі 743,0 млн грн, що на 67,8 % або 300,1 млн грн більше фактичних показників 2022 року (442,9 млн грн). Основну питому вагу у структурі планових видатків спеціального фонду становлять видатки в сумі 478995,600 тис. грн за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах (далі – субвенція), які на цей час залишаються нерозподіленими у зв'язку з неможливістю в умовах тимчасової окупації території Луганської області забезпечити використання коштів субвенції відповідно до вимог, встановлених Законом України «Про джерела фінансування дорожнього господарства України» та Порядком спрямування коштів державного дорожнього фонду, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 1085.

Основні проблеми:

наявність найважливіших для подальшого соціально-економічного розвитку регіону проблем, розв'язання яких не може бути забезпечене лише за рахунок коштів місцевих бюджетів, а потребує значних інвестицій і підтримки на державному рівні.

Основні завдання:

забезпечення реалізації заходів, передбачених місцевими бюджетами;
забезпечення оптимізації витрат головних розпорядників коштів місцевих бюджетів шляхом виключення неперіоритетних та неефективних витрат, насамперед тих, що не забезпечують виконання основних функцій і завдань відповідного головного розпорядника;
сприяння підвищенню рівня бюджетної дисципліни.

Очікувані результати:

виконання повноважень, покладених на місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, соціально-економічний та культурний розвиток територій;
досягнення економії бюджетних коштів і результативності в діяльності розпорядників бюджетних коштів;
дотримання законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу щодо складання та виконання державного і місцевих бюджетів;
усунення порушень у бюджетній сфері.

Директор Департаменту
економічного розвитку та
зовнішньоекономічної діяльності

Ігор КУДЕНКО

№ з/п	Назва показника	Од. виміру	2022 рік (факт)	2023 рік (очікуване)	Темп росту (зниження) 2023 рік до 2022 року, %	2024 рік (прогноз)	Темп росту (зниження) 2024 рік до 2023 року, %	2025 рік (прогноз)	Темп росту (зниження) 2025 рік до 2024 року, %	2026 рік (прогноз)	Темп росту (зниження) 2026 рік до 2025 року, %	2027 рік (прогноз)	Темп росту (зниження) 2027 рік до 2026 року, %
7.4.	Заклади фізичної культури та спорту												
	Видатки на утримання закладів фізичної культури та спорту	млн грн	65,8	32,1	48,8	*	*	*	*	*	*	*	*
	Стадіони	одиниць	x	x	x	*	*	*	*	*	*	*	*
	Спортивні зали площею не менш як 162 кв. метри	одиниць	x	x	x	*	*	*	*	*	*	*	*
	Плавальні басейни	одиниць	x	x	x	*	*	*	*	*	*	*	*
	Спортивні майданчики	одиниць	x	x	x	*	*	*	*	*	*	*	*
	Кількість дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл, шкіл вищої спортивної майстерності	одиниць	24	24	100,0	*	*	*	*	*	*	*	*
Кількість вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл, шкіл вищої спортивної майстерності	осіб	382	382	100,0	*	*	*	*	*	*	*	*	
7.5.	Сім'я, діти та молодь												
	чисельність дітей-сиріт	осіб	1432	1300	90,8	1400	107,7	1350	96,4	1350	100,0	1350	100,0
	Кількість дитячих будинків сімейного типу	одиниць	28	28	100,0	30	107,1	32	106,7	34	106,3	36	105,9
	в них дітей	осіб	209	205	98,1	220	107,3	240	109,1	260	108,3	280	107,7
	Кількість створених дитячих будинків сімейного типу	одиниць	1	0	0,0	2	x	2	100,0	2	100,0	2	100,0
	Кількість прийомних сімей	одиниць	70	68	97,1	75	110,3	80	106,7	85	106,3	90	105,9
	в них дітей	осіб	123	120	97,6	130	108,3	140	107,7	150	107,1	160	106,7
	Кількість патронатних сімей	одиниць	0	10	x	10	100,0	15	150,0	20	133,3	25	125,0
	в них дітей	осіб	0	20	x	40	200,0	60	150,0	80	133,3	100	125,0
	Кількість центрів соціально-психологічної реабілітації дітей	одиниць	1	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0
	Кількість дітей, влаштованих до центрів соціально-психологічної реабілітації	осіб	29	30	103,4	100		100		100		100	
	Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у тому числі сільські та селищні, одиниць	одиниць	7	7	100,0	7	100,0	7	100,0	7	100,0	7	100,0
	Центри соціально-психологічної допомоги, одиниць	одиниць	1	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0
Центри для ВЛІ-інфікованих дітей та молоді, одиниць	одиниць	1	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	
8.	ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ												
	Охорона навколишнього природного середовища												
	Загальна кількість викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря	тис. тонн	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

* згідно з пунктом 1 Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи під час воєнного стану або стану війни та протягом трьох місяців після його припинення мають право не подавати статистичну та фінансову звітність. Зважаючи на відсутність звітів у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення органи державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації.

Після відновлення оприлюднення статистичної інформації будуть внесені відповідні зміни.

Додаток 2
до Програми
(абзац восьмий розділу 3)

Заходи щодо забезпечення виконання завдань Програми економічного і соціального розвитку Луганської області на 2024-2027 рік

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ РЕГІОНУ: КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ, СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ, СПРИЯТЛИВЕ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩЕ									
1.1.	Розвиток інноваційних галузей економіки з високою доданою вартістю								
1.1.1.	Сприяння розвитку галузей промисловості з високою доданою вартістю з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності	сприяння обстеженню об'єктів промисловості, визначення шкоди та збитків підприємств переробної промисловості	2024	0,000	0,000	0,000	кошти підприємств, іноземних донорів	Департамент розвитку, утримання мережі автомобільних доріг області, промисловості та транспорту облдержадміністрації, підприємства промисловості (за згодою)	відродження промислового комплексу Луганської області, працевлаштування населення, надходження податків до бюджетів усіх рівнів
	сприяння проведенню ремонтно-відновлювальних робіт на об'єктах промисловості, відновленню виробничої діяльності промислових підприємств, опануванню ринків збуту продукції, залучення суб'єктів господарювання до виставково-ярмаркових заходів	2025	0,000	0,000	0,000				
		2026	0,000	0,000	0,000				
		2027	0,000	0,000	0,000				
1.1.2.	Підтримка розвитку регіональної інноваційної екосистеми	популяризація науково-технічних і технологічних досягнень, успішного досвіду інноваційних підприємств і підприємців в Україні та світі шляхом популяризації через інноваційний вебпортал з розміщенням інформації про хід впровадження результатів науково-технічної діяльності в регіоні; сприяння створенню промоційно-інформаційної продукції у засобах масової	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент міжнародної технічної допомоги, інноваційного розвитку та зовнішніх зносин облдержадміністрації	висвітлення досягнень винахідництва в області, підвищення рівня поінформованості українського та міжнародного співтовариства про впровадження результатів науково-технічної діяльності установ та підприємств області
		2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
		2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
		2027	0,000	0,000	0,000	0,000			
		проведення семінарів, тренінгів із впровадження і розвитку інновацій, з покращення цифрових навичок для підприємств та громад області	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		підвищення рівня інноваційності регіональної економіки, що передбачає створення сприятливих умов для розвитку інноваційної сфери, започаткування підприємництва
		2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
		2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
		2027	0,000	0,000	0,000	0,000			

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації	
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1.2.	Розвиток сільських територій на базі партнерства та кооперації									
1.2.1.	Сприяння підвищенню продуктивності та ефективності сільського господарства	розробка Регіональної цільової програми підтримки агропромислового комплексу Луганської області	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації	повернення сільськогосподарських земель в економічний обіг, розвиток меліоративних земель, розвиток глибокої переробки продукції послинного походження	
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000			
		забезпечення ефективної реалізації програм державної підтримки	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		підвищення інвестиційної привабливості регіонального агропромислового комплексу	
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000			
		здійснення заходів щодо залучення міжнародної технічної допомоги для відновлення пошкодженої/зруйнованої інфраструктури	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		зростання інвестиційної активності суб'єктів господарювання та доходів сільгосптоваровиробників	
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000			
1.2.2.	Сприяння підвищенню ефективності переробки сільськогосподарської продукції	організація освітніх та інформаційних компаній, координація і співпраця з донорськими організаціями щодо відновлення функціонування суб'єктів підприємницької діяльності та створення нових з урахуванням кращих світових практик	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації	збільшення кількості суб'єктів ринкової інфраструктури шляхом відновлення діяльності існуючих підприємств та створення нових сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та сімейних фермерських господарств	
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000			
		участь в агропромислових виставках, ярмарках	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		збільшення попиту на продукцію товаровиробників Луганської області і, відповідно, зростання обсягів реалізації сільськогосподарської продукції	
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000			
1.3.	Системна підтримка бізнесу та його диверсифікація									
1.3.1.	Надання підтримки для розвитку малого та середнього підприємництва (МСП) та сприяння самозайнятості населення з фокусом на підтримку жінок, молоді та представників вразливих груп	залучення суб'єктів МСП до участі у державних програмах «Доступні кредити 5-7-9 %» та «Робота»	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		Департамент економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації	інформування суб'єктів підприємництва про можливості програм
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000			
		залучення суб'єктів МСП до участі в програмах підтримки бізнесу, які фінансуються міжнародними партнерами	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	інформування суб'єктів підприємництва про можливості програм		
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000			

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації		
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
		організація та проведення конференцій, навчальних та практичних семінарів, тренінгів, вебінарів, засідань «круглого столу», робочих нарад за участю суб'єктів МСП. Залучення суб'єктів МСП до участі у заходах, які проводяться за межами області	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		участь у заходах представників МСП, розвиток їх пізнавальної активності, самостійності, професійних навичок		
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000				
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000				
		інформаційна підтримка розділу «Підприємництво» на вебсторінці Департаменту економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності офіційного сайту облдержадміністрації та вебсторінки у мережі Facebook	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		підвищення рівня обізнаності суб'єктів підприємництва, розміщення 100 інформаційних повідомлень щоріку		
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000				
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000				
		демонстрації успішних бізнес-проектів та практик суб'єктів МСП	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		проведення заходів інформаційного характеру, висвітлення не менш 6 інформаційних матеріалів		
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000				
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000				
		координація відновлення та розширення мережі центрів надання адміністративних послуг	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		відновлення діяльності 23 центрів надання адміністративних послуг та створення 3 нових		
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000				
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000				
					2024	0,000	0,000	0,000	0,000	управління культури, національностей, релігій та туризму облдержадміністрації, райдержадміністрації, військові адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою), суб'єкти туристичної діяльності (за згодою), ГО «Туристична асоціація Луганської області» (за згодою)	відновлення, створення та актуалізація наявних туристичних продуктів, сприяння економічному і соціальному розвитку області, виховання шанобливого ставлення до історико-культурної спадщини, навколишнього середовища та традицій, збереження пам'яті про події, пов'язані з військовою агресією Російської Федерації в Україні
					2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
					2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
1.3.2. Розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури та туристичних продуктів з урахуванням вимог інклюзивності		відновлення, актуалізація та розбудова нових туристичних продуктів	2024	0,000	0,000	0,000	0,000				
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000				
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000				
			2024	0,000	0,000	0,000	0,000				
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000				
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000				

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		виготовлення інформаційної продукції про туристичний потенціал регіону (буклетів, брошур, флаєрів)	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	управління культури, національностей, релігій та туризму облдержадміністрації, райдержадміністрації, військові адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою), суб'єкти туристичної діяльності (за згодою)	відновлення туристичної сфери, розвиток в області різних видів туризму, збільшення туристичних потоків
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		організація засідань "круглого столу", семінарів, форумів тощо	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	управління культури, національностей, релігій та туризму облдержадміністрації, райдержадміністрації, військові адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою), суб'єкти туристичної діяльності (за згодою), ГО «Туристична асоціація Луганської області» (за згодою), Навчально-науковий інститут торгівлі, обслуговуючих технологій та туризму ЛНУ ім. Т.Шевченка (за згодою)	обговорення участі у національних та міжнародних програмах і конкурсах з метою посилення туристичної привабливості регіону, обговорення проблемних питань та пошук шляхів їх наукового та практичного вирішення та потенціал розвитку туристичної сфери в умовах сьогодення
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		сприяння виставковому маркетингу в туризмі	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	управління культури, національностей, релігій та туризму та інші структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, військові адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою), суб'єкти туристичної діяльності (за згодою), ГО «Туристична асоціація Луганської області» (за згодою), позашкільні заклади освіти, діяльність яких пов'язана з туризмом (за згодою)	відновлення туристичної сфери в регіоні, популяризація різних видів туризму, збільшення туристичних потоків
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		залучення МТД та бюджетних коштів, надання консультативно-методичної допомоги громадським організаціям, їх об'єднанням, суб'єктам туристичної діяльності щодо розробки і реалізації проєктів у сфері туризму	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	управління культури, національностей, релігій та туризму облдержадміністрації, райдержадміністрації, військові адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою), ГО «Туристична асоціація Луганської області» (за згодою), Навчально-науковий інститут торгівлі, обслуговуючих технологій та туризму ЛНУ ім. Т.Шевченка (за згодою)	розвиток туристичної інфраструктури, створення сприятливих умов для розвитку різновидів туризму та конкурентоспроможного туристичного продукту
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
1.3.3.	Сприяння реіндустріалізації та модернізації вугледобувної галузі регіону	сприяння обстеженню об'єктів вугледобувної галузі, визначення шкоди та збитків підприємств та за результатами сприяння отриманню державного фінансування на капітальне будівництво та технічне переоснащення	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент житлово-комунального господарства облдержадміністрації	відновлення виробничої діяльності вугледобувних підприємств, реіндустріалізація та модернізація вугледобувної галузі регіону, працевлаштування населення, надходження податків до бюджетів усіх рівнів
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
1.3.4.	Наблизити систему підготовки кадрів у відповідність до потреб регіональної економіки з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності	моніторинг регіонального ринку праці для формування регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих працівників та фахівців з урахуванням потреб економіки регіону	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	департаменти облдержадміністрації: освіти і науки, економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності, Луганський обласний центр зайнятості (за згодою)	формування регіонального замовлення відповідно до потреб регіонального ринку праці
				0,000	0,000	0,000	0,000		
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
1.3.5.	Підвищення інвестиційної привабливості та міжнародної промоції регіону	підготовка презентаційних матеріалів про Луганську область та її інвестиційний потенціал	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	департаменти облдержадміністрації: економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародної технічної допомоги, інноваційного розвитку та зовнішніх зносин	активізація потенційних інвесторів щодо реалізації проєктів на території області
				0,000	0,000	0,000	0,000		
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		участь у національних та міжнародних виставкових заходах	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		укладення угод з метою розширення ділових відносин у сфері розвитку регіону
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		координація дій з реалізації проєктів регіонального розвитку	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		залучення інвестиційних коштів у розвиток регіону
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		поширення інформації про соціально-економічний, культурний, інноваційний, тощо потенціал та пропозицій підприємств області серед дипломатичних установ, адміністративно-територіальних одиниць іноземних країн	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент міжнародної технічної допомоги, інноваційного розвитку та зовнішніх зв'язин облдержадміністрації	направлення інформації (щороку) про соціально-економічний, культурний, інноваційний потенціал області 5 посольствам, 10 перспективним країнам-партнерам, 5 почесним консулам іноземних держав в Україні, 5 посольствам України за кордоном, почесним консулам України в 5 іноземних державах з метою розвитку співробітництва, налагодження співпраці
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2024	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
	Всього за розділом:								
2. ВІДНОВЛЕННЯ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНУ									
2.1.	Відновлення інфраструктури: логістика, енергозабезпечення								
2.1.1.	Забезпечення сталого енергопостачання та підвищення рівня енергетичної безпеки	сприяння обстеженню об'єктів електроенергетики, визначення шкоди та збитків підприємств, сприяння проведенню ремонтно-відновлювальних робіт на об'єктах	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент житлово-комунального господарства облдержадміністрації, ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» (за згодою)	відновлення технічного стану об'єктів електричних мереж та підвищення надійності електропостачання споживачів
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
2.1.2.	Відновлення транспортно-логістичної інфраструктури та покращання транспортного сполучення з урахуванням вимог інклюзивності	сприяння відновленню об'єктів автомобільного та електричного транспорту	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент розвитку, утримання мережі автомобільних доріг області, промисловості та транспорту облдержадміністрації, військові адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою)	відновлення пасажирських перевезень на міських, приміських і міжміських (внутрішньообласних) автобусних маршрутах загального користування, з урахуванням вимог інклюзивності. Збільшення обсягів перевезень. Забезпечення безпеки дорожнього руху. Відновлення інфраструктури міського електротранспорту з урахуванням вимог інклюзивності
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		сприяння відновленню інфраструктури залізничного транспорту	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент розвитку, утримання мережі автомобільних доріг області, промисловості та транспорту облдержадміністрації, військові адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою), підприємства залізничного транспорту (за згодою)	відновлення роботи залізничного транспорту
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		першочергові роботи з відновлення мережі автомобільних доріг загального користування після деокупації тимчасово окупованих територій області	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департаменту розвитку, утримання мережі автомобільних доріг області, промисловості та транспорту облдержадміністрації, Служба відновлення та розвитку інфраструктури у Луганській області (за згодою)	збереження мережі доріг загального користування від руйнування
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
		відновлення та розбудова автомобільних доріг області та покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг загального користування державного значення, загального користування місцевого значення	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		ліквідація незадовільних умов руху автотранспорту, у тому числі маршрутів загального користування, на аварійних ділянках доріг загального користування шляхом проведення ремонтних робіт. Покращення транспортно-експлуатаційного стану доріг, що зв'язують область з іншими регіонами України та районними центрами, а також підвищення транзитного потенціалу області
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		сприяння відновленню транспортного зв'язку у населених пунктах, у тому числі мостів, шляхопроводів та проїзної частини вулиць і доріг комунальної власності	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департаменту розвитку, утримання мережі автомобільних доріг області, промисловості та транспорту облдержадміністрації, військовій адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою)	покращення транспортно-експлуатаційного стану доріг у населених пунктах області
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
2.2.	Відновлення та розвиток регіональної системи надання послуг населенню								
2.2.1.	Відновлення та розбудова системи надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності	організація та контроль за ходом виконання заходів Регіональної цільової програми розвитку й підтримки комунальних закладів охорони здоров'я та з надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування, на 2023-2025 роки	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	забезпечення стабільної роботи медичних закладів, збереження кадрового потенціалу, надання якісних медичних послуг населенню області
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
		забезпечення підготовки медичних кадрів для закладів охорони здоров'я області	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		доукомплектування лікарями медичних закладів області
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.2.2.	Покращання доступу до якісних соціальних послуг на території, прилеглий до зони розмежування з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності	відновлення та подальший розвиток мережі центрів первинної медико-санітарної допомоги та їх підрозділів у містах та районах області	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	охоплення медичним обслуговуванням центрами первинної медико-санітарної допомоги 100 % населення області
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		забезпечення оздоровлення та відпочинку учнів закладів загальної середньої освіти обласної комунальної власності	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент освіти і науки облдержадміністрації	соціальна підтримка дітей із соціально незахищених категорій
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		сприяння підвищенню рівня професійної компетентності педагогічних працівників області	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент освіти і науки облдержадміністрації	зростання рівня професійної компетентності педагогів закладів освіти, покращання якості надання освітніх послуг в регіоні
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		підтримка талановитої та обдарованої молоді	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (за згодою), КЗ «ЛОМАНУМ» (за згодою)	надання педагогічної підтримки та створення умов для розвитку інтелектуального та творчого потенціалу обдарованих дітей та молоді
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		розбудова системи національно-патріотичного виховання дітей та молоді	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Луганський обласний центр дитячо-юнацького туризму і краєзнавства (за згодою), Луганський обласний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою (за згодою), КЗ Луганський обласний ліцей-інтернат фізичної культури і спорту (за згодою)	створення умов для розвитку громадянської компетентності дітей та учнівської молоді, проведення обласного етапу Всеукраїнської національно-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		забезпечення участі вихованців закладів загальної середньої освіти обласної комунальної власності у спортивних змаганнях і навчально-тренувальних зборах	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, КЗ Луганський обласний ліцей-інтернат фізичної культури і спорту (за згодою)	створення умов для зростання спортивної майстерності, підготовки до участі у спортивних змаганнях і навчально-тренувальних зборах
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
сприяння оснащенню закладів загальної середньої освіти комп'ютерною технікою	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент освіти і науки облдержадміністрації	забезпечення безперешкодного доступу здобувачів освіти до якісних освітніх послуг у форматі дистанційного навчання		
	2025	0,000	0,000	0,000	0,000				
	2026	0,000	0,000	0,000	0,000				
	2027	0,000	0,000	0,000	0,000				

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		організаційно-методичний супровід створення інклюзивних груп, інклюзивних класів у закладах дошкільної та загальної середньої освіти	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітей з особливими освітніми потребами
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		сприяння відновленню матеріально-технічної бази закладів дошкільної, загальної середньої, професійно- (професійно-технічної) освіти	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		створення умов для відновлення освітнього процесу в закладах освіти в очному форматі
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		проведення в закладах освіти заходів правопросвітницького характеру, спрямованих на попередження правопорушень, запобігання булінгу, домашньому насильству	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		зростання рівня правової обізнаності учасників освітнього процесу
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		розбудова системи надання соціальних послуг для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю Луганської області	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації	відновлення роботи установ надавачів соціальних послуг, збільшення місць для перебування громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, які потребують стороннього догляду, побутового і медичного обслуговування. Забезпечення підопічних повним спектром соціальних послуг на належному рівні
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		формування системи надання соціальних послуг жінкам, чоловікам та дітям, які постраждали від насильства шляхом утворення спеціалізованих притулків, кризових кімнат, мобільних бригад соціально-психологічної допомоги	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації	наявність послуги забезпечення тимчасового перебування в умовах цілодобового стаціонару та соціально-психологічної допомоги для жінок, чоловіків та дітей, постраждалих від насильства, які перебувають у кризовому стані
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		створення умов для забезпечення надання якісних культурних послуг населенню, розвитку творчого потенціалу та культурного простору області, збереження національних традицій та звичаїв	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	управління культури, національностей, релігій та туризму облдержадміністрації	надання культурних послуг мешканцям Луганщини (проведення фестивалів, творчих конкурсів, свят, інших заходів); залучення дітей до вивчення та опанування традицій народної творчості, розвитку їх творчих здібностей
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		створення молодіжних центрів	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Управління молоді та спорту облдержадміністрації	збільшення кількості: молодіжних центрів у регіоні; молоді, залученої до участі в соціально-економічному, політичному і культурному житті міст, районів, об'єднаних територіальних громад
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
2.2.3.	Відновлення та розбудова регіональної інфраструктури для надання соціальних послуг з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності	відновлення повноцінної діяльності на підконтрольній українській владі території Луганської області Комунальної установи «Луганський обласний Центр соціальної реабілітації дітей з інвалідністю «Відродження»	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації	відновлення роботи Комунальної установи «Луганський обласний Центр соціальної реабілітації дітей з інвалідністю «Відродження», створення умов для повернення дитини/особи з інвалідністю до активної участі у житті, відновлення її соціального статусу, здатності до самостійної суспільної і родинно-побутової діяльності, отримання освіти, в подальшому сприяння її професійному самовизначенню на основі врахування стану здоров'я, освітнього і професійно-кваліфікаційного рівнів та потреб галузей економіки
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		відновлення повноцінної діяльності та пошкодженої інфраструктури обласних стаціонарних установ	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		відновлення роботи обласних стаціонарних установ. Забезпечення підопічних повним спектром соціальних послуг на належному рівні
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
2.2.4.	Забезпечення захисту прав та законних інтересів дітей	надання місцевим органам виконавчої влади і органам місцевого самоврядування практичної, методичної та консультативної допомоги у вирішенні питань щодо соціального захисту дітей і запобіганню вчиненню дітьми правопорушень. Забезпечення проведення спільних профілактичних заходів (рейдів) «Діти вулиць», «Вокзал», «Урок» тощо	2024	0,000	86,820	0,000	0,000	Служба у справах дітей	проведення семінарів, нарад, тренінгів для працівників служб у справах дітей, інших структурних підрозділів, причетних до захисту прав дитини. Здійснення контролю за додержанням законодавства щодо соціального захисту дітей і запобігання вчиненню дітьми правопорушень. Попередження бездоглядності та безпритульності, негативних проявів у дитячому середовищі
			2025	0,000	86,820	0,000	0,000		
			2026	0,000	86,820	0,000	0,000		
			2027	0,000	86,820	0,000	0,000		

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		забезпечення духовного та культурного розвитку дитини	2024	0,000	485,700	0,000	0,000		проведення заходів до Міжнародного Дня захисту дітей, Дня усиновлення, Дня Святого Миколая, Новорічних та різдвяних свят
			2025	0,000	485,700	0,000	0,000		
			2026	0,000	485,700	0,000	0,000		
			2027	0,000	485,700	0,000	0,000		
	<i>Всього за розділом:</i>		<i>2024</i>	<i>0,000</i>	<i>572,5</i>	<i>0,000</i>	<i>0,000</i>		
			<i>2025</i>	<i>0,000</i>	<i>572,5</i>	<i>0,000</i>	<i>0,000</i>		
			<i>2026</i>	<i>0,000</i>	<i>572,5</i>	<i>0,000</i>	<i>0,000</i>		
			<i>2027</i>	<i>0,000</i>	<i>572,5</i>	<i>0,000</i>	<i>0,000</i>		
3. ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ, ОРІЄНТОВАНЕ НА ЛЮДИНУ									
3.1.	Ефективне управління, комунікації та партнерства								
3.1.1.	Удосконалення управління регіональним розвитком з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності	реалізація заходів, пов'язаних з діяльністю у сфері державного управління	2024	0,000	391,650	0,000	0,000	апарат облдержадміністрації	проведення нагородження військовослужбовців та кращих працівників обласними відзнаками з нагоди державних та професійних свят. Вручення вітальних листівок до державних свят, ювілеїв та днів народження для налагодження ефективної комунікації з метою подальшої діяльності та зміцнення встановлених партнерських
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		створення умов для функціонування державної установи «Луганський обласний контактний центр»	2024	0,000	2361,916	0,000	0,000	облдержадміністрація, державна установа «Луганський обласний контактний центр» (за згодою)	сприяння розширенню можливостей громадян для реалізації їхнього права на звернення, забезпечення комунікації між органами влади та громадськістю
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		створення умов для функціонування Комунальної установи «Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики» Луганської обласної ради	2024	0,000	4753,825	0,000	0,000	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, комунальна установа «Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики Луганської обласної ради» (за згодою)	здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення управління охороною здоров'я, впровадження інноваційних технологій
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на фінансування діяльності військових адміністрацій із виконання повноважень органів місцевого самоврядування	2024	0,000	в обсягах, розпорядженні ями голови обласної державної адміністрації – начальника обласної військової адміністрації	0,000	0,000	апарат, структурні підрозділи облдержадміністрації	здійснення виконавчої влади в області, забезпечення виконання Конституції, законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України
			2025	0,000	адміністрації	0,000	0,000		
			2026	0,000	про обласний	0,000	0,000		
			2027	0,000	бюджет	0,000	0,000		

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації	
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
		реалізація заходів, пов'язаних з економічною діяльністю	2024	0,000	100000,000	0,000	0,000	Департамент фінансів облдержадміністрації		
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000			
		реалізація заходів у галузі культури і мистецтва	2024	0,000	265,300	0,000	0,000	Департамент масових комунікацій облдержадміністрації		
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000			
		розроблення містобудівної документації: комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів з планами зонування	2024	2170,0	0,000	11000,0	29600,0	Департамент будівництва, енергозбереження, архітектури та містобудування облдержадміністрації	наявна топографічна основа у масштабі 1:100000 на території громад та у М 1:2000 на населені пункти	
			2025	4536,4	0,000	18613,6	18250,0			
			2026	1000,0	0,000	16250,0	34700,0		комплексний план Северодонецької ТГ з Генеральним планом міста Северодонецька	
			2027	2000,0	0,000	19385,0	32800,0		11 комплексних планів з генеральними планами, а саме: Біловодська ТГ, Красноріченська ТГ, Кременська ТГ, Лисичанська ТГ, Лозно-Олександрівська ТГ, Нижньодуванська ТГ, Новоайдарська ТГ, Попаснянська ТГ, Рубіжанська ТГ, Станічно-Луганська ТГ, Троїцька ТГ	
			2024	0,000	0,000	0,000	0,000		Департамент масових комунікацій облдержадміністрації	втілення демократичних принципів при побудові громадянського суспільства
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
2027	0,000	0,000	0,000	0,000						
3.1.2.	Сприяння розвитку демократичних інструментів в системі управління з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності	створення діалогових майданчиків з громадськими організаціями	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент міжнародної технічної допомоги, інноваційного розвитку та зовнішніх зносин облдержадміністрації	відновлення співпраці з регіонами Грузії, Болгарії, Польщі, Китаю, Франції, Таджикистану, Боснії і Герцеговини	
3.1.3.	Сприяння формуванню ефективної системи міжрегіонального партнерства	проведення роботи щодо відновлення втрачених міжрегіональних зв'язків області із 3 закордонними регіонами-партнерами, з якими область має угоди про співробітництво	2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент міжнародної технічної допомоги, інноваційного розвитку та зовнішніх зносин облдержадміністрації		розвиток міжнародного співробітництва й визначення шляхів співпраці області із зарубіжними країнами; інформаційне забезпечення іноземних дипломатів щодо економічного потенціалу територій і підприємств області після деокупації території області та актуальної оцінки руйнувань і завданих збитків
		2025	0,000	0,000	0,000	0,000				
		2026	0,000	0,000	0,000	0,000				
		2027	0,000	0,000	0,000	0,000				
2024	0,000	0,000	0,000	0,000						

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		сприяння проведенню освітніх обмінів між Луганською областю та різними регіонами України	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент освіти і науки облдержадміністрації	налагодження і поглиблення освітнього співробітництва, розвиток партнерських зв'язків між освітянами і учнівською молоддю різних регіонів України
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		запровадження та розвиток програми e-медицина	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	здійснення реформи медичної галузі, ефективна робота медичних закладів завдяки використанню електронної системи охорони здоров'я
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		здійснення гастрольних театральних та концертних виступів територією України й за кордоном, участь у всеукраїнських та міжнародних фестивалях і конкурсах	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	управління культури, національностей, релігій та туризму облдержадміністрації	популяризація творчого потенціалу Луганщини, підтримка гастрольної діяльності театральних та концертних колективів області
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
3.2.	Сприяння розвитку інфраструктури надання послуг								
3.2.1.	Відновлення та розбудова інфраструктури інституцій обласного підпорядкування з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності	відновлення та розвиток служби екстреної медичної допомоги та медицини катастроф	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	оснащення медичним обладнанням служби екстреної медичної допомоги та медицини катастроф; забезпечення 10-хвилинного прибуття на виклик бригади швидкої медичної допомоги в містах та 20-хвилинного – у сільській місцевості
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		сприяння відновленню матеріально-технічної бази закладів загальної середньої освіти обласної комунальної власності	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, райдержадміністрації, військові адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою)	відновлення діяльності 6 закладів загальної середньої освіти обласної комунальної власності, створення безпечних умов для навчання у функціонуючих закладах
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		надання комплексної соціальної допомоги постраждалим жінкам, чоловікам та дітям у Луганському обласному центрі соціально-психологічної допомоги	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації	відновлення роботи Луганського обласного центру соціально-психологічної допомоги. Наявність комплексу соціальних послуг жінкам, чоловікам та дітям, які внаслідок стихійного лиха, збройних конфліктів, насильства, торгівлі людьми або реальної загрози їх вчинення тощо перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		надання медико-соціальних та психолого-педагогічних послуг дітям та молоді з ВЛІ-статусом в Комунальному закладі «Рубіжанський обласний центр для ВЛІ-інфікованих дітей та молоді»	2024	0,000	1163,962	0,000	0,000	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації	відновлення роботи Комунального закладу «Рубіжанський обласний центр для ВЛІ-інфікованих дітей та молоді», соціальна адаптація ВЛІ-інфікованих дітей та молоді, сприяння їх інтеграції у суспільство
			2025	0,000	1222,160	0,000	0,000		
			2026	0,000	1283,268	0,000	0,000		
			2027	0,000	1347,431	0,000	0,000		
		забезпечення функціонування відділу технічного нагляду за капітальним будівництвом та ремонтom бюджетних установ та організацій Департаменту соціального захисту населення Луганської облдержадміністрації	2024	0,000	224,569	0,000	0,000	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації	утримання та зміцнення матеріально-технічної бази установ, які надають послуги зі стаціонарного догляду з наданням місця для проживання, всебічної підтримки, захисту та безпеки осіб, які не можуть вести самостійний спосіб життя через похилий вік, фізичні або розумові вади, психічні захворювання або інші хвороби
			2025	0,000	235,798	0,000	0,000		
			2026	0,000	247,588	0,000	0,000		
			2027	0,000	259,967	0,000	0,000		
		сприяння сталому функціонуванню обласних закладів культури та поліпшенню якості культурних послуг для населення	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	управління культури, національностей, релігій та туризму облдержадміністрації	забезпечення сталого функціонування обласних закладів культури, збереження мережі обласних закладів культури
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		відновлення/будівництво/реконструкція спортивних об'єктів, впорядкування прилеглої території обласних закладів фізичної культури та спорту	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Управління молоді та спорту облдержадміністрації	покращання матеріально-технічного стану об'єктів спортивної інфраструктури, підвищення рівня безпеки при занятті спортом, розвиток спорту вищих досягнень
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації		
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
		сприяння підвищенню професійного рівня працездатного населення з урахуванням потреб економіки та ринку праці	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	департаменти обласної державної адміністрації: економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності, освіти і науки, Луганський обласний центр зайнятості (за згодою)	підвищення професійного рівня та конкурентоспроможності безробітних громадян шляхом здійснення професійного навчання для задоволення потреб роботодавців у працівниках, що сприятиме зменшенню дисбалансу між попитом та пропозицією робочої сили		
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000				
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000				
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000				
		проведення інформаційно-роз'яснювальних заходів для населення, роботодавців та соціальних партнерів щодо законодавства «Про зайнятість», послуги служби зайнятості, переваги легальної зайнятості та оплати труда	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації, райдержадміністрації, військові адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою), Луганський обласний центр зайнятості (за згодою)	підвищення рівня обізнаності населення про реальний попит та умови праці сучасного ринку праці		
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000				
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000				
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000				
		3.2.2.	Сприяння розвитку інфраструктури та надання послуг в громадах на засадах співфінансування з урахуванням принципів недискримінації та гендерної рівності	сприяння працевлаштуванню незайнятого населення та безробітних осіб, у тому числі внутрішньо переміщених	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації, райдержадміністрації, військові адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою), Луганський обласний центр зайнятості (за згодою)	зменшення рівня безробіття та підвищення рівня зайнятості населення
					2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
					2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
					2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
забезпечення тимчасової зайнятості населення шляхом організації громадських та суспільно-корисних робіт	2024			0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації, райдержадміністрації, військові адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою), Луганський обласний центр зайнятості (за згодою)	підвищення рівня зайнятості населення, у тому числі внутрішньо переміщених осіб		
	2025			0,000	0,000	0,000	0,000				
	2026			0,000	0,000	0,000	0,000				
	2027			0,000	0,000	0,000	0,000				
створення ефективних умов для самозайнятості населення, у тому числі внутрішньо переміщених осіб	2024			0,000	0,000	0,000	0,000	райдержадміністрації, військові адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою)	підвищення рівня самозайнятості населення за рахунок розвитку підприємницьких структур області		
	2025			0,000	0,000	0,000	0,000				
	2026			0,000	0,000	0,000	0,000				
	2027			0,000	0,000	0,000	0,000				

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		створення пожежно-рятувальних підрозділів місцевої, добровільної пожежної охорони, центрів безпеки громадян на території Луганської області	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент з питань цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації	забезпечення протипожежного захисту об'єктів і населених пунктів області, зниження ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, підвищення рівня безпеки населення і захищеності територій від наслідків надзвичайних ситуацій, забезпечення часу реагування на надзвичайні ситуації (до 20 хвилин), своєчасне та якісне проведення невідкладних відновлювальних робіт і заходів, спрямованих на ліквідацію надзвичайних ситуацій та їх
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		відновлення та розвиток первинної та спеціалізованої медичної допомоги	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	покращення матеріально-технічного забезпечення закладів первинної та вторинної ланки надання медичної допомоги
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		організаційно-методичний супровід розвитку мережі інклюзивно-ресурсних центрів	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент освіти і науки облдержадміністрації	відновлення діяльності інклюзивно-ресурсних центрів, сприяння покращанню матеріально-технічної бази ІРЦ
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		сприяння організації надання соціальних послуг населенню громад	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації	рівень охоплення соціальними послугами в громадах не менш 80 % від потреби
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		здійснення заходів моніторингу пошкоджень/руйнації об'єктів культурної спадщини області	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	управління культури, національностей, релігій та туризму облдержадміністрації	фіксація стану нерухомих об'єктів культурної спадщини з метою подальшого їх відновлення
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		відновлення/будівництво/реконструкція спортивних об'єктів	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Управління молоді та спорту облдержадміністрації	покращання матеріально-технічного стану об'єктів спортивної інфраструктури, підвищення рівня безпеки при занятті спортом; розвиток спорту вищих досягнень
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		придбання обладнання та предметів довгострокового користування для закладів фізичної культури і спорту	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		створення належних умов для надання рівно доступних і якісних послуг різним категоріям населення, розвитку масових видів спорту, організації змістовного дозвілля за місцем проживання та в місцях масового відпочинку громадян
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		створення інноваційних просторів, цифрових хабів, коворкінг-центрів	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент міжнародної технічної допомоги, інноваційного розвитку та зовнішніх зносин облдержадміністрації	покращання знань населення із числа внутрішньо переміщених осіб з питань цифрової грамотності, опанування цифрових навичок, доступу до нових технологій, ознайомлення з новими напрямками розвитку точних наук та інженерії; забезпечено можливість реалізовувати знання на практиці; стимулювання інноваційної діяльності
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		опрацювання проєктних пропозицій та проєктних ініціатив області, реалізація яких потребує залучення коштів міжнародної технічної допомоги	2024	0,000	0,000	0,000	0,000		інформування потенційних міжнародних донорських організацій, дипломатичних установ іноземних країн про проєктні пропозиції області, у тому числі під час нарад та зустрічей. Залучення нових проєктів міжнародної технічної допомоги до реалізації місцевих проєктів
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		утворення/відновлення служб з перевезення «Соціальне таксі»	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, військовій адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою)	надання особам з інвалідністю та дітям з інвалідністю з порушеннями зору та опорно-рухового апарату транспортних послуг через спеціально створені служби перевезень
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
3.3.	Безпечне, енерго-, ресурсозберігаюче та енергоефективне середовище								
3.3.1.	Створення систем управління побутовими відходами	сприяння обстеженню об'єктів управління відходами, визначення шкоди та збитків підприємств, сприяння проведенню ремонтно-відновлювальних робіт на об'єктах	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент житлово-комунального господарства облдержадміністрації	створення сучасної системи управління побутовими відходами, зменшення обсягів захоронення відходів, зменшення кількості викидів парникових газів
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.3.2.	Сприяння раціональному використанню водних ресурсів та зменшення забруднення природного середовища скидами стічних вод	розроблення регіональної програми у сфері питної води, водопостачання та водовідведення, організація та контроль за реалізацією її заходів	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент житлово-комунального господарства облдержадміністрації	побудова та модернізація об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства та, як наслідок, збереження водних ресурсів, підвищення якості питної води, поліпшення екологічного стану навколишнього природного середовища
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
3.3.3.	Створення системи спостережень за забрудненням навколишнього природного середовища відповідно до вимог Директив ЄС	відновлення існуючої та розбудова державної мережі спостережень за станом атмосферного повітря	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів облдержадміністрації	забезпечення інформування громадськості, органів місцевої влади та місцевого самоврядування про екологічний стан важливих осередків довкілля сучасними технічними засобами, підвищення рівня інформаційного забезпечення процедури обґрунтування та ефективності прийняття управлінських рішень в галузі охорони довкілля та екологічно-безпечного природокористування в області, своєчасне реагування та попередження виникнення екологічних загроз
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
3.3.4.	Сприяння енергоефективності та розвитку альтернативної енергетики	розроблення регіональної програми модернізації систем теплопостачання, організація та контроль за реалізацією її заходів	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент житлово-комунального господарства облдержадміністрації	забезпечення сталого та якісного теплопостачання населених пунктів, підвищення технологічного рівня виробництва теплової енергії, зміна структури споживання первинних енергетичних ресурсів за рахунок використання місцевих і вторинних енергетичних ресурсів, зменшення шкідливого впливу на довкілля від діяльності підприємств теплокомуненерго
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.3.5.	Сприяння охороні та розширенню мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення	підготовка і подання клопотань про організацію чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду; погодження з власниками та первинними користувачами природних ресурсів у межах територій, рекомендованих для заповідання; розробка проєктів створення; прийняття рішень про створення чи оголошення територій, об'єктів природно-заповідного фонду та їх охоронних зон; розробка Положень та Охоронних зобов'язань	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів облдержадміністрації	розширення територій природно-заповідного фонду шляхом оголошення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
3.3.6.	Впровадження заходів із запобігання зміні клімату та адаптації до неї	розроблення регіональної стратегії адаптації до зміни клімату	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів, структурні підрозділи облдержадміністрації	здійснення оцінок ризиків та вразливості суспільно-економічних секторів та природних компонентів до наслідків зміни клімату та формування пріоритетних заходів з адаптації, а також підвищення рівня обізнаності населення щодо екологічних проблем та наслідків зміни клімату
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
Всього за розділом:			2024	2170,0	109161,2	11000,0	29600,0		
			2025	4536,4	1458,0	18613,6	18250,0		
			2026	1000,0	1530,9	16250,0	34700,0		
			2027	2000,0	1607,4	19385,0	32800,0		
4. БЕЗПЕКА, НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА ЦІЛІСНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР									
4.1.	Безпечна територія								
4.1.1.	Створення безпечних умов для проживання та пересування територією області з урахуванням гендерно-орієнтованого підходу	очищення територій населених пунктів області від вибухонебезпечних предметів	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	ГУ ДСНС України у Луганській області (за згодою), Департамент з питань цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації	підвищення рівня безпеки населення і захищеності територій від наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних із збройною агресією Російської Федерації проти України
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
		реалізація заходів та робіт з територіальної оборони та мобілізаційної підготовки, підтримки сил безпеки і оборони	2024	0,000	200000,000	0,000	0,000	облдержадміністрація	підвищення обороноздатності підрозділів сил оборони
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації	
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
		створення нової, сучасної територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент з питань цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, військові адміністрації населених пунктів, органи місцевого самоврядування (за згодою)	забезпечення оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій. Інформування населення. Стала робота створеної територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення	
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
		поповнення регіонального матеріального резерву для запобігання виникненню і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент з питань цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації	придбання матеріальних цінностей згідно з номенклатурою матеріального резерву, накопичення регіонального матеріального резерву для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій	
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000			
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000			
		надання комплексної соціальної допомоги постраждалим жінкам, чоловікам та дітям у Луганському обласному центрі соціально-психологічної допомоги	2024	0,000	981,604	0,000	0,000	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації	наявність комплексу соціальних послуг жінкам, чоловікам та дітям, які внаслідок стихійного лиха, збройних конфліктів, домашнього насильства, торгівлі людьми або реальної загрози їх вчинення тощо перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати	
			2025	0,000	1030,684	0,000	0,000			
			2026	0,000	1082,218	0,000	0,000			
			2027	0,000	1136,329	0,000	0,000			
		4.2.	Формування системи цінностей на засадах загальноукраїнської єдності та соціальної згуртованості							
		4.2.1.	Активізація інформаційних кампаній та сприяння протидії антиукраїнській пропаганді	розроблення та реалізація Регіональної цільової програми інформаційної реінтеграції та розвитку інформаційної сфери Луганської області на 2024–2027 роки	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент масових комунікацій облдержадміністрації
		2025	0,000	0,000	0,000	0,000				
		2026	0,000	0,000	0,000	0,000				
		2027	0,000	0,000	0,000	0,000				
4.2.2.	Сприяння формуванню активного громадянського суспільства з урахуванням гендерно-орієнтовного підходу	створення громадської ради при облдержадміністрації	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент масових комунікацій облдержадміністрації	продуктивна співпраця з дорадчим органом з питань діяльності облдержадміністрації за демократичними принципами	
		2025	0,000	0,000	0,000	0,000				
		2026	0,000	0,000	0,000	0,000				
		2027	0,000	0,000	0,000	0,000				
4.3.	Інформаційний простір регіону									
4.3.1.	Забезпечення покриття телерадіоканалами території області	будівництво радіотелевізійних передавальних станцій	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент масових комунікацій облдержадміністрації, відділ з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації облдержадміністрації	забезпечення території області сигналом українських телерадіоканалів	
		2025	0,000	0,000	0,000	0,000				
		2026	0,000	0,000	0,000	0,000				
		2027	0,000	0,000	0,000	0,000				

№ з/п	Завдання	Механізм реалізації завдання	Рік виконання	Обсяги фінансування заходу, тис. грн				Виконавці	Очікуваний результат реалізації
				державний бюджет	обласний бюджет	інші місцеві бюджети	інші джерела фінансування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4.3.2.	Сприяння розбудові єдиного цифрового простору в регіоні	забезпечення сталої трансляції українського телерадіомовлення на всій території Луганської області	2024	0,000	0,000	0,000	0,000	Департамент масових комунікацій облдержадміністрації, відділ з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації облдержадміністрації	сталий прийом каналів українського мовлення на всій території області
			2025	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2026	0,000	0,000	0,000	0,000		
			2027	0,000	0,000	0,000	0,000		
<i>Всього за розділом:</i>			<i>2024</i>	<i>0,000</i>	<i>200981,6</i>	<i>0,000</i>	<i>0,000</i>		
			<i>2025</i>	<i>0,000</i>	<i>1030,7</i>	<i>0,000</i>	<i>0,000</i>		
			<i>2026</i>	<i>0,000</i>	<i>1082,2</i>	<i>0,000</i>	<i>0,000</i>		
			<i>2027</i>	<i>0,000</i>	<i>1136,3</i>	<i>0,000</i>	<i>0,000</i>		
Усього:			2024	2170,0	310715,3	11000,0	29600,0		
			2025	4536,4	3061,2	18613,6	18250,0		
			2026	1000,0	3185,6	16250,0	34700,0		
			2027	2000,0	3316,2	19385,0	32800,0		

Додаток 3
до Програми

Перелік регіональних (цільових) програм

№ з/п	Назва регіональної (цільової) програми	Строк дії	Головний виконавець
1	2	3	4
I. ЕКОНОМІЧНИЙ НАПРЯМ			
1.	Регіональна цільова програма дорожнього будівництва у Луганській області на 2016-2024 роки	2016-2024 роки	Департамент розвитку, утримання мережі автомобільних доріг області, промисловості та транспорту облдержадміністрації
II. СОЦІАЛЬНИЙ НАПРЯМ			
1.	Регіональна цільова програма розвитку й підтримки комунальних закладів охорони здоров'я та з надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, на 2023-2025 роки	2023-2025 роки	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації
2.	Регіональна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури та спорту на 2021-2024 роки	2021-2024 роки	Управління молоді та спорту облдержадміністрації
3.	Обласна комплексна цільова програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на період до 2025 року	2023-2025 роки	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
4.	Регіональна цільова програма протидії торгівлі людьми на період до 2025 року у Луганській області	2023-2025 роки	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
III. НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ НАПРЯМ			
1.	Регіональна цільова програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2021-2025 роки	2021-2025 роки	Управління молоді та спорту облдержадміністрації
2.	Регіональна цільова програма «Молодь Луганщини» на 2021-2025 роки	2021-2025 роки	Управління молоді та спорту облдержадміністрації
3.	Регіональна цільова комплексна програма розвитку сфери культури на 2022-2025 роки	2022-2025 роки	Управління культури, національностей, релігій та туризму облдержадміністрації

1	2	3	4
IV. ЕКОЛОГІЧНИЙ НАПРЯМ			
1.	Регіональна програма з охорони навколишнього природного середовища Луганської області на 2019-2025 роки	2019-2025 роки	Департамент комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів облдержадміністрації
V. ІНШІ			
1.	Регіональна цільова програма сприяння розвитку громадянського суспільства на 2022-2026 роки	2022-2026 роки	Департамент масових комунікацій облдержадміністрації

**Перелік заходів,
які фінансуються у 2024-2027 роках за рахунок обласного бюджету**

№ з/п	Найменування заходу	Рік проведення			
		3	4	5	6
1.	Виготовлення та придбання почесних грамот, нагрудних знаків, почесних відзнак, іменних годинників від голови Луганської обласної державної адміністрації, пам'ятних адрес та вітальних листівок, які вручаються на святкуваннях загальнодержавних, професійних святах, ювілеях регіонів, підприємств, установ та інших заходах	2024	2025	2026	2027
2.	Відзначення Дня Соборності України	2024	2025	2026	2027
3.	Вшанування пам'яті Героїв Крут	2024	2025	2026	2027
4.	Вшанування Героїв Небесної Сотні	2024	2025	2026	2027
5.	Відзначення Дня пам'яті та примирення	2024	2025	2026	2027
6.	Вшанування пам'яті жертв політичних репресій	2024	2025	2026	2027
7.	Відзначення Дня Конституції України	2024	2025	2026	2027
8.	Відзначення Дня Української Державності	2024	2025	2026	2027
9.	Відзначення Дня Державного Прапора України та Дня Незалежності України	2024	2025	2026	2027
10.	Вшанування пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України	2024	2025	2026	2027
11.	Відзначення Дня захисників і захисниць України	2024	2025	2026	2027
12.	Відзначення Дня Гідності та Свободи	2024	2025	2026	2027
13.	Жалобні заходи до Дня пам'яті жертв голодоморів	2024	2025	2026	2027

Перелік
інвестиційних проєктів регіонального розвитку, які планується реалізувати у 2024-2027 роках за рахунок бюджетних коштів

Перелік проєктів (об'єктів)	Строк реалізації проєкту (роки початку і завершення)	Кощторисна вартість проєкту, тис. грн	Пропозиції щодо фінансування на 2024-2027 роки, тис. грн																		
			2024 рік				2025 рік				2026 рік				2027 рік						
			усього	у т. ч. за рахунок			усього	у т. ч. за рахунок			усього	у т. ч. за рахунок			усього	у т. ч. за рахунок					
				державного бюджету	обласного бюджету	інших місцевих бюджетів		інших коштів	державного бюджету	обласного бюджету		інших місцевих бюджетів	інших коштів	державного бюджету		обласного бюджету	інших місцевих бюджетів	інших коштів			
<i>Охорона здоров'я</i>																					
<i>Освіта</i>																					
<i>Житлово-комунальне господарство</i>																					
<i>Житловий фонд</i>																					
<i>Фізична культура та спорт</i>																					
<i>Культура</i>																					
<i>Транспортна інфраструктура</i>																					
<i>Інші</i>																					
Всього																					

* інвестиційні проєкти будуть внесені до додатка після затвердження нормативно-правовими актами їх фінансування